

Lofotodden
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg: Lofotodden nasjonalparkstyre
Møtested: Aleksandras Table,, Storgata 78, 8370 Leknes
Dato: 30.11.2023
Tidspunkt: 13:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 42/23	Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte		
ST 43/23	Referatsaker		
RS 29/23	VS: Anmeldelse	X	2023/30883
RS 30/23	Anmeldelse henlagt - Tips om bruk av drone i Lofotodden nasjonalpark - 2023		2023/30883
RS 31/23	Anmeldelse henlagt - Tips om bruk av drone i Lofotodden nasjonalpark - 2023		2023/30883
ST 44/23	Delegerte saker		
ST 45/23	Forvaltningsplan for Lofotodden nasjonalpark til faglig godkjenning		2022/7309
ST 46/23	Ferdigstilling av prosjektet Sporløs Lofotturisme - NINA		2020/7571
ST 47/23	Økonomirapport - Drift av styret og bruk av tiltaksmidler - 2023		2022/7283
ST 48/23	Prosjektplan - Tilrettelegging av sti og restaurering av vegetasjon - Kvalvika - Lofotodden nasjonalpark		2023/33563
ST 49/23	Innmelding av behov for midler til drift av Lofotodden nasjonalparkstyre - prosjektstilling - forvaltningsplan - 2024		2023/33507
ST 50/23	Innmelding av behov for tiltaksmidler - Lofotodden nasjonalpark - 2024		2023/33507
ST 51/23	Søknad om tilskudd til vertskap på Fredvang - Nasjonale Turiststier - Lofotodden nasjonalpark		2022/1564
ST 52/23	Eventuelt		

ST 42/23 Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte
ST 43/23 Referatsaker

Fra: Maja Emilie Johnsen[Maja.Emilie.Johnsen@politiet.no]
Sendt: 26.10.2023 11:15:43
Til: Kvalshaug, Ole-Jakob[ole-jakob.kvalshaug@statsforvalteren.no]
Tittel: VS: Anmeldelse

Til informasjon, det gjelder begge anmeldelser fra Lofotodden nasjonalparkstyre, begge datert 25.10.2023.
Deres ref. 2023/30883.

Hilsen,
Maja Johnsen
Førstekonsulent

Nordland politidistrikt
FEFE - Seksjon for straffesaksinntak

Telefon: 755 45 868
E-post: Maja.Emilie.Johnsen@politiet.no
www.politiet.no

Fra: Maja Emilie Johnsen <>
Sendt: torsdag 26. oktober 2023 10:46
Til: 'olejakob.kvalshaug@statsforvalteren.no' <olejakob.kvalshaug@statsforvalteren.no>
Emne: Anmeldelse

Hei,

Anmeldelse er mottatt og under registrering hos politiet, men i forbindelse med anmeldelsen har politiet et par spørsmål:

- 1) Har Lofotodden nasjonalparkstyre et organisasjonsnummer?
- 2) Er Lofotodden nasjonalparkstyre å anse som fornærmede og/eller er det noen andre som anses å være underretningsmottaker i saken?

Hilsen,
Maja Emilie Johnsen
Førstekonsulent

Nordland politidistrikt
FEFE - Seksjon for straffesaksinntak

Telefon: 755 45 868
E-post: Maja.Emilie.Johnsen@politiet.no
www.politiet.no

POLITIET

Mottatt
03 NOV 2023

Statsforvalteren i Nordland

Lofotodden nasjonalparkstyre
C/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 BODØ

Deres referanse
2023/30883

Forholdets art
NASJONALPARKER - BRUDD PÅ
VERNEREGLER

Saken er registrert ved
GDI:Lo/Vc-Vest-Lofofen psdistrikt

Gjerningsdato
19.06.2023

Vår referanse
16247812 9895/23-210

Etterforsker
Hansen, Øystein

Påtaleansvarlig jurist
Solheim, Anja Marie

Gjerningssted
Kirkeveien 52

Dato
30.10.2023

Din rolle i saken
Førnærmet

Underretning til klager

28.10.2023

Du underrettes med dette om at saken er henlagt fordi politiet ikke har tilstrekkelige opplysninger til å identifisere gjerningspersonen(e).

Henleggelsen kan påklages til nærmeste overordnede påtalemyndighet. Klagen skal sendes til ditt lokale politidistrikt, og klagefristen er tre uker fra du mottok dette brevet.

Dersom du har blitt utsatt for en handling som omfattes av voldserstatningsloven § 1, har du mulighet til å søke om voldserstatning selv om straffesaken er henlagt. Fristen for å søke er ett år etter at straffesaken ble henlagt. Kravet må rettes direkte til Kontoret for voldsoffererstatning. Kravskjema og mer info finner du på www.voldsoffererstatning.no.

Med hilsen
Nordland politidistrikt

Dette er et systemgenerert brev fra politiets saksbehandlingssystem.

Nordland politidistrikt

Post: postboks 1023, 8001 BODØ
Tel: 75 58 90 00 Faks:
E post: post.nordland@politiet.no

POLITIET

Lofotodden nasjonalparkstyre
C/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 BODØ

Deres referanse
2023/30883

Forholdets art
NASJONALPARKER - BRUDD PÅ
VERNEREGLER

Saken er registrert ved
GDI-Lo/Ve-Vest-Lofoten psdistrikt

Gjerningsdato
21.07.2023

Vår referanse
16247779 9891/23-210

Etterforsker
Hansen, Øystein

Påtaleansvarlig jurist
Solheim, Anja Marie

Gjerningssted
Kirkeveien 52

Dato
30.10.2023

Din rolle i saken
Fornærmet

Underretning til klager

28.10.2023

Du underrettes med dette om at saken er henlagt fordi politiet ikke har tilstrekkelige opplysninger til å identifisere gjerningspersonen(e).

Henleggelsen kan påklages til nærmeste overordnede påtalemyndighet. Klagen skal sendes til ditt lokale politidistrikt, og klagefristen er tre uker fra du mottok dette brevet.

Dersom du har blitt utsatt for en handling som omfattes av voldserstatningsloven § 1, har du mulighet til å søke om voldserstatning selv om straffesaken er henlagt. Fristen for å søke er ett år etter at straffesaken ble henlagt. Kravet må rettes direkte til Kontoret for voldsoffererstatning. Kravskjema og mer info finner du på www.voldsoffererstatning.no.

Med hilsen
Nordland politidistrikt

Dette er et systemgenerert brev fra politiets saksbehandlingssystem.

Nordland politidistrikt

Post: postboks 1023, 8001 BODØ
Tel: 75 58 90 00 Faks:
E post: post.nordland@politiet.no

ST 44/23 Delegerete saker

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lofotodden nasjonalparkstyre	45/23	30.11.2023

Forvaltningsplan for Lofotodden nasjonalpark til faglig godkjenning

Forslag til vedtak

Lofotodden nasjonalparkstyre godkjenner forvaltningsplanen slik den foreligger, og sender dokumentene til Miljødirektoratet for faglig godkjenning.

Forvaltningsplanen har et godt kunnskapsgrunnlag og er lokalt forankret gjennom rådgivende utvalg som er brukt som referansegruppe. Nasjonalparkstyret har som hensikt å legge forvaltningsplanen ut på høring våren 2024, så snart den er faglig godkjent.

I forbindelse med høring vil det bli foretatt en ny gjennomgang av forvaltningsplanen i rådgivende utvalg og det blir arrangert folkemøter. Formålet er å styrke den lokale forankringen ytterligere.

Nasjonalparkstyret har som målsetning å ha en godkjent forvaltningsplan i løpet av 2024.

Bakgrunn

Etter forskrift om vern av Lofotodden nasjonalpark §12 skal det utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon med videre. Som nyetablert nasjonalpark har Lofotodden nasjonalpark ennå ikke en godkjent forvaltningsplan. Miljødirektoratet skal godkjenne forvaltningsplanen.

I den praktiske og daglige forvaltningen av nasjonalparken vil det være behov for en presisering av verneforskriften og forklaring til forskriftens bestemmelser, dvs. en plan som inneholder mer detaljerte og konkrete «kjøreregler». En slik plan kalles en forvaltningsplan. Særlig for verneområder med mange og sterke brukerinteresser er det behov for å utarbeide forvaltningsplaner. En forvaltningsplan skal utfylle verneforskriften. Den kan imidlertid ikke åpne opp for tiltak utover rammene som verneformålet og verneforskriften setter eller innføre nye restriksjoner.

Besøksstrategi og tiltaksplan for Lofotodden nasjonalpark ble ferdigstilt i 2022.

Prosjektplan for forvaltningsplanen ble godkjent på styremøte den 30.11.2022. Melding om oppstart ble utsendt den 19.01.2023 med frist for innspill innen den 31.03.2023. Oppstartsmelding ble sendt til grunneiere og andre rettighetshavere, interesser og myndighet, samt Statnett SF, Elma AS og Lofotkraft Produksjon AS.

Den 01.06.2023 hadde forvaltere oppstartsmøte med rådgivende utvalg. På møtet ble det tatt en gjennomgang av retningslinjer og rutiner som skal utarbeides i forbindelse med en forvaltningsplan.

Den 27.09 og 03.10.2023 hadde forvaltere arbeidsmøte med styret og rådgivende utvalg. På arbeidsmøtet var det en gjennomgang av forslag til retningslinjer for dispensasjonspraksis for tema som byggetiltak og andre inngrep, motorferdsel, organisert ferdsel og større arrangement, bruk av drone, etc.

Vurdering

Forvalter har ferdigstilt forvaltningsplanen i tråd med tilbakemeldingene fra styret, rådgivende utvalg og innkomne innspill.

Ved utarbeiding av retningslinjer for § 3. *Vern mot inngrep i landskapet* og § 7. *Ferdsel og friluftsliv* er det utviklet tre ulike kartvedlegg: kartvedlegg 1 og 2 *Stier i Lofotodden nasjonalpark* og kartvedlegg 3 *Soneinndeling - Lofotodden nasjonalpark*.

Kartvedlegg 1 og 2 viser alle stier i Lofotodden nasjonalpark som forvaltningsmyndighet har, eller har som hensikt å merke og/eller tilrettelegge. Det er et behov å ha oversikt over hva forvaltningsmyndighet regner som en sti, ettersom flere av retningslinjene i § 3. omhandler tiltak av/omkring stier i nasjonalparken.

Kartvedlegg 3 viser soneinndeling av Lofotodden nasjonalpark i sone A og sone B. Innenfor sone A har forvaltningsmyndighet som hensikt å begrense organisert ferdsel av hensyn til naturmiljø og verdifulle kulturminner. Virksomheter som har godkjenning fra kulturminnemyndighet til å drive guidet virksomhet i forbindelse med Refsvikhula gis prioritet ved behandling av søknad om tillatelse i sone A. Innenfor sone B vil terskelen for å få tillatelse til organisert ferdsel være lavere. Samlet belastning og gruppestørrelser blir vektlagt ved behandling av søknad om tillatelse.

Øvrig informasjon, utenom «forvaltningsmyndighetens retningslinjer», er fortsatt under revidering og vil bli endret og utdypet frem til forvaltningsplanen sendes til faglig godkjenning. Forvalter vil understreke at det er fullt mulig å justere forvaltningsplanen etter faglig godkjenning. Dette vil også være naturlig siden dokumentet skal legges ut på høring i etterkant av godkjenning.

Konklusjon

Etter forvalters vurdering har nasjonalparkstyret et ferdigstilt dokument som kan sendes til faglig godkjenning hos Miljødirektoratet. Kunnskapsgrunnlaget er godt, og mål og strategiske valg er begrunnet og lokalt forankret.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Intern kladd

Innledning

Lofotodden (VV00003401)

Godkjent av	
Oppstartsdato	
Planlagt revisjon	
Sametingskonsultasjon	
Godkjent dato	
Høringsdato	

ephorte saksnummer	
Forvaltningsmyndighet	Lofotodden nasjonalparkstyre
Forvaltningsmyndighetstype	Nasjonalparkstyre
Oppsyn	
Fylker	Nordland
Kommuner	Moskenes, Flakstad
Verneform	nasjonalpark
Verneplan	Annet vern eller verneplan
Vernet dato	22.06.2018

Om forvaltningsplanen

Etter forskrift om vern av Lofotodden nasjonalpark §12 skal det utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon med videre. Som nyetablert nasjonalpark har Lofotodden nasjonalpark ennå ikke en godkjent forvaltningsplan. Miljødirektoratet skal godkjenne forvaltningsplanen.

I den praktiske og daglige forvaltningen av nasjonalparken vil det være behov for en presisering av verneforskriften og forklaring til forskriftens bestemmelser, dvs. en plan som inneholder mer detaljerte og konkrete «kjøreregler». En slik plan kalles en forvaltningsplan. Særlig for verneområder med mange og sterke brukerinteresser er det behov for å utarbeide forvaltningsplaner. En forvaltningsplan skal utfylle verneforskriften. Den kan imidlertid ikke åpne opp for tiltak utover rammene som verneformålet og verneforskriften setter eller innføre nye restriksjoner.

Forvaltningsplanen gir retningslinjer for dispensasjonspraksis, fastsetter rutiner for saksbehandling etter verneforskriften og definerer mål for vernet og synliggjør aktuelle tiltak, herunder skjøtsel og tilretteleggingstiltak. Forvaltningsplaner har et langsiktig perspektiv og skal normalt virke i ti år.

Det er et mål at forvaltningsmyndigheten gjennom forvaltningsplanen skal etablere gode rutiner for samarbeid mellom sentrale aktører lokalt, regionalt og nasjonalt. Forvaltningsplanen viser hvordan oppgaver og ansvar er fordelt mellom noen sentrale aktører i nasjonalparken i henhold til blant annet lover og regelverk. Forvaltningsplanen vil også fungere som en rettesnor og veiledning for brukerne.

Forvaltningsmyndighetens oppgave

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet, og å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues. Forvaltningsmyndigheten utøver myndighet etter verneforskriften. Dette omfatter myndighet til å treffe vedtak om dispensasjon fra vernebestemmelsene. Naturmangfoldloven gjelder side om side med annet lovverk. Tiltak i verneområder må ha tillatelse både etter naturmangfoldloven og etter det regelverket tiltaket generelt reguleres etter. Forvaltningsmyndigheten kan også gi utfyllende retningslinjer om forvaltning av verneområdet og om skjøtsel. Videre har forvaltningsmyndigheten ansvar for informasjon til grunneiere, rettighetshavere og allmennheten om verneverdiene og vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten har som oppgave å planlegge og utføre skjøtsel i verneområdet, og å registrere og dokumentere naturverdier i området.

Handlingsrommet til forvaltningsmyndigheten følger av naturmangfoldloven og verneforskriften for verneområdet. Verneforskriften fastsetter forbudsbestemmelser, unntaksbestemmelser og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for verneområdet. Forvaltningsmyndigheten har i tillegg hjemmel til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene i naturmangfoldloven § 48. Forvaltningsmyndigheten har ikke myndighet til å fatte vedtak som går ut over bestemmelsene i verneforskriften.

De sentrale forvaltningsorganer har overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom klagebehandling og fastsettelse av rammene for forvaltningen. De rettslige rammene og muligheten for utøvelse av skjønn er de samme uavhengig av hvem som er forvaltningsmyndighet. Sentrale forvaltningsorganer er Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet.

Tilleggsopplysninger

I forbindelse med verneplanprosessen ble det utarbeidet et utkast til en forvaltningsplan for Lofotodden. Prosjektplan for forvaltningsplanen ble behandlet i styremøte den 30.11.2022

Besøksstrategi og tiltaksplan for Lofotodden nasjonalpark ble ferdigstilt i 2022. Besøksstrategien er en plan for hvordan forvaltningsmyndigheten skal gjennomføre besøksforvaltningen for verneområdet. I tiltaksplanen er det lagt en plan for hvilke tiltak som skal gjennomføres på innfallsporter og i verneområdet.

Naturmangfoldlovens formålsparagraf (NML § 1) sier at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser skal tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskets virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

I lovens kapittel II med alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk, er det nedfelt forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer. NML § 6 understreker at enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet.

Lovens kapittel V omfatter områdevern. Paragrafene 35 – 40 hjemler vern av arealer til nasjonalpark, naturreservat m.fl. Naturmangfoldloven § 47 gir forvaltningsmyndighet hjemmel til å gjennomføre skjøtselstiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet.

Lofotodden nasjonalpark omfatter et område med et storslagent og særprega landskap, samt interessante naturmiljø langs strandflata der det tidligere har vært bosetning. Her finnes det rødlista naturtyper som sanddynemark, kulturmarkseng og boreal hei i områder som tidligere var slått og beita. Innenfor området er det også viktige hekkel plasser for rødlista sjøfugl.

Arter beskrivelse

Lofotodden er et viktig hekke- og leveområde for sjøfugl og flere rovfuglarter. Sjøfuglområdene er i all hovedsak i mer utilgjengelige områder langs yttersiden av nasjonalparken, og er ikke utsatt for forstyrrelser fra menneskelig aktivitet. Her finner vi også flere sjøpattedyr. Kongeørn og havørn har flere kjente hekkelokaliteter på yttersida av Moskenesøya. Andre rovfuglarter som er observert i eller i randsonen til nasjonalparken er vandrefalk, jaktfalk (sårbar, VU), tårnfalk, dvergfalk, fjellvåk og jordugle. Strand og strandberg er viktige hekke- og rasteområde for flere sjøfuglarter. På Kvalvika og Bunessanda ble det i forbindelse med en kartlegging registrert 17 fuglearter med aktiviteter tilknyttet hekking, fordelt på vade-, måke-, alke-, ande-, og spurvfugl, hvorav flere er rødlistede. I høyereliggende områder hekker fjellrype, lirype, heilo (NT), smålom og flere spurvfuglarter som blåstrupe, steinskvett, ringtrost, heipiplerke, bergirisk, gjøk (NT) og ravn.

Langs strandflatene finner vi de mest artsrike naturmiljøene. Dette er steder hvor det fra gammelt av har vært bosetning, skjøtsel og beitedyr. Gammel beitemark og sandstrender med kalkrik skjellsand danner grunnlag for at en rekke kalkkrevende og sjeldne arter trives her. I høg fjellet blir vegetasjonen mer karrig, og gråsteinen dominerer landskapet i form av nakent berg og rasmark. Den store andelen rasmark viser at forvitningsprosessen som har bidratt til å danne landskapet fremdeles pågår for fullt. Særlig i de nordlige delene av nasjonalparken som fremdeles brukes som utmarksbeite, finner vi et stort mangfold av planter.

I Bunesfjorden og Trolldalen er det gjort funn av flere rødlistede beitemarkssopper knyttet til kulturmarkseng, dette er den lokaliteten som er rikest på beitemarkssopper i Lofoten med 19 registrerte arter: derav 13 vokssopparter.

Rødlistearter beskrivelse

Norsk rødliste for arter en oversikt over arter som har risiko for å dø ut fra Norge. Rødlista er utarbeida av Artsdatabanken i samarbeid med fagekspertene. I rødlista er artene kategorisert ut fra hvor trua de er: Kritisk trua (CR), sterkt trua (EN), sårbar (VU) og nært trua (NT). Mer informasjon om rødlista finner du her: <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021>

Se "Arter beskrivelse"

Geologi beskrivelse

Geologer beskriver ulikhetene i fjellformasjonene i Lofoten som en konsekvens av bergartenes alder. Ytterst i Lofoten, som i Lofotodden nasjonalpark, er fjellene villere og skarpere nettopp fordi de består av hardføre bergarter som stammer fra jordens urtid. Hardføre bergarter som granitt slipes saktere ned, og forklarer det dramatiske utseendet. Lenger inn i Lofoten, mot Leknes, er det yngre og mindre harde bergarter. Konsekvensen er et mykere utseende på de omkringliggende fjellene.

Klimaendring

Klimaendringer kan føre til erosjon av blant annet kulturminner, og til at området vokser til med mer skog og annen vegetasjon, noe som kan være til skade for artsmangfoldet og kulturminner.

Annen negativ påvirkning

Ferdsl utenom de tilrettelagte stiene er uheldig, og med det høye besøkstallet i nasjonalparken kan dette føre til slitasje på marken. Et tydelig strategisk grep for å ivareta verneinteressene er å kanalisere besøkende til utvalgte områder som tåler høyt besøkstrykk, og det kan i den forbindelse være nødvendig med fysisk tilrettelegging og forsterkning av stier. Besøksstrategien for Lofotodden nasjonalpark og kartvedlegg 1 og 2 gir en oversikt over hvor forvaltningsmyndigheten vil prioritere fysisk tilrettelegging som kanaliseringstiltak.

Bruk av drone kan være forstyrrende for både besøkende og dyreliv, og det er ønskelig å holde dette på et minimumsnivå. Nasjonalparken er et populært besøkssted for både norske og utenlandske turister, og mange ønsker å dele videoer og bilder fra parken.

Marint avfall er en utfordring langs kysten av Lofotodden nasjonalpark. På de mest besøkte sandstrendene blir det gjennomført forebyggende vårrydding årlig. Dersom marint avfall akkumuleres på sandstrendene og ikke fjernes, er terskelen lavere for at besøkende legger igjen eget turavfall på sandstrendene- Vårrydding er viktig som forebyggende tiltak for å unngå dette.

Bruk og historikk

Eierstruktur

Nasjonalparken berører følgende gnr./bnr.:

Moskenes kommune: 1/1, 1/2, 1/3, 1/4, 1/5, 1/6, 1/7, 1/8, 1/9, 1/10, 1/12, 1/13, 1/14, 1/15, 1/16, 1/17, 1/18, 1/24, 2/1, 2/2, 2/3, 2/4, 3/1, 4/1, 4/2, 4/3, 5/1, 5/5, 5/8, 5/9, 5/10, 5/11, 6/1, 6/2, 6/3, 6/4, 6/5, 6/6, 6/7, 6/8, 6/9, 6/10, 6/11, 7/1, 7/2, 7/3, 7/4, 7/5, 7/6, 7/7, 8/1, 8/2, 8/3, 8/4, 8/5, 8/6, 8/7, 8/8, 9/1, 9/2, 9/4, 9/13, 10/3, 11/2, 12/8, 13/1.

Flakstad kommune: 17/4, 18/1, 18/2, 18/3, 18/4, 18/6, 18/7, 18/9, 18/10, 18/11, 18/14, 18/17, 18/19, 18/20, 18/21, 18/22, 18/23, 19/1, 20/1, 20/5, 20/6, 20/7, 20/8, 20/9, 20/10, 20/11, 20/12, 20/13, 20/16, 20/17, 20/18, 20/19, 20/20, 20/29, 21/1, 21/2, 21/4, 26/1, 26/3, 26/4, 26/5, 26/6, 26/7, 26/8, 26/9, 26/10, 26/11, 26/13, 26/16, 26/17, 26/18, 27/1, 27/1/1, 27/2, 27/3, 27/4, 27/5, 27/7, 27/8, 27/9, 27/10, 27/11, 27/12, 27/15, 27/16, 27/17, 27/18, 28/1, 28/2, 28/3, 28/4, 44/1, 44/2.

Verneprosess

Fastsatt ved kgl.res. 22. juni 2018 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 35 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

Restriksjonsområder

Det er ingen områder med ferdselsforbud i nasjonalparken, men bruk av sykkel og hest er regulert og motorferdsel er i utgangspunktet forbudt. Det er lavflygingsforbud, og bruk av drone er også forbudt.

Organisert bruk av hest og sykling på barmark er bare tillatt på veier og stier, det er ikke tillatt å sykle på stiene fra Bunesfjorden-Bunes og Torsfjorden-Kvalvika.

Vernegrense

Nasjonalparken dekker et totalareal på ca. 99 km², hvorav ca. 13 km² er sjøareal.

Brukshistorie

Rundt Lofotodden er det spor etter menneskers virke over en tidsperiode på 6 000 år. Området er rikt på kulturminner, og landskapet er preget av menneskelig bruk over flere tusen år, gjennom skjøtsel, beitebruk og jordbruk. Det er registrert flere kulturminner knyttet til ulike tidsperioder, blant annet bosetninger så langt tilbake som til steinalderen. Flere hustuffer og strandvollgraver er synlige uten markering eller rekonstruksjon.

I flere steder på «yttersida», Refsvika, Helle og Buessanden, var det bosetninger helt opp mot 1950-tallet, og spor finnes i form av hus, hustuffer, hager, steingjerder, veier, stø og havneanlegg. Lofotodden nasjonalpark har samlet sett stor tidsdybde og områder med svært høy kulturhistorisk verdi.

Landbruk

Den nordlige delen av Lofotodden nasjonalpark er en del av et større beiteområde for landbruket på Fredvang og Krystad. Ifølge verneplanen for Lofotodden nasjonalpark (2014) var det fire beitebrukere, og til sammen 1 800 søyer og lam på Fredvang og Krystad i 2014. I 2021 var antallet redusert til to beitebrukere og omkring 100-150 vinterfødte sau. Områdene i nord har stor verdi for landbruksnæringen på grunn av milde vintre og god beitekvalitet. I Moskenes kommune er det i dag ikke beitedyr, med unntak av noen få sau og høylandsfe som beiter på Rostad, utenfor nasjonalparken

På Vindstad er det etablert et beitelag, og det er et ønske om å starte med beitedyr for å holde kulturlandskapet på Vindstad og i Bunesfjorden i hevd. Området Reinefjorden er beitekartlagt av Norsk Institutt for Bioøkonomi (NIBIO) og er vurdert til å ha svært god beitekvalitet (Haugen, 2019) Besøksstrategien.

Beitenæringa kan bli negativt påvirket av ferdsel der hvor attraktive turområder overlapper med beiteområder med høy verdi, ved at beitedyr endrer beitemønster.

Reindrift

Det er ikke reindrift i nasjonalparken.

Friluftsliv

Lofotodden nasjonalpark har stor betydning for friluftsliv og rekreasjon, og forvaltningsmyndigheten jobber med tilrettelegging av stier for å kanalisere ferdsel. Stiene bidrar til kanalisering av ferdselen, noe som bidrar til å ta vare på naturverdiene. Det er imidlertid verdt å merke seg at all ferdsel skal skje varsomt å ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturmiljøet. Nasjonalparken er attraktiv for både sommer- og vinteraktiviteter, og man finner ulike former for friluftsliv i parken året rundt.

Bestemmelsene i forskriften er ikke til hinder for sanking av bær og matsopp.

Organisert bruk av hest og sykling på barmark er bare tillatt på veier og stier, det er ikke tillatt å sykle på stiene fra Bunesfjorden-Bunes og Torsfjorden-Kvalvika.

Det er båndtvang fra 1. april til 20. august, og frem til 15. november i Flakstad kommune hvor det er beitende dyr.

Lofotodden nasjonalpark har en godkjent besøksstrategi. Se vedlegg for nærmere informasjon om friluftsliv.

Jakt og Fiske

Jakt, fangst og fiske som er i samsvar med viltloven, lakse- og innlandsfiskeloven og forskrifter gitt i samsvar med disse er tillatt. Grunneier kan styre jakt, fangst og fisk på ulike arter, innenfor gjeldende regelverk, gjennom å regulere antall jakt- og fiskekort som selges og ved å sette kvoter.

Det drives hovedsakelig jakt på småvilt, som hare og rype. Det er enkelte fiskevann i nasjonalparken, og noen med anodrome fiskearter.

Reiseliv

Lofoten er en sentral reiselivsdestinasjon i Norge, og nasjonalparken påvirkes i stor grad av dette. Nasjonalparken har naturattraksjoner som er internasjonalt kjent, om som står på «bucket listen» til mange av turistene som er på rundreise i Lofoten. Dette gir gode muligheter for utvikling av naturbasert reiseliv og lokal verdiskapning, men gir også utfordringer.

Gjennom aktiv besøksforvaltning skal nasjonalparkstyret sikre og ivareta verneverdiene i Lofotodden nasjonalpark. All ferdsel og aktiviteter skal ta hensyn til sårbart plante- og dyreliv. Stillhet og ro i naturen skal være viktige kvaliteter for nasjonalparken.

Lofotodden nasjonalpark har en godkjent besøksstrategi. Se vedlegg for nærmere informasjon om reiseliv.

Forskning og undervisning

Et av formålene med vern av Lofotodden nasjonalpark er i følge formålsparagrafen å bevare et større naturområde som «et viktig referanseområde for å studere utvikling i naturen, spesielt knyttet til geologiske prosesser, klimaendring og betydning beite har for etablering av skog i nordlige områder med oseanisk klima.»

Kulturminner

Det er flere kulturminner i nasjonalparken – hulemaleri, tufter, steinvarder, ol. I Hell er det 3 originale steinvarder, men det kommer alltid opp nye varder. Det er ikke ønskelig med varding i nasjonalparken. Det er også registrert samiske kulturminner i nasjonalparken. Samisk bosetning i Lofoten er underkommunisert, men er synlig blant annet gjennom stedsnavn. Stedsnavnet Refsvika har f.eks. sitt opphav fra det samiske ordet «reafça», som betyr «stor, flat fjære med leirbunn» (Storvik, 2013). Nasjonalparken har også nyere tids kulturminner. I flere steder på «yttersida» var det bosetninger helt opp mot 1950-tallet, og spor finnes i form av hus, hustufter, hager, steingjerder,

veier, stø og havneanlegg. Lofotodden nasjonalpark har samlet sett stor tidsdybde og områder med svært høy kulturhistorisk verdi.

Man regner med det har vært folk i Lofoten i over 10 000 år. Spor etter disse denne tidligste fasen finnes det dessverre lite av, da disse ligger under dagens strandlinje. Det er imidlertid sikre spor etter bosetning i Lofoten fra omkring år 4 000 f.Kr. og fram til i dag. I dag er det ingen fast bosetning på yttersida av Moskenesøya, men fram mot 1950 var det flere små bygder og gårder i bukter og vikene. Stedene på Moskenesøy, Stokkvika og Kvalvika ble fraflyttet på 30-tallet. Mulstøa, Horseide og Bunes var fraflytta før 1950. Sammen med fiskeværerne Helle og Refsvika lenger sør, var Hermannsdalen et av de siste stedene på yttersida som ble fraflyttet. Helle og Refsvika søkte i 1949 myndighetene om økonomisk støtte til flytting og ble fraflyttet i løpet av 1950/51. Fraflyttede bygder utgjør en spesielt kulturmiljø som forteller historien om Lofotodden. Det er i utgangspunktet ikke ønskelig fra den regionale kulturminneforvaltningens side å rekonstruere bygningsmassen på disse stedene. For Hell, Refsvika, Tuv og Ånstad er det i tillegg kjent automatisk fredete kulturminner som forsterker behovet for en restriktiv holdning til nybygging med forankring i kulturminnelovens § 3.

Kvalvika

På Kvalvika er det registrert et bosetningsområde (id. 261012) med flere hustuffer og andre strukturer, med trolig datering til middelalder og nyere tid. De kjente strukturene ligger i den vegetasjonsdekte øvre delen av Kvalvika, og er ikke vurdert som truet. Det er imidlertid påvist omfattende erosjonsskader på den delen av lokaliteten som ligger på Rørholmen nederst i Kvalvika.

Hulemaleri

Bergkunsten er noe av det mest sårbare kulturminnene vi har ettersom bildene brytes ned over tid som et resultat av naturlige kjemiske og mekaniske nedbrytningsprosesser. Nedbrytningen er både et direkte og indirekte resultat av de ulike menneskeskapte prosesser og handlinger. Det er knyttet spesielt stor verdi til hulemaleriene i Kollhellaren og Bukkhammarhula. Førstnevnte er en av de største hulene i landet med malerier. Kollhellaren er en ca. 200 meter dyp og over 50 meter høy, korsformet kysthule med mer enn 30 okermalte menneskefigurer fordelt på tre figurfelt, ett felt i hver korsarm. Hulemaleriene er ca. 3 000 år gamle, og er ekstremt sårbare for ytre påvirkning, og spesielt menneskelig påvirkning. Det er derfor viktig å beskytte de sårbare maleriene i hulen. I hulen utføres det guidete turer, og dette er kanskje en av hulene som får mest besøk av publikum.

Hulemaleriene i Kollhellaren og boplassen på Kvalvika er spesielt utsatt for ytre påvirkning. Trusselbildet mot maleriene i Bukkhammarhula betraktes som moderat, mens maleriene i Kollhellaren vurderes som høyt.

Veifar Vindstad-Bunes

Den steinlagte veien på ca. 150 meter ble i sin tid bygd som sysselsettingstiltak på 1930-tallet. Veien er ikke formelt vernet, men er et viktig lokalt kulturminne og viser den lokale byggeskikken for Lofoten. Veien er nevnt i kulturminneplanen for Lofoten, Nordland fylkeskommune, 2009: «Veifar Vindstad-Bunes, Moskenes kommune. For lettere å kunne dra mellom Yttersia og Innersia fikk kvinnene i den lokale «Indre Sjømannsmisjonsforening» i gang arbeid med en vei mellom Vinstad i Reinefjorden og Bunes ved storhavet. Arbeidet ble startet som sysselsettingstiltak i 1936/37, men ble

aldri fullført.»

Bygg og Installasjoner

Det er lite bygg og installasjoner i nasjonalparken, det er et par hytter og Kystverket har noen installasjoner.

Motorferdsel

Det er lite motorferdsel i nasjonalparken og det er en målsetning at det holdes til et minimum.

Forvaltning

Innledning

Lofotodden nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for nasjonalparken. Styret er oppnevnt av Miljødirektoratet, etter innstilling fra de berørte kommuner og Nordland fylkesting. En nasjonalparkforvalter er styrets sekretær og står for den daglige drifta av nasjonalparken. Styret består av 3 representanter, en fra hver kommune og en fra fylkeskommunen.

Statsforvalteren i Nordland er forvaltningsmyndighet for Lofotodden nasjonalpark. Det betyr at Statsforvalteren i Nordland har ansvar for informasjon og skjøtselstiltak, i tillegg til å behandle og avgjøre alle søknader. Klage på vedtak skal gå via Statsforvalteren i Nordland og sluttbehandles av Miljødirektoratet.

Miljødirektoratet er øverste fagmyndighet for naturvernområder i Norge og har hovedansvar for forvaltning av områder verna etter naturmangfoldloven. Miljødirektoratet avgjør hvem som er forvaltningsmyndighet for verneområdene og er klageinstans for vedtak som blir fattet av forvaltninga. Miljødirektoratet veileder også forvaltningsmyndigheten i hvordan verneforskrifter skal praktiseres og legger rammer for forvaltning av våre verneområder.

Klima- og miljødepartementet er øverste myndighet for miljøforvaltning i Norge. Departementet har ansvaret for at miljøpolitikken som Stortinget har vedtatt blir gjennomført. Departementet er også overordna myndighet for forvaltning av områder verna etter naturvernloven, naturmangfoldloven og viltloven.

Moskenes og Flakstad kommune er myndighet på de fleste andre lovverkene som kan få betydning i naturreservatet, som plan- og bygningslov og motorferdsellov.

Statens naturoppsyn er forvaltningas feltapparat. Statens naturoppsyn har ansvar for tilsyn i naturreservatet og anmelder eller informerer dersom de kommer over lovbrudd. Forvaltningsmyndigheten har også et selvstendig ansvar for å reagere på lovbrudd.

Mål og strategiske grep

Målet med forvaltningsplanen og tiltakene som iverksettes av forvaltninga er at verneverdiene blir ivaretatt. Det er press på så vel arter som sårbar natur i Norge og det er viktig at området blir ivaretatt. Dagens besøkstall med den slitasten det innebærer er på grensen av både verneområdets og lokalbefolkningas tåleevne. Ei ytterligere økning av besøk i verneområdet vil føre til økt press på verneverdiene. Ut fra kunnskapsgrunnlaget, og ut fra ønsker for utviklingen i og rundt

nasjonalparken, har nasjonalparkstyret definert en målsetning for hver av disse fire elementene i besøksstrategien:

1. Mål for verneverdiene

Gjennom aktiv besøksforvaltning skal nasjonalparkstyret sikre og ivareta verneverdiene i Lofotodden nasjonalpark. All ferdsel og aktiviteter skal ta hensyn til sårbart plante- og dyreliv. Stillhet og ro i naturen skal være viktige kvaliteter for nasjonalparken.

2. Mål for landbruket

Det skal stimuleres til økt skjøtsel og beitebruk for å opprettholde kulturlandskapet i Lofotodden nasjonalpark. Besøkende må gis innsikt i landbrukets betydning for å ivareta kulturlandskapet og verneverdier. Det skal skapes forståelse for at besøkende må vise hensyn til beitedyr.

3. Mål for de besøkende

De besøkende, både fastboende og tilreisende, skal få gode opplevelser og økt kunnskap om natur- og kulturarven i området. De gode opplevelsene skal bidra til å skape tilhørighet til områdene, og lokalt engasjement og eierskap til forvaltningen av nasjonalparken. Besøkende skal få mer kunnskap og forståelse for sporløs ferdsel i naturen.

4. Mål for reiselivet

Lofotodden nasjonalparkstyre skal bidra i å skape en bærekraftig reiselivsutvikling i Lofoten gjennom bruk av kommersielt merke for Lofotodden nasjonalpark. Reiselivet tilknyttet nasjonalparken skal bidra til å ivareta verneverdiene i nasjonalparken. Nasjonalparkstyret skal være en bidragsyter i den politiske diskusjonen om fellesgodefinansiering for Lofoten.

Videre i besøksstrategien har nasjonalparkstyret definert overordnede grep og handlinger som må tas for å nå disse målsetningene.

Skjøtselsplan

Planbehov er ikke avklart

Besøksforvaltning

Plan utarbeidet og ligger som vedlegg

Forvaltningsutfordringer

Det er en overordnet utfordring med det totale antall besøkende i nasjonalparken, og det må jobbes med kanalisering av ferdsel, informasjonsarbeid, og etablering av innfallsporter med parkering og toalett for å sikre sporløs ferdsel.

Skogen som er kommet opp de siste årene er gjengroingsskog, og uttak av ved eller tynning av skog vil ikke forringe verneverdiene, men heller fremheve det åpne landskapet og naturtypene knyttet til det. I 2013 ble det utført en naturtypekartlegging etter NiN i Lofotodden nasjonalpark, hvor de anbefaler at skjøtsel med ekstensiv husdyrbeite settes i gang igjen nokså raskt der det har vært

tradisjon i mange hundre år. Videre gjengroing bør unngås, dette for å hindre endringer i vegetasjonen (og dermed tap av arts mangfold), og ikke minst også for å ta vare på Lofotens typiske landskapsbilde, som har oppstått over tida takket være langvarig tradisjonelt jordbruk.

Marint avfall er en utfordring langs kysten av Lofotodden nasjonalpark. På de mest besøkte sandstrendene blir det gjennomført forebyggende vårrydding årlig. Dersom marint avfall akkumuleres på sandstrendene og ikke fjernes, er terskelen lavere for at besøkende legger igjen eget turavfall på sandstrendene. Vårrydding er viktig som forebyggende tiltak for å unngå dette.

Hulemaleri er noe av det mest sårbare kulturminnene vi har ettersom bildene brytes ned over tid som et resultat av naturlige kjemiske og mekaniske nedbrytningsprosesser. Nedbrytningen er både et direkte og indirekte resultat av de ulike menneskeskapte prosesser og handlinger. Det er knyttet spesielt stor verdi til hulemaleriene i Kollhellaren og Bukkhammarhula. Hulemaleriene er ca. 3 000 år gamle, og er ekstremt sårbare for ytre påvirkning, og spesielt menneskelig påvirkning. Det er derfor viktig å beskytte de sårbare maleriene i hulen.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven (lov 19.6.2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold) gjelder for all natur og alle myndigheter som forvalter natur, eller som treffer beslutninger med konsekvenser for natur. Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse er generell og overordnet med tanke på at loven omfatter både vern og bærekraftig bruk av naturen.

Målet er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser skal tas vare på for fremtiden. Bestemmelsen bygger videre på naturen som en grunnleggende forutsetning for menneskenes liv, helse, næringsvirksomhet, kultur og trivsel. Lovens formål er i samsvar med viktige internasjonale forpliktelser om å ivareta naturverdier, blant annet konvensjonen om biologisk mangfold og andre internasjonale avtaler.

Kapittel II i naturmangfoldloven gir alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk (blant annet forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer og arter) som også gjelder innenfor naturreservatet. I tillegg skal fem prinsipper (§§ 8 til 12) legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet jf. naturmangfoldloven § 7, og bruken av prinsippene skal være synlig i begrunnelser for offentlige beslutninger som berører naturmangfold. Dette gjelder for eksempel behandling av dispensasjonssøknader og vedtak av forvaltningsplan.

De fem prinsippene gjelder henholdsvis kunnskapsgrunnlaget (§8), føre-var-prinsippet (§9), økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), at tiltakshaver må dekke kostnadene ved miljøforringelse (§11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Etter naturmangfoldloven § 8 skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Videre skal kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen vektlegges.

Forvaltningsplanen gir nærmere retningslinjer for aktiviteter som kan tillates i verneområdene innenfor de rammer som er satt av naturmangfoldloven og verneforskrift. Samlet belastning på verneområdene er et sentralt moment ved vurdering av søknader om dispensasjoner fra

verneforskrift. Utarbeiding av forvaltningsplan bidrar dermed til å ivareta prinsippet i naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Etter naturmangfoldloven § 11 skal kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet bæres av tiltakshaver. Verneforskrifta legger vesentlige begrensninger på hvilke tiltak som kan gjøres i området. I dispensasjoner vil det normalt settes vilkår for å hindre eller begrense skade på naturmangfold, og tiltakshaver vil måtte dekke eventuelle kostnader knyttet til det å oppfylle vilkårene.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige driftsmetoder, teknikk og lokalisering er blant annet relevant i forbindelse med behandling av søknader om dispensasjoner, både når det gjelder spørsmålet om dispensasjon bør gis og eventuelt hvilke vilkår som bør settes for å sikre verneverdiene. Prinsippet om beste tilgjengelige teknikker og driftsmetoder vurderes som aktuelt blant annet i forbindelse med skjøtseltiltak. Prinsippet om beste lokalisering vurderes som relevant i forbindelse med blant annet behandling av søknader om dispensasjoner, både når det gjelder spørsmålet om dispensasjon bør gis og eventuelt hvilke vilkår som bør settes.

Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 gjelder istedenfor den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskrifta § 7, jf. overgangsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 77. Naturmangfoldloven § 48 gir forvaltningsmyndigheten hjemmel til å gi dispensasjon fra verneforskrifta i tre alternative tilfeller; dersom det ikke strider mot verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, dersom sikkerhetsmessige hensyn gjør det nødvendig, eller dersom hensynet til vesentlige samfunnsmessige hensyn gjør det nødvendig. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees, eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert, på vernetidspunktet. Første alternativ dekker tilfeller hvor verneformål og verneverdier tåler enkeltstående avvik fra vernebestemmelsene, og er i utgangspunktet ment for bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. Dispensasjonsbestemmelsen i § 48 er en kan-regel, det vil si at selv om vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, så er det ingen som har krav på dispensasjon. Det er nødvendig med en bredere vurdering av om det bør gis dispensasjon.

Naturmangfoldloven § 47 gir generelle regler om forvaltningsmyndighetens adgang til å foreta skjøtsel i verneområder. Bestemmelsen gir forvaltningsmyndigheten adgang til å utøve en viss fysisk rådighet uten grunneiers samtykke. Bestemmelsen gir også adgang til i skjøtselføremål å treffe tiltak som vernebestemmelsene ellers forbyr eller regulerer. Verneforskriftas unntak for skjøtseltiltak gjelder bare for skjøtsel som forvaltningsmyndigheten står for og som gjelder verneområdet. Bestemmelsen i § 47 gir ikke adgang til å pålegge grunneieren en viss bruk av området. Med hjemmel i § 47 kan det foretas tiltak for å opprettholde eller oppnå natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep. Skjøtseltiltak som innebærer høsting av naturlige ressurser eller en vesentlig endring i naturtilstanden på vernetidspunktet kan ikke skje med hjemmel i naturmangfoldloven § 47. Adgangen til skjøtseltiltak gir også rett til nødvendig motorferdsel innenfor hele verneområdet uten grunneiers samtykke. Dersom det er nødvendig å passere eiendom utenfor verneområdet for å komme fram, gir naturmangfoldloven § 72 adgang til det. Berører skjøtseltiltak privat eiendom eller rettigheter i verneområdet skal eieren eller rettighetshaveren så vidt mulig varsles på forhånd. Økonomiske fordeler ved gjennomføringen av skjøtseltiltak tilfaller grunneieren eller rettighetshaveren. Tiltak som ikke kan foretas med hjemmel i naturmangfoldloven § 47 krever avtale med grunneier. Beslutninger etter naturmangfoldloven § 47 er ikke enkeltvedtak og kan ikke påklages.

Forskrifter gitt med hjemmel i naturvernloven og naturmangfoldloven gjelder ikke for virksomhet utenfor vernegrensene. I slike tilfeller gjelder naturmangfoldloven § 49 (utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde). Det er viktig at grunneiere, kommune og andre offentlige og private instanser tar hensyn slik at ikke verneverdiene innenfor verneområdet blir forringet.

Verneforskrift URL

<https://lovdata.no/forskrift/2018-06-22-1001>

Sentrale føringer

Dispensasjoner fra vernebestemmelsene i tillegg til dispensasjon etter de spesifikke dispensasjonsbestemmelsene i verneforskrifta kan forvaltningsmyndigheta gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48. En slik dispensasjon kan gis enten hvis tiltaket ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig, hvis sikkerhetsmessige hensyn gjør det nødvendig eller hvis vesentlige samfunnsmessige hensyn gjør det nødvendig. Bestemmelsene i § 48 skal fungere som en sikkerhetsventil for tiltak som man ikke kunne forutse på vernetidspunktet eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. I praksis vil det som oftest være det første alternativet som blir vurdert. Dette er i utgangspunktet ment for bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. Dispensasjonsbestemmelsene i § 48 er en "kan-regel". Det betyr at selv om vilkårene for dispensasjon er oppfylt så er det ingen som har krav på dispensasjon. For mer utfyllende informasjon, se Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrift, kapittel 7: <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M106/M106.pdf>.

Forvaltningas adgang til skjøtselsarbeid Naturmangfoldloven § 47 gir generelle regler om forvaltningas adgang til å foreta skjøtsel i verneområder. Bestemmelsen gir forvaltninga adgang til å utøve en viss fysisk rådgighet uten grunneiers samtykke. Bestemmelsen gir forvaltninga mulighet til å gjennomføre tiltak i skjøtselsøyemed som ellers er forbudt eller regulert av verneforskrifta. Unntaket gjelder bare for skjøtsel som forvaltningsmyndigheta står for. Eksempel på skjøtselstiltak som kan foregå etter § 47 er tiltak for å opprettholde eller oppnå naturtilstanden som var formålet med vernet. I dette inngår også tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerne vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep. Skjøtsel som innebærer høsting av naturlige ressurser eller en vesentlig endring av naturtilstanden på vernetidspunktet kan ikke skje med hjemmel i § 47. Adgangen til skjøtselstiltak gir også rett til nødvendig motorferdsel i hele verneområdet uten grunneiers samtykke. Ved behov for å passere eiendom utenfor verneområdet gir naturmangfoldloven § 72 adgang til dette. Eier og eventuelle andre rettighetshavere skal, hvis mulig, varsles om skjøtsel på forhånd. Eventuelle økonomiske fordeler ved gjennomføring av skjøtselstiltak tilfaller grunnier/rettighetshaver. Tiltak som ikke kan foretas med hjemmel i naturmangfoldloven § 47 krever avtale med grunneier.

Forvaltningsmyndighetens retningslinjer

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
1	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. tredje ledd, a.	Vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger som ikke fører til bruksendring. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse

			<p>Vedlikehold defineres som rutinemessig arbeid for å hindre forfall på grunn av jevn og normal slitasje, for eksempel mindre tiltak som takteking, etterisolering, montering av nye ruter med mer. Tiltak som innebærer fasadeendring og oppgradering defineres ikke som vedlikehold.</p> <p>Utgangspunktet for vedlikeholdstiltak bør være at den opprinnelige bygningen bevares og at alt arbeid skjer i samsvar med tradisjonell byggeskikk.</p>
2	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. tredje ledd, b.	<p>Vedlikehold av stier, skilt, broer og liknende i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplan, jf. § 12.</p> <p>Med sti menes ferdselsårer som forvaltningsmyndighet har, eller har som hensikt å merke og/eller tilrettelegge. Alle stier i Lofotodden nasjonalpark er tegnet inn i kartvedlegg 1 og 2.</p> <p>Med vedlikehold menes reparasjon av eksisterende stier og bruer, opprettholding av eksisterende stimerking, og utskifting av turskilt og andre infoskilt. Tiltak på eksisterende stier som innebærer utskifting av materiale eller påfylling av nye masser defineres som vedlikehold når det er nødvendig for å forhindre forfall, slitasje og erosjon. Vedlikehold omfatter ikke ombygging og utvidelse, men kan skje på en slik måte at stier, skilt, bruer og løyper opprettholdes uten å endre karakter. Dette innebærer bruk av materialer, løsninger og teknikker som ikke vesentlig skiller seg fra det som tidligere er benyttet.</p> <p>Vedlikehold av stier innebærer at det kun kan ryddes for å bedre framkommeligheten, ikke for å øke stibredden eller endre markdekket.</p> <p>Dersom det er behov for så store utskiftninger at anlegget framstår som nytt må det behandles som nybygging og forvaltningsmyndigheten må gi tillatelse etter søknad. Dette gjelder også om anlegg flyttes, for eksempel dersom en bru får ny plassering, klipping forlenges eller en sti legges om.</p>
3	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, a.	<p>Ombygging av eksisterende bygninger, i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplanen, jf. § 12</p> <p>Ombygging defineres som endringer som fører til fasade- og bruksendring. Med ombygging menes bygningsmessige endringer innenfor eksisterende grunnflate. Innredning av uthus eller bod er ikke tillatt. Tiltak som innebærer bruk av andre materialer og/eller dimensjoner for ytterpanel, dører og vinduer,</p>

			<p>pipeløp og takteking regnes også som ombygging.</p>
4	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, b.	<p>Mindre utvidelse av bygninger, eller oppføring av frittstående bygning som kun skal benyttes til uthus/utedo, i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplanen, jf. § 12</p> <p>Som mindre utvidelse regnes tilbygg inntil 10m², eventuelt tilsvarende utvidelse av eksisterende areal ved ombygging. Størrelsen skal være forholdsmessig etter hva størrelsen på dagens bygg er. Uthus og utedo bør ha maksimalt totalt bygningsareal på 10m². Størrelse på frittstående utedo bør ikke overstige 3m² bebygd areal.</p> <p>Ved vurderinger om det skal gis tillatelse til rivning/gjenoppføring eller utvidelse av eksisterende bruksareal for fritidsbebyggelse er det oftest en fordel om bebyggelsen samles i en bygning. Det betyr at eventuelt uthus skal være revet før tilbygg/nybygg tas i bruk.</p> <p>Søknader vil bli strengt vurdert, med vekt på dokumentert behov og virkningene på verneverdiene.</p>
5	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, c.	<p>Gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade</p> <p>En naturskade er en skade som direkte skyldes en naturulykke i form av skred, storm, flom eller lignende. Naturskade er ikke skade som skyldes manglende vedlikehold over tid, for eksempel sopp.</p> <p>Søknader om gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade vil bli positivt behandlet. Nye hytter skal i utgangspunktet være lik den gamle med hensyn til plassering, areal og størrelse, men forvaltningsmyndigheten kan be om endret plassering med tanke på verneverdiene.</p>
6	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, d.	<p>Mindre tiltak knyttet til eksisterende fritidsboliger, i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplan, jf. § 12</p> <p>Med mindre tiltak menes plattinger, gjerder, hager, og liknende.</p>
7	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, e.	<p>Bygging av bruer, legging av klopper og sikringstiltak langs stier, i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplan, jf. § 12</p> <p>Besøksstrategien for Lofotodden nasjonalpark og kartvedlegg 1 og 2 gir oversikt over hvor forvaltningsmyndigheten vil prioritere fysisk tilrettelegging og sikringstiltak langs sti. Tiltak skal i all</p>

			<p>hovedsak skje når det er nødvendig som grep for å kanalisere ferdsel for å ivareta verneverdiene, eller når det er nødvendig som sikringstiltak av hensyn til liv og helse for besøkende. Det vil være en restriktiv holdning til etablering av stier i områder som ikke er nevnt i besøksstrategien eller er vist i kartvedlegg 1 og 2.</p> <p>Ved tiltak som krever tillatelse etter § 3. fjerde ledd bokstav e., skal behovet utredes ut ifra en helhetlig vurdering av virkning på verneverdiene, besøkstrykk, omfang av slitasje, og hensynet til friluftslivet. Tiltakene skal medføre minst mulig inngrep og bidra til å ta vare på naturopplevelsene. Tiltakene skal ha en god teknisk og estetisk utførelse.</p> <p>Tiltak i regi av forvaltningsmyndighet skal vurderes iht. verneforskriftens § 13 om skjøtsel.</p>
8	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, f.	<p>Oppsetting av skilt og merking av stier, i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplan, jf. § 12</p> <p>Besøksstrategien for Lofotodden nasjonalpark og kartvedlegg 1 og 2 gir oversikt over hvor forvaltningsmyndigheten vil prioritere oppsetting av skilt og merking av stier. Tiltak skal i all hovedsak skje når det er nødvendig som grep for å kanalisere ferdsel for å ivareta verneverdiene, eller når det er nødvendig som sikringstiltak av hensyn til liv og helse for besøkende. Det kan også settes opp skilt for å ivareta andre hensyn i nasjonalparken, et eksempel på dette kan være informasjonsskilt om båndtvang for å ivareta landbruksinteressene.</p> <p>Et vilkår for tillatelse er at det foreligger en skilt- og merkeplan som skal godkjennes av forvaltningsmyndigheten.</p> <p>Det vil være en restriktiv holdning til skilting og merking i områder som ikke er nevnt i besøksstrategien eller er vist i kartvedlegg 1 og 2.</p>
9	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, g.	<p>Etablering av landfester for fiskeredskaper</p> <p>Det kan etter søknad gis tillatelse til å lage landfester for fiskeredskaper med enkle bolter slått ned i en bergsprekk ved dokumentert behov.</p>
10	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, h.	<p>Oppføring av mindre anlegg/tiltak i forbindelse med utøvelse av fiskeri, i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplanen, jfr. § 12</p> <p>Bruk av ny, moderne teknologi som unngår eller begrenser skader på naturmangfoldet og som gir gode</p>

			<p>samfunnsmessige resultater vil bli sett på som positivt, jf. nml § 12.</p>
11	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, i.	<p>Oppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er nødvendig for landbruksdrift i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplan, jf. § 12</p> <p>Eventuell tillatelse til oppføring av gjeterbu eller andre gjerder og anlegg til bruk i landbruksdriften vil bli vurdert i hvert enkelt tilfelle på bakgrunn av konkrete søknader. Kommunal landbruksmyndighet må bekrefte at det foreligger et faktisk behov.</p> <p>Forvaltningsmyndighet kan stille vilkår til plassering, utforming, størrelse, bruk og fargevalg. Når gjerder krysser stier, blir det stilt krav om at det settes opp gjerdeklyv eller porter. Virkningen på verneverdiene må vurderes i hvert konkrete tilfelle.</p> <p>Det skal vurderes om alternative driftsmetoder og teknikker, for eksempel ny teknologi, som unngår eller begrenser skader på naturmangfold og gir samfunnsmessige gode resultater, kan tas i bruk jf. nml § 12.</p> <p>Dersom landbruksdriften opphører, eller dersom bygninger, anlegg og innretninger ikke lengre er i bruk, blir det stilt krav om at det fjernes.</p>
12	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, j.	<p>Bruksendring av eksisterende bygninger</p> <p>Bruksendring er en endring av bygningens bruk, for eksempel ombygging av uthus til hytte.</p> <p>Forvaltningsmyndighet vil ha en restriktiv holdning til bruksendringer som medfører økt bruk og som kan ha en negativ påvirkning på verneverdiene. Bruksendring fra landbruksbygning til fritidsbolig tillates normalt ikke.</p>
13	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, k.	<p>Rivning av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk</p> <p>Ved rivning skal det sikres at det som rives ikke har status som kulturminne, og alternative plasseringer bør utforskes for å sikre verneverdiene. Rivning og oppføring må være godkjent etter annet lovverk og det må framlegges et dokumentert behov.</p>
14	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, l.	<p>Oppføring av nødvendige navigasjonsinstallasjoner og andre farledstiltak for å trygge ferdsele til sjøs</p> <p>Ved oppføring av nødvendige navigasjonsinstallasjoner og andre farledstiltak må det framlegges et dokumentert behov fra fagmyndighet.</p>

15	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, m.	<p>Bygging av enkle gapahuker i tilknytning til etablert løypenett, i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplan, jf. § 12</p> <p>Med løypenett menes skiløyper som er etablert av idrettslag, turlag eller kommune. Det er ikke et etablert løypenett i Lofotodden nasjonalpark på nåværende tidspunkt. Dersom det skal etableres et løypenett, skal behovet for etablering av gapahuker vurderes sammen med forvaltningsmyndigheten.</p>
16	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, n.	<p>Utlegging av flytebrygger i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplanen, jf. § 12</p> <p>Ved søknad om utlegging av flytebrygge må det fremlegges et dokumentert behov. Det stilles vilkår om at flytebryggen må være tilgjengelig for allmennheten.</p>
17	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, o.	<p>Oppføring av 1 bygning på/ved tuft ved siden av eksisterende bolig på Bunes, i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplan, jf. § 12</p> <p>I verneplanen er det et unntak på yttersiden av Lofotodden nasjonalpark til oppføring av 1 bygning på Bunes. Her bodde det fram til 1944 to familier i to hus som lå inntil hverandre. I 1944 eksploderte en mine på stranda nedenfor husene, noe som førte til at ett hus ble sprengt bort og det andre fikk store skader. Bunes ble etter dette fraflyttet. Restene av det skada huset er i etterkant satt i stand og benyttes som fritidsbolig. Etterkommere etter familien som mistet huset sitt i eksplosjonen ønsker å gjenoppføre dette. Tiltaket vil ha liten landskapsmessig betydning siden huset vil ligge helt inntil eksisterende bygning, det vil imidlertid ha svært stor betydning for grunneiere og etterkommere etter de som mistet huset sitt i ulykken i 1944.</p> <p>Bygningen skal bygges etter lokal og tradisjonell byggeskikk. Den gamle grunnmuren setter rammene for størrelsen av bebygd areal. Huset bygges med inntil 2 etasjer og utformes mest mulig likt det opprinnelige huset som stod på tufta.</p>
18	Bygninger og andre installasjoner	§ 3. fjerde ledd, p.	<p>Utsetting av saltsteiner.</p> <p>Ved utsetting av saltsteiner må det fremlegges et dokumentert behov. Det kan gis flerårig dispensasjon til utsetting av saltsteiner.</p> <p>Ved utkjøring av saltsteiner må dette omsøkes jf. verneforskriftens § 9.</p>
19	Annet	§ 4. a.	Beiting

			Beiting er ikke regulert av verneforskriften og kan foregå som før. Beitende dyr kan bidra til å ivareta verneverdier knyttet til gammel kulturmark. Generelt bør det utvises en positiv holdning til økt beitebruk i området i forhold til status på vernetidspunktet.
20	Annet	§ 4. b.	<p>Skånsom bruk av trevirke til bålbrenning</p> <p>Ved skånsomt uttak menes det at det kan tas tørrkvister på stående trær eller fra bakken. Felling av hele trær er ikke skånsomt utakk. I områder med stor utfart oppfordres det til å ta med egen ved til bål.</p> <p>Drivtømmer skal ikke brukes til bålbrenning. Drivtømmer kan huse et interessant artsmangfold, særlig av vedboende sopp. Drivtømmer har i tillegg en kulturhistorisk og landskapsmessig verdi. Det er lite kunnskap om tilfanget av drivtømmer i strandsonen, og føre-var prinsippet tilsier derfor at det tømmeret som ligger i strandsonen bør få ligge i fred.</p>
21	Annet	§ 4. c.	<p>Plukking av bær og matsopp</p> <p>I utgangspunktet er all vegetasjon fredet mot skade og ødeleggelse. Bestemmelsen i §4. c. hjemler derfor ikke adgang til plukking av bær og matsopp som er sjeldne, truede, sårbare eller som det på annen måte knytter seg spesielle botaniske eller økologiske interesser til. Etter nml § 15. er høsting og annet uttak av viltlevende planter og sopp tillatt så langt det ikke truer overlevelsen av den aktuelle bestanden eller begrenses ved lov eller vedtak med hjemmel i lov.</p> <p>Mengdebegrensningen om eget bruk tilsier at det ikke kan høstes vegetasjon til næringsformål e.l.</p>
22	Annet	§ 4. d.	<p>Plukking av vanlige planter til eget bruk</p> <p>I utgangspunktet er all vegetasjon fredet mot skade og ødeleggelse. Bestemmelsen i §4. d. hjemler derfor ikke adgang til plukking av planter som er sjeldne, truede, sårbare eller som det på annen måte knytter seg spesielle botaniske eller økologiske interesser til. Større uttak eller innsamling av plantemateriale til fôr eller for tillaging av dekorasjoner i større skala er heller ikke tillatt. Etter nml § 15. er høsting og annet uttak av viltlevende planter tillatt så langt det ikke truer overlevelsen av den aktuelle bestanden eller begrenses ved lov eller vedtak med hjemmel i lov.</p> <p>Mengdebegrensningen om eget bruk tilsier at det ikke kan høstes planter til næringsformål e.l.</p>
23	Annet	§ 4. e.	Restaurering og bruk av gammel innmark og hager i tråd med historisk bruk, i samsvar med retningslinjer

			<p>i forvaltningsplan, jf. § 12</p> <p>Restaurering vil si å helt eller delvis tilbakeføre det fysiske miljøet til en tidligere standard, dvs. at det må ha vært innmark eller hager i området tidligere. Det er ikke tillatt å innføre arter til området som ikke befinner seg der allerede, eller å innføre svartelistede arter, selv om de har vært i området tidligere.</p>
24	Annet	§ 4. f.	<p>Uttak av fremmede treslag, vedhugst og rydding av løvskog i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplanen, jf. § 12.</p> <p>Skogen som er kommet opp de siste årene er gjengroingsskog, og uttak av ved eller tynning av skog vil ikke forringe verneverdiene, men heller fremheve det åpne landskapet og naturtypene knyttet til det. Verneforskriften er ikke til hinder for at plantet gran og andre planta treslag kan tas ut. Uttak må skje på en skånsom måte, og eventuell motorferdsel i den sammenheng må det gis særskilt tillatelse til.</p> <p>Uttak av ved eller tynningshogst skal foregå på følgende måte (uttak av fremmede treslag og stedegen lauvskog har egne retningslinjer nedenfor):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Trærne kappes ved bakken, lavest mulig. 2. Alle stubber skal ha tilnærmet vannrett snitt for å unngå klauv-, mule- og jurskader på beitende dyr i området. 3. Hogsten bør foregå utenom hekkesesongen for fugl, det vil si i perioden 1. mars til 15. juli. 4. Det må utvises forsiktighet under arbeidet slik at ikke den stedegne vegetasjonen får unødig skade, motoriserte fremkomstmidler i forbindelse med arbeidet må omsøkes. 5. Kvist og annet avfall etter hogst skal ligge igjen spredt i terrenget. Men hogstavfall skal ikke blokkere stier, bekker og elver. <p>Forvaltningsmyndigheten gjennom verneforskriftens § 13 om skjøtsel mulighet til å ta ut fremmede treslag for å ivareta formålet med vernet der det er fare for skade på naturmangfoldet. Uttak av fremmede treslag vil så langt som mulig baseres på samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten og grunneierne. Forvaltningsmyndigheten oppfordrer grunneierne til å ta ut fremmede treslag da disse representerer en trussel mot verneverdiene i området.</p> <p>Alt uttak av fremmede treslag og stedegen lauvskog skal foregå etter følgende retningslinjer, i tillegg til punkt 1-4 i retningslinjene gitt for uttak av ved eller tynningshogst ovenfor:</p>

			<ol style="list-style-type: none"> 1. Hogstavfall skal ryddes sammen og brennes. Gjennomføring av brenning er nærmere beskrevet under. 2. Det vil ikke kunne gis tillatelse til opparbeiding av veier. 3. Planting etter hogst vil ikke tillates. 4. Eldre trær knytta til gamle hager på yttersida kan få stå. <p>Retningslinjer for brenning av hogstavfall:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bål plass skal planlegges med forvaltningsmyndigheten og det skal tas hensyn til sårbare naturtyper. • Bålplassene skal legges i forsenkninger i terrenget på mest mulig triviell vegetasjon. • Ha en plan for hvordan brannen kan slukkes, jf. forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn § 8-2. • I forkant av brenning skal det ringes varsel til nødsentralen 110 for å hindre uttrykning.
25	Annet	§ 5. første ledd	<p>Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser, er vernet mot skade og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr på land og i vann er forbudt.</p> <p>Kartlegging av dyreliv i forskningsøyemed kan føre til unødig forstyrrelser og vil i slike tilfeller være søknadspliktig. Tiltak som har fått tillatelse fra forvaltningen regnes som en nødvendig forstyrrelse. Eksempler på nødvendig en forstyrrelse kan være ringmerking eller el-fiske. Forvaltningsmyndighet må vurdere hvert enkelt tilfelle.</p>
26	Annet	§ 5. andre ledd, a.	<p>Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk</p> <p>Jakt, fangst og fiske som er i samsvar med viltloven, lakse- og innlandsfiskekloven og forskrifter gitt i samsvar av disse er tillatt. Dette betyr at verneforskriften ikke legger restriksjoner på den tradisjonelle utøvelsen av disse aktivitetene. Det er forbud mot utsetting av nye dyrearter.</p> <p>Grunneier kan styre jakt, fangst og fiske på ulike arter, innenfor gjeldende regelverk, gjennom å regulere antall jakt- og fiskekort som selges og ved å sette kvoter.</p>
27	Annet	§ 5. andre ledd, b.	<p>Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk</p> <p>Rovviltforvaltningen reguleres ikke av verneforskriften.</p>
28	Annet	§ 5. andre ledd, c.	Rettighetshavers rett til å ta bort egg og dun i

			<p>samsvar med gjeldende lovverk.</p> <p>Grunneier kan ta bort egg og dun etter gjeldende lovverk.</p>
29	Annet	§ 5. tredje ledd	<p>Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til utsetting av fisk fra lokale fiskestammer hvor dette er gjort tidligere.</p> <p>Ågvatnet er eneste aktuelle område hvor det er forsøkt regulering av fisk tidligere, og hvor det er åpent for framtidig regulering med en aktiv jeger og fiskeforening.</p>
30	Kulturminner	§ 6.	<p>Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner skal ikke flyttes eller fjernes. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.</p> <p>Nordland fylkeskommune ved Kulturminner i Nordland og Sametingets kultur- og miljøvern avdeling er kulturminnemyndigheter og skal involveres i alt arbeid i tilknytning til kulturminner. Ved en eventuell dispensasjon for restaurering av kulturminner skal det gjøres en helhetlig vurdering i forhold til naturkvalitetene, andre brukerinteresser i området og gevinsten av tiltaket. Forvaltningsmyndighet skal påse at eventuell skjøtsel og istandsetting av kulturminner ikke er i konflikt med verneformålet i verneforskriften.</p> <p>Retningslinjer for forvaltningen av kulturminner:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse som ikke skyldes naturlig forfall. • Planer om restaurering av kulturminner vil bli vurdert i hvert enkelt tilfelle. • Eventuelle tiltak knyttet til kulturminner skal alltid avklares med kulturminnemyndighetene og grunneiere. <p>Utgravning av kulturminner regnes ikke under § 6. i verneforskriften og må omsøkes etter nml § 48.</p> <p>Begrepene kulturminner og kulturmiljøer defineres i kulturminneloven: Med kulturminner menes alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til. Med kulturmiljø menes områder hvor ett eller flere kulturminner inngår som en større helhet eller sammenheng.</p> <p>Istandsetting er reparasjonsarbeid for å bringe en bygning, en del av bygning eller et annet objekt opp på</p>

			<p>et ordinært vedlikeholds nivå, slik at bare løpende vedlikehold vil være nødvendig senere. En antikvarisk istandsetting innebærer at reparasjon baseres på bruk av materialer og teknikker tilpasset bygningens eller anleggets egenart.</p> <p>Vedlikehold er rutinemessig arbeid for å hindre forfall på grunn av jevn og normal slitasje.</p> <p>Skjøtsel er regelmessig vedlikeholdstiltak, for eksempel vegetasjonsskjøtsel, for å ivareta et kulturminner og/eller kulturmiljø. Vedlikehold av eventuelle skilt, stier og ramper inngår også i skjøtelsbegrepet.</p>
31	Friluftsliv	§ 7. andre ledd	<p>Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til organisert ferdsel som ikke kan skade naturmiljøet. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen.</p> <p>Organisert ferdsel defineres som ferdsel der en person eller firma/etablissement planlegger, koordinerer eller arrangerer tur og det er snakk om grupper av deltagere, en aktivitet som gjentas eller der aktiviteten er kunngjort/markedsført på forhånd. Topptrim, og organisert trening er å regne som organisert ferdsel som har potensiale til å skade naturmiljøet i denne sammenhengen, og må omsøkes.</p> <p>Tradisjonell turvirksomhet, herunder ferdsel til fots og telting vil i utgangspunktet ikke være til skade for naturmiljø, men omfanget av aktiviteten vil ha noe å si. Det blir i stadig større omfang tilbudt organiserte turer og aktiviteter i Lofotodden nasjonalpark, og samlet sett kan dette påvirke naturmiljøet ved at ferdsel fører til varige skader på vegetasjon og forstyrrelse av dyreliv.</p> <p>Gjentatte turer med en stor gruppe mennesker til de samme stedene gjennom en lengre tidsperiode kan føre til stor slitasje og skade på vegetasjonen. Eksempler på dette kan være hyppige guida turer eller utsetting av trimposter. Det hekker også flere arter av rovfugl spredt i nasjonalparken. I hekketida kan ferdsel inn på rovfuglreir i verste fall føre til avbrutt hekking. Overnatting og telting på populære steder kan føre til markslitasje, skader fra bålpyring, og toalettavfall som forurenser drikkevann og naturmiljø.</p> <p>Nasjonalparkstyret må ha mulighet til å vurdere samlet belastning for å kunne vurdere om organisert ferdsel er til skade for naturmiljø eller ikke. Dersom nasjonalparkstyret vurderer at organisert ferdsel kan</p>

			<p>skade naturmiljø, kan det ikke gis tillatelse til aktiviteten ifølge § 7. andre ledd i verneforskriften.</p> <p><u>Retningslinje – organisert ferdsel:</u> Det vises til kartvedlegg 3 som viser soneinndeling av Lofotodden nasjonalpark i sone A og sone B. Innenfor sone A har forvaltningsmyndighet som hensikt å begrense organisert ferdsel av hensyn til naturmiljø og verdifulle kulturminner. Virksomheter som har godkjenning fra kulturminnemyndighet til å drive guidet virksomhet i forbindelse med Refsvikhula gis prioritet ved behandling av søknad om tillatelse i sone A.</p> <p>Innenfor sone B vil terskelen for å få tillatelse til organisert ferdsel være lavere. Samlet belastning og gruppestørrelser blir vektlagt ved behandling av søknad om tillatelse.</p> <p>Innenfor sone B er organisert ferdsel innenfor nasjonalparken som oppfyller ett av de to punktene under <u>ikke søknadspliktig</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Enkeltturer til fots i regi av bedrifter, turistforeningen, skoler, barnehager eller ideelle lag og foreninger eller andre frivillige organisasjoner med gruppestørrelse på inntil 15 personer. Med enkelttur menes det at det bare er planlagt én tur innenfor sone B i løpet av ett kalenderår. • Gjentatte fotturer innenfor sone B med grupper på inntil fem personer (gruppestørrelse omfatter både gjester og guide). <p>Organisert ferdsel i nasjonalparken som er søknadspliktig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • All organisert ferdsel innenfor sone A. • Gjentatte fotturer med seks deltagere eller fler (gruppestørrelse omfatter både gjester og guide) til et eller flere turmål innenfor sone B. • Alle organiserte overnattingsturer med telt i sone B. • Annen organisert aktivitet, herunder ferdsel med sykkel, ferdsel med hest, ferdsel med båt på innsjø, paragliding, klatring, grottevandring, fjelltrimposter, o.l. i sone B. <p>Ved en tillatelse kan forvaltningsmyndighet sette vilkår for å ivareta verneverdiene og andre interesser. Følgende minimumskrav stilles til all organisert virksomhet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Man skal ha et system for å håndtere toalettavfall slik at det ikke blir liggende igjen i nasjonalparken.
--	--	--	---

			<p>Toalettavfall skal tas med ut av nasjonalparken og kastes i nærmeste avfallscontainer/søppeldunk.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Søppel skal ikke legges igjen eller brennes i nasjonalparken, men skal tas med tilbake og kastes i nærmeste avfallscontainer/søppeldunk. • Der det er tilrettelagte stier, herunder steinlagt, gruslagt, klopplagt, eller på annen måte er merket eller skiltet, skal stien til enhver tid følges. • Det skal bare brennes bål på godkjente bålplasser.
32	Friluftsliv	§ 7. tredje ledd	<p>Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til større arrangementer når dette ikke er i strid med verneformålet.</p> <p>Et større arrangement er definert som et arrangement med over tjue (20) mennesker, der arrangementet på forhånd er kunngjort. Dette kan være konserter, festivaler, idrettsarrangement, jaktprøver, ect.</p> <p>Forvaltningsmyndighet kan gi tillatelse til større arrangement når dette ikke strider med verneformålet, dvs. når arrangementet ikke er til skade for naturmiljø, kulturminner eller tradisjonelt friluftsliv. I en avgjørelse vil forvaltningsmyndighet legge vekt på om arrangementet nødvendigvis må legges innenfor nasjonalparken, eller om arrangementet kan gjennomføres i områder utenfor nasjonalparken.</p> <p>Forvaltningsmyndighet vil være restriktive til å gi tillatelse i områder med spesielt verdifulle og sårbare naturverdier, i områder med sårbare kulturminner, eller på tider av året hvor dyrelivet er spesielt sårbart for forstyrrelser. Ved en tillatelse kan det settes vilkår og tak på antall deltagere for å ivareta verneverdier og andre interesser. Samlet belastning vil bli vektlagt ved behandling av søknad om tillatelse.</p> <p>Forvaltningsmyndighet kan gi flerårige tillatelser på inntil 3 år av gangen, når dette ikke er i strid med verneformålet. Tillatelse kan trekkes dersom det er nye forhold som tilsier at arrangementet ikke kan gjennomføres uten at det er til skade for naturmiljø, kulturminner eller tradisjonelt friluftsliv.</p>
33	Friluftsliv	§ 7. fjerde ledd	<p>Sykling på barmark og organisert bruk av hest er bare tillatt på veier og stier. Det er ikke tillatt å sykle på stiene fra Bunesfjorden-Bunes og Torsfjorden-Kvalvika som angitt på kartet «Lofotodden nasjonalpark – stier med sykkelforbud».</p> <p>Forvaltningsmyndighet har i Kartvedlegg 1 og 2 tegnet inn hva som kan betraktes som stier i Lofotodden</p>

			<p>nasjonalpark. Sykling og organisert bruk av hest er bare tillatt på stier som er merket av i kartvedlegg 1 og 2.</p> <p>El-sykkel regnes som motorisert kjøretøy og er ikke tillatt i Lofotodden nasjonalpark.</p>
34	Friluftsliv	§ 7. femte ledd	<p>Av hensyn til naturmiljøet og kulturminner kan forvaltningsmyndigheten legge om stier eller kreve fjernet merking av stier.</p> <p>Omlegging av stier er et tiltak som kan vurderes fortløpende hvis det oppstår konflikter mellom ferdsel og ivaretagelse av kulturminner eller naturmiljø. En tenker seg her situasjoner der eksisterende trafikk forstyrrer dyrelivet unødige eller medfører uønsket slitasje.</p> <p>Å legge om stier og kreve fjernet merking av stier omfatter også fjerning av oppmerking, skilt, klopping, bruer etc. Dersom slik nedlegging skal kunne begrunnes ut fra hensynet til kulturminner, må det skje på bakgrunn av en henvendelse fra ansvarlige kulturminnemyndigheter.</p>
35	Friluftsliv	§ 7. sjette ledd	<p>Innenfor nærmere avgrensede deler av nasjonalparken kan Miljødirektoratet ved særskilt forskrift regulere eller forby ferdsel som kan skade natur- og kulturmiljøet.</p> <p>Forvaltningsmyndigheten har mulighet til å be Miljødirektoratet om å regulere eller forby ferdsel i deler av nasjonalparken dersom det er nødvendig for å ta vare på verneverdiene. Det er et mål å gripe minst mulig inn i allmennhetens rett til fri ferdsel i utmark. Forbud mot ferdsel er både konfliktfylt og vanskelig å håndheve, og svært lite ønskelig. Denne muligheten til å regulere ferdsel er svært sjelden benyttet og vil kun bli benyttet i helt spesielle tilfeller.</p>
36	Motorferdsel	§ 9. første ledd	<p>Motorferdsel til lands, til vanns og i luften under 300 meter fra bakken er forbudt.</p> <p>Dette gjelder alle typer kjøretøy med motor, inkludert elsykkel og -båt. Båt med motor på innsjø er ikke tillatt.</p> <p>For forvaltninga er det en nasjonal føring at motorisert ferdsel skal holdes på et minimumsnivå. Både med tanke på dyreliv og vegetasjon, men også av hensyn til allmennhetens muligheter til naturopplevelse uten unødig støy og opplevelse av uberørt natur.</p> <p>På grunn av områdets topografi er bruk av</p>

			beltekjøretøy på vinterføre (skuter) kun aktuelt i begrensa deler av nasjonalparken. Bruk av luftfartøy er dermed satt opp som et alternativ på alle unntaksbestemmelsene.
37	Motorferdsel	§ 9. andre ledd, b.	<p>Motorferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten</p> <p>Med oppsynsvirksomhet menes oppsyn i sammenheng med verneforskriften for nasjonalparken i regi av Statens naturoppsyn.</p> <p>Militær operativ virksomhet omfatter i fredstid all militær virksomhet som er nødvendig for å planlegge, forberede og gjennomføre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • overvåkning av land-, sjø- og luftterritoriet - forsvarsplaner, herunder feltbefestninger, anlegg for installasjoner og stridsmidler • beredskapstiltak, herunder utrykningsøvelser med militære styrker • rene militære operasjoner i spesielle situasjoner, herunder søk og redningstjeneste <p>Forsvarsdepartementet har uttalt at vanlige øvelser ikke omfattes av ovenfornevnte unntak.</p>
38	Motorferdsel	§ 9. tredje ledd, a.	<p>Øvingskjøring for formål nevnt i andre ledd bokstav b)</p> <p>Øving og kjentmannskjøring for redningstjeneste er i utgangspunktet forbudt i nasjonalparken. En bør derfor i første rekke forsøke å finne øvelsesområder utenfor nasjonalparken. Med noen års mellomrom kan det likevel være aktuelt å tillate kjentmannskjøring i nasjonalparken dersom den er koordinert og anbefalt av hjelpekorps og politiet. Hensikten må være at redningsmannskapene skal kunne gjøre seg kjent med lokale vinterforhold i nasjonalparken, noe som kan være verdifullt i en redningsoperasjon. Øvingskjøring skal utføres i tråd med annet lovverk og retningslinjer.</p>
39	Motorferdsel	§ 9. tredje ledd, b.	<p>Bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy i forbindelse med bufehold</p> <p>I forbindelse med husdyr på beite kan det være behov for motorisert ferdsel. Det er direkte unntak for transport av syke og skadde husdyr. Annen kjøring i forbindelse med husdyrhold (for eksempel transport av saltslikkesteiner, gjerdemateriell, sanking av dyr) må omsøkes.</p>

			Ved tilsyn av bufe bør drone vurderes som et alternativ til bruk av helikopter jf. verneforskriften § 10.
40	Motorferdsel	§ 9. tredje ledd, c.	<p>Bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy i forbindelse med hogst etter § 4 bokstav e</p> <p>Det kan gis tillatelse til motorisert ferdsel i forbindelse med vedhogst, tynning og uttak av fremmede treslag. Dette omfatter transport av virke, samt transport av nødvendig utstyr. Det vil settes rammer for bruken for å ivareta verneformålet, minimere motorisert ferdsel og ivareta ønsket om stillhet og ro.</p>
41	Motorferdsel	§ 9. tredje ledd, d.	<p>Bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av varer og utstyr til hytter</p> <p>Til hytter kan det gis dispensasjon for inntil fem turer pr år (tur/retur) til frakt av varer og utstyr til drift og vedlikehold. Søknaden vurderes opp mot søkers behov for transporten.</p>
42	Motorferdsel	§ 9. tredje ledd, e.	<p>Bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, anlegg og innretninger</p> <p>Det kan også gis tillatelse til frakt av materialer i forbindelse med byggearbeid. Søknaden vurderes opp mot søkers behov for transporten.</p>
43	Motorferdsel	§ 9. tredje ledd, f.	<p>Bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av varig forflytningshemmede til egen hytte i samsvar med forvaltningsplanen, jf. § 12</p> <p>Forvaltningsmyndigheten må ved avgjørelsen av søknaden avveie mot de skader eller ulemper den vil føre til, og det kan eventuelt settes vilkår. I avveiningen må det legges vekt på den særstilling forflytningshemmede står i med hensyn til transportbehov.</p> <p>Det kan bare gis tillatelse ved varig forflytningshemming. Alder og midlertidig sykdom oppfyller ikke kravet i forskrifta. Det kan kreves legeerklæring som dokumentasjon.</p>
44	Motorferdsel	§ 9. tredje ledd, g.	<p>Oppkjøring av skiløyper i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplanen, jf. § 12</p> <p>Det er ikke et etablert løypenett i Lofotodden nasjonalpark på nåværende tidspunkt. Oppkjøring av skiløyper er i utgangspunktet ikke aktuelt pga. områdets topografi.</p>
45	Motorferdsel	§ 9. tredje ledd, h.	<p>Lavtflyving med fly eller helikopter i samband med geologisk kartlegging i regi av Norges geologiske</p>

			<p>undersøkelse.</p> <p>Bruk av fly eller helikopter må, dersom det er mulig, utøves utenom kjente lokaliteter for kongeørn og havørn, og utenom hekke- og yngletid, dvs. utenom perioden 1.mars – 15. juli. Andre perioder vurderes konkret i forhold til om det gir forstyrrelser av dyrelivet.</p> <p>Det bør vurderes om drone kan brukes som et alternativ til helikopter og fly ved geologisk kartlegging.</p>
46	Annet	§ 10. andre ledd	<p>Unødvendig støy er forbudt. Bruk av droner, motordrevet modellfly eller lignende er forbudt.</p> <p>Alt som er tillatt etter verneforskriften og alt som forvaltningsmyndigheten gir tillatelse til anses som nødvendig støy og er unntatt forbudet.</p>
47	Annet	§ 10. tredje ledd	<p>Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse bruk av droner når dette ikke er i strid med verneformålet.</p> <p>Følgende retningslinjer gjelder for behandling av søknader om tillatelse til bruk av drone i Lofotodden nasjonalpark.</p> <p><u>Forvaltningsmyndighet gir i utgangspunktet ikke tillatelse til bruk av drone for følgende formål:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bruk av drone i sammenheng med fornøyelse, underholdning eller rekreasjon. • Bruk av drone for privat bruk og promotering (f.eks. sosiale medier). • Bruk av drone for bruk til reklame og markedsføring i strid med besøksstrategien for det aktuelle verneområdet. • Bruk av drone i sammenheng med konkurranser, idrettsarrangement og liknende sammenkomster. <p><u>Forvaltningsmyndighet kan gi tillatelse til bruk av drone for følgende formål når det foreligger et behov:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilsyn av beitedyr. • Tilsynsvirksomhet og drift av anlegg og installasjoner, f.eks. kraftlinjer eller navigasjonsinstallasjoner. • Forvaltning og skjøtsel i regi av forvaltningsmyndighet eller SNO, naturovervåkning, dokumentering for å fremme verneverdier og naturverdier, naturkartlegging, vitenskapelige undersøkelser og lignende. • Aktivitet i regi av kystvakten. • Formål hvor verneforskriften gir hjemmel for å gi

			<p>tillatelse til motorisert ferdsel til samme formål (f.eks. bruk av helikopter).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formål hvor avslag risikerer å medføre alternativ bruk av luftfartøy (helikopter). <p><u>Ved en tillatelse kan forvaltningsmyndighet sette vilkår for å ivareta verneverdiene og andre interesser.</u></p> <p><u>Følgende minimumskrav stilles til søker:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dronepiloten må være registrert som droneoperatør hos Luftfartstilsynet og følge Luftfartstilsynets regler for bruk av droner. • I søknad om tillatelse skal geografisk område for bruk av drone avgrenses i kart.. • Besøkende i nærområdet skal ikke forstyrres unødvendig. Det bør ikke brukes drone i nærheten av populære turistmål eller mye brukte ferdselsårer slik at friluftslivet blir skadelidende. • Bruk av droner må, dersom det er mulig, utøves utenom kjente lokaliteter for kongeørn og havørn, og utenom hekke- og yngletid, dvs. utenom perioden 1.mars – 15. juli. Andre perioder vurderes konkret i forhold til om det gir forstyrrelser av dyrelivet. • Bruk av drone nær fugl og øvrig dyreliv skal unngås. Dersom rovfugl observeres i området, skal dronen tas ned inntil fuglen har trukket seg unna. • Dispensasjon/tillatelse kan gis for inntil 5 år om gangen. • Ved publisering av materiale, for eksempel film og bilder, skal det gå klart fram at det er gitt tillatelse fra nasjonalparkstyret. <p>Ved dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten for bruk av drone anses dette i Lofotodden nasjonalpark som nyttig bruk og rammes ikke av forbudet mot unødvendig støy.</p>
48	Annet	§ 11.	<p>Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra verneforskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.</p> <p>Den generelle dispensasjonsbestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for uforutsette tilfeller eller spesielle tilfeller som man ikke kunne forutse på vernetidspunktet. Det er vesentlig at en dispensasjonsadgang ikke blir brukt til å uthule vernet. Den skal i første rekke anvendes på søknader som gjelder bagatellmessige inngrep eller forbigående</p>

		<p>forstyrrelser. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen kan ikke brukes ved tiltak/aktiviteter som gjentas år etter år.</p> <p>Det er to vilkår for dispensasjon etter denne bestemmelsen og begge vilkårene må være oppfylt for at dispensasjon kan gis: 1) tiltaket kan ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, og 2) tiltaket må ikke stride mot vernevedtakets formål. Miljødirektoratets rundskriv "Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter" (M106-2014) gir retningslinjer for hvordan de generelle dispensasjonsbestemmelsene skal brukes. Dette er igjen basert på forarbeidene til naturmangfoldloven ved Ot.prp. 52 (2008-2009) "Om lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)" kap. 21 "Merknader til de enkelte bestemmelser" som blant annet gir følgende føringer:</p> <p><u>krav til at tiltaket "ikke strider mot vernevedtakets formål".</u> Hva som anses å være i strid med verneformålet vil variere med angivelsen av verneformålet i den enkelte verneforskrift. Det må dessuten ses i sammenheng med tiltakets omfang, art og plassering vurdert opp mot verneformålet. Tiltak og bruk som forutsetter større tekniske inngrep vil det som regel ikke være mulig å dispensere for i alle verneområder.</p> <p><u>et vilkår at tiltaket "ikke påvirker verneverdiene nevneverdig".</u> Ordet "nevneverdig" angir at det skal være en ganske snever adgang til dispensasjon, og at det bare skal skje i de tilfeller tiltaket vil ha begrenset virkning for verneverdiene. Siktemålet med denne presiseringen er å sikre at vernevedtaket ikke uthules gjennom omfattende tillatelser. Bestemmelsen gir også en klar anvisning på at hensynet til verneverdiene skal være overordnet f.eks. næringsinteresser.</p> <p><u>begge overnevnte krav må være oppfylt for at dispensasjon kan gis!</u> Men det følger ikke av dette at dispensasjon nødvendigvis skal gis dersom kravene er oppfylt. Ingen har krav på dispensasjon, og andre vurderingsmomenter kan komme inn. Vurderingen er opp til forvaltningsmyndighetens skjønn innenfor rammen av alminnelige forvaltningsrettslige regler og retningslinjer og instruksjer fra overordnet myndighet. Bl.a. vil omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av tiltaket det søkes dispensasjon for, ha betydning. Også hensyn som positivt taler for det omsøkte tiltaket, og spørsmål om det vil stride mot verneverdiene om tilsvarende dispensasjonssøknader</p>
--	--	--

			<p>blir innvilget i fremtiden.</p> <p><u>dispensasjonsbestemmelsen kan ikke anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket.</u> Forvaltningsmyndigheten må ta i betraktning om en dispensasjon vil kunne gi økt fremtidig press for liknende tillatelser. Dersom det er knyttet usikkerhet til hvilke virkninger et tiltak kan ha for naturmiljøet bør føre-var prinsippet tillegges stor vekt. Rimelig tvil om virkningene av et foreslått tiltak eller naturinngrep bør f.eks. føre til at en søknad avslås eller at en avgjørelse utsettes inntil spørsmålet er nærmere avklart.</p> <p><u>tiltak som bidrar til å fremme verneverdier.</u> Som regel vil det bli gitt dispensasjon i slike tilfeller. Slik bruk kan betraktes som et ledd i forvaltningen som utøves for å bevare verneverdiene. Ofte vil det også være uproblematisk å tillate bruk som er nøytral i forhold til verneverdiene, dvs. som verken fremmer eller er i strid med disse.</p> <p><u>tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning.</u> Stor lokal interesse eller regional betydning kan generelt ikke være tilstrekkelig som grunnlag for dispensasjon etter denne bestemmelsen. Bestemmelsen er ikke ment for tiltak som kun har lokal betydning. Bestemmelsen kan likevel unntaksvis benyttes for forhold av regional betydning som f.eks. viktige kommunikasjonsanlegg som riksveger, flyplasser, jernbaner mv. En forutsetning bør da være at det ikke finnes alternative løsninger eller at alternative løsninger blir så vidt mye dyrere og/eller omfattende, slik at det vil være av "vesentlig samfunnsmessig betydning" at det blir gitt en dispensasjon.</p>
49	Annet	§ 13.	<p>Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.</p> <p>Med begrepet skjøtsel menes aktive tiltak, vanligvis på økologisk grunnlag, som gjennomføres for å opprettholde og/eller utvikle en ønsket naturtilstand i et område i samsvar med verneformålet og bevaringsmålene. Skjøtselstiltak kan for eksempel være restaurering, rydding, tynning, styving, hogst, beiting, slått og brenning. Kanaliseringstiltak som merking, skilting og stibygging er også å betrakte som skjøtsel når tiltakene er nødvendig for å opprettholde og/eller ivareta ønsket naturtilstand.</p>

		<p>Planlegging og gjennomføring av skjøtselstiltak må skje i samsvar med forvaltningsplanen og i nært samarbeid mellom forvaltningsmyndighet, grunneiere, rettighetshavere og brukere. Berører skjøtselstiltak privat eiendom eller rettigheter i verneområdet, skal eieren eller rettighetshaveren så vidt det er mulig varsles på forhånd jf. nml § 47. Arbeid med skjøtselstiltak koordineres med Statens Naturoppsyn.</p> <p><u>Marint avfall</u> Marint avfall er en utfordring langs kysten av Lofotodden nasjonalpark. På de mest besøkte sandstrendene blir det gjennomført forebyggende vårrydding årlig. Dersom marint avfall akkumuleres på sandstrendene og ikke fjernes, er terskelen lavere for at besøkende legger igjen eget turavfall på sandstrendene. Vårrydding er viktig som forebyggende tiltak for å unngå dette.</p> <p>Det bør gjennomføres årlige vårryddinger på følgende sandstrender: Kvalvika, Vestervika og Bunessanden. På Horseid kan det være behov for vårrydding, dette bør overvåkes og vurderes nærmere.</p> <p><u>Kanaliserings av ferdsel</u> Et tydelig strategisk grep for å ivareta verneinteressene er å kanalisere besøkende til utvalgte områder som tåler høyt besøkstrykk, og det kan i den forbindelse være nødvendig med fysisk tilrettelegging og forsterkning av stier. Besøksstrategien for Lofotodden nasjonalpark og kartvedlegg 1 og 2 gir oversikt over hvor forvaltningsmyndigheten vil prioritere fysisk tilrettelegging som kanaliseringstiltak. Tiltak skal i all hovedsak skje når det er nødvendig som grep for å kanalisere ferdsel for å ivareta verneverdiene, eller når det er nødvendig som sikringstiltak av hensyn til liv og helse for besøkende.</p> <p>Når tiltak gjennomføres iht. verneforskriftens § 13 skal behovet utredes ut ifra en helhetlig vurdering av virkning på verneverdiene, besøkstrykk, omfang av slitasje, og hensynet til friluftslivet. Tiltakene skal medføre minst mulig inngrep og bidra til å ta vare på naturopplevelsene. Tiltakene skal ha en god teknisk og estetisk utførelse.</p> <p><u>Fjerning av fremmede treslag</u> I tillegg til å ta opp og/eller øke beitetrykket, vil det også være positivt å fjerne noen av treoppslaget, noe som spesielt gjelder etablerte og/eller plantete fremmede bartrær. Det vokser spredte forekomster</p>
--	--	--

			<p>med bartrær (vrifuru og gran) på Helle, Refsvika og Tuv. Disse bør overvåkes, og fjernes ved fare for spredning.</p> <p><u>Beite og slått</u> I 2013 ble det utført en naturtypekartlegging etter NiN i Lofotodden nasjonalpark, hvor de anbefaler at skjøtsel med ekstensiv husdyrbeite settes i gang igjen nokså raskt der det har vært tradisjon i mange hundre år. Videre gjengroing bør unngås, dette for å hindre endringer i vegetasjonen (og dermed tap av artsmangfold), og ikke minst også for å ta vare på Lofotens typiske landskapsbilde, som har oppstått over tida takket være langvarig tradisjonelt jordbruk.</p> <p>Aktuelle naturtyper i utredningsområdet som tidligere har blitt kulturpåvirket og der vegetasjonen endrer seg vesentlig ved opphør av skjøtsel og fremskridende gjengroing er listet opp nedenfor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulturmarkseng (T4) • Boreal hei (T26) • Strandeng (S6) (ikke direkte kulturavhengig, men beiting kan ha positiv effekt på artsmangfoldet) <p>I nasjonalparken vil dette være prioriterte områder som det bør utredes en skjøtelsesplan for:</p> <p><u>Bunesfjorden og Trollaldalen</u> Området representerer et sjeldent godt utviklet sanddyne-landskap med de fleste utforminger til stede. Sammen med sandstranden i bunn av Buneset vurderes lokaliteten som klart nasjonalt verdifull - A. Området er også i meget liten grad negativt påvirket av inngrep. Området er trolig benyttet som slått- og beiteareal tidligere, men vegetasjonen er mest sannsynlig ikke avhengig av slikt bruk. Vinderosjon og påleiring, samt furasjering av hare, er tilstrekkelig for at vegetasjonsutformingene opprettholdes.</p> <p><u>Kvalvika</u> Sørvestre del av Kvalvika er et topografisk interessant og variert sanddyneområdet og har i tillegg en velformet, representativ rullesteinstrand. Denne delen har klar botanisk verdi. Nordøstre del er mer påvirket og inngår som en viktig del av et gammelt kulturlandskap.</p> <p>I Kvalvika var det fortsatt aktivt sauebeite der beitetrykket fremdeles er ganske godt på de strandnære engene. Beiting har en positiv effekt på artsmangfoldet og bør opprettholdes for å unngå gjengroing.</p>
--	--	--	---

Tilgrensende verneområder

Lofotodden nasjonalpark grenser til Lofotodden naturreservat.

Vedlegg

Filvedlegg

Type	Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav	Størrelse
	23.03.2023	Besøksstrategi for Lofotodden nasjonalpark			7814 Kb
	22.11.2023	Tiltaksplan Lofotodden nasjonalpark			118 Kb
	22.11.2023	Skisse til forvaltningsplan for Lofotodden nasjonalpark			13285 Kb

Kartvedlegg

Type	Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav	Størrelse
	22.11.2023	1. Stier i Lofotodden nasjonalpark			1933 Kb
	22.11.2023	2. Stier i Lofotodden nasjonalpark			1669 Kb
	23.11.2023	3. Soneinndeling - Lofotodden nasjonalpark			2779 Kb

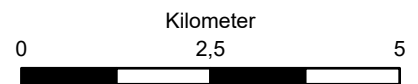
Lofotodden nasjonalparkstyre

Kartvedlegg - Stier i forvaltningsplanen jf. verneforskriften §12, 1 av 2

Tegnforklaring

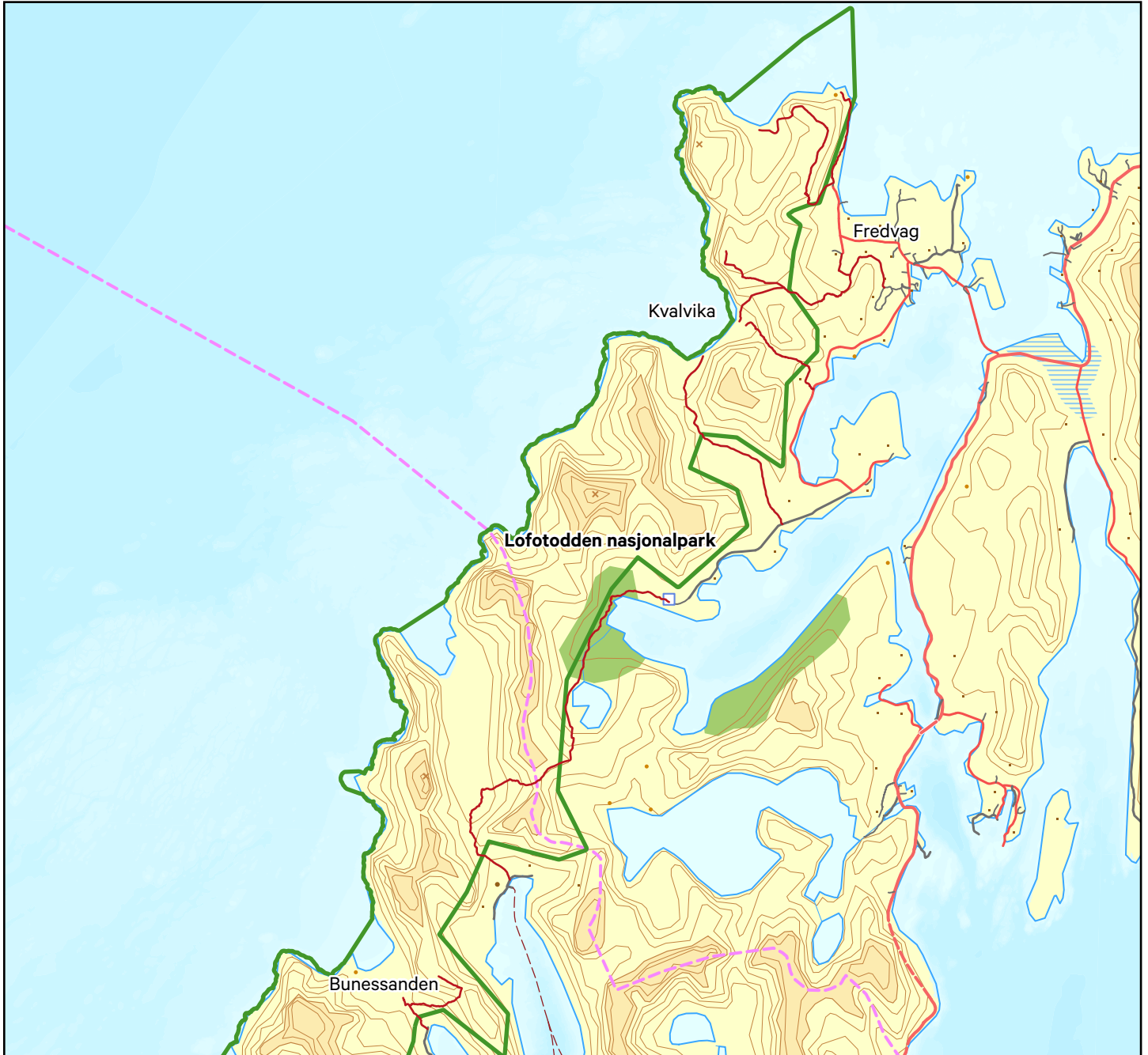
- Lofotodden nasjonalpark
- Naturreservat
- Stier

Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Zone 33N
Målestokk: 1:100 000 i A4
Kartdato: 20.11.2023

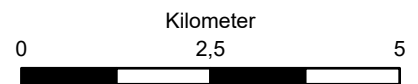

Kartvedlegg - Stier i forvaltningsplanen jf. verneforskriften §12, 2 av 2

Tegnforklaring

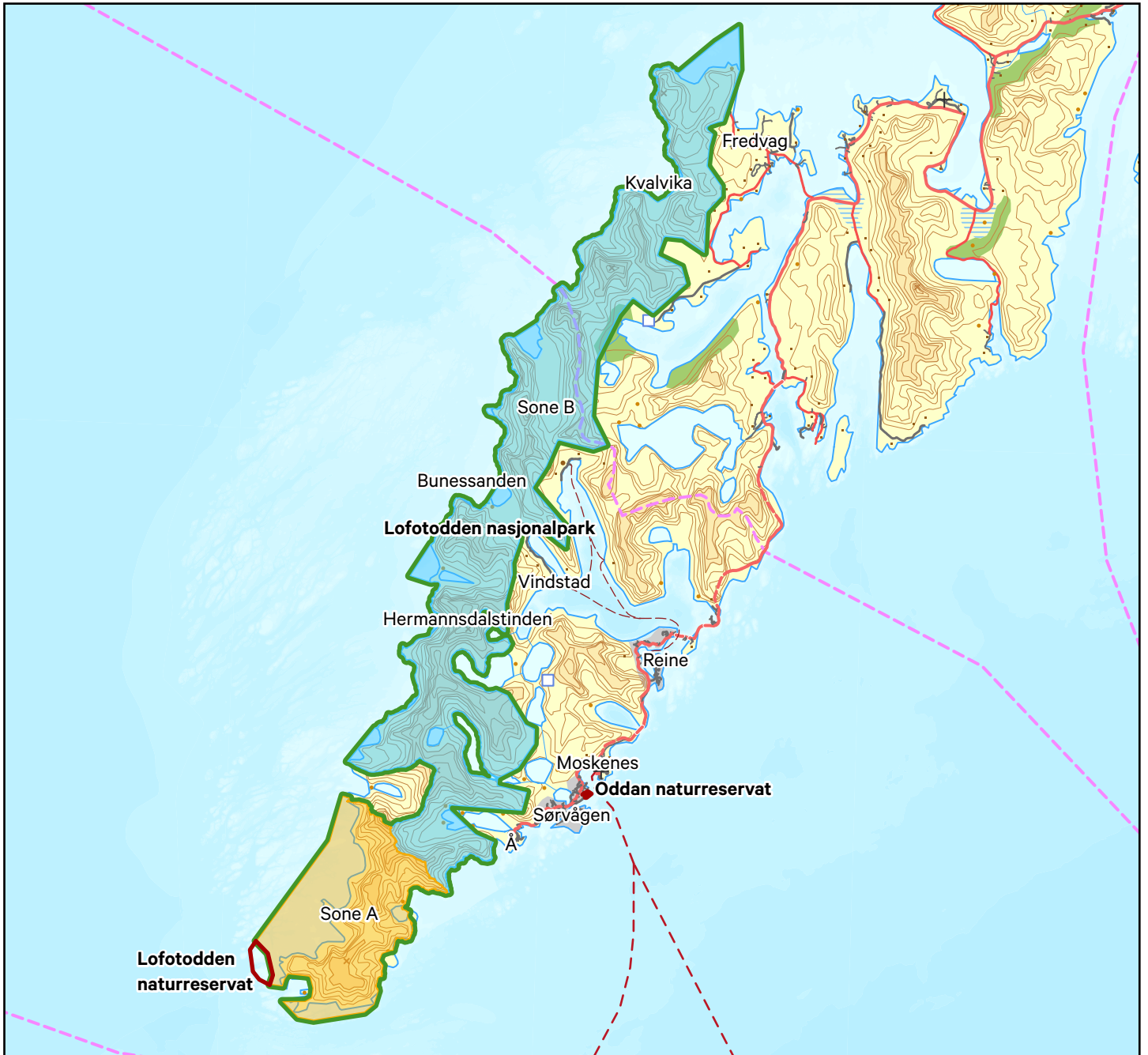
- Lofotodden nasjonalpark
- Stier

Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Zone 33N
Målestokk: 1:100 000 i A4
Kartdato: 20.11.2023

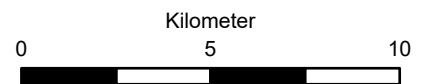

Kartvedlegg - Sonering for organisert ferdsel

Tegnforklaring

- Lofotodden nasjonalpark
- Naturreservat
- Sone A
- Sone B

Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Zone 33N
Målestokk: 1:200 000 i A4
Kartdato: 20.11.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lofotodden nasjonalparkstyret	46/23	30.11.2023

Ferdigstilling av prosjektet Sporløs Lofotturisme - NINA

Forslag til vedtak

Styret tar saken til orientering.

Bakgrunn og vurdering

Prosjektet sporløs lofotturisme har pågått siden 2021. NINA har på oppdrag fra nasjonalparkstyret gjennomført feltarbeid og spørreundersøkelser for å kartlegge avfall, og spesielt toalettavfall på Kvalvika, og hvilken effekt dette har hatt på miljø og helse. Med kartlegging av de besøkenes adferd, har man også prøvd ut alternativ avfallshåndtering, f.eks. brukt av bæsjeposer for mennesker (også kalt Wag Bags).

NINA holder for tiden på med å ferdigstille en rapport fra de tre årene med prosjektet, som gjengir funnene i prosjektet. Rapporten vil også foreslå tiltak som bør eller kan iverksettes av forvaltningsmyndigheten for å håndtere utfordringene vi står ovenfor. Foreslåtte tiltak må vurderes ut ifra en kost nytte-analyse.

Rapporten kan dessverre ikke legges fram for styret ennå, men en liten sammenstilling av funn og forslag til tiltak gjengis under.

Det ble tatt vannprøver av bekker ved Kvalvika, som viste at det er en forurensning av toalettavfall i nærmiljøet. Dette er bekker som besøkende henter drikkevann fra, og det ble i spørreundersøkelsen rapportert om at besøkende ble dårlige etter å ha hentet vann her.

Spørreundersøkelser viste at besøkende generelt har stor kunnskap om utfordringene ved å legge igjen toalettavfall og våtservietter i naturen, og at de ønsker å gjøre noe med det om de får veiledning. Budskapet i vår kommunikasjon bør derfor ikke fokusere

på *opplæring*, men heller fokusere på *normer*, eksempelvis «du vet at du ikke bør legge igjen våtservietter, så ikke gjør det!» Besøkende var mer usikker i spørsmål om hvordan man på best vis skal håndtere sitt eget toalettavfall. Det er derfor viktig at forvaltningen har et klart budskap om hvordan det skal gjøres i Lofotodden nasjonalpark. F.eks. dersom man bestemmer seg for å innføre bæsjeposer som standard.

I prosjektet prøvde man ut passiv kommunikasjon der besøkende kunne lese skilt ved stistarten og aktiv kommunikasjon der besøkende ble oppsøkt av naturveiledere. Innføring av gratis bæsjeposer hadde uavhengig av kommunikasjonsmåte en effekt på mengden toalettavfall, sammenlignet med kontrollperioden der man ikke hadde bæsjeposer. Mye presseomtale i forkant av prosjektet kan nok ha hatt en effekt her. Funn fra spørreundersøkelsen viser at viljen til å ta i bruk posen er klart større når posene er gratis, sammenlignet med om posene skulle koste kr. 30. Besøkende som fikk aktiv kommunikasjon var mer positive til å betale for posene, kontra ved passiv kommunikasjon.

I forkant av introduksjon av bæsjeposer, ble Kvalvika ryddet for toalettavfall. Kommunikasjonstiltak står seg trolig ikke alene, men må kombineres med rydding av toalettavfall ved behov.

Kvalvika har svært høye besøkstall, og ferdselsteller viser at tettheten av besøkende i Lofotodden kan måle seg med store og populære nasjonalparker i USA. I USA har man til informasjon et helt annet forvaltningsregime av nasjonalparken, der det blant annet er mye mer ressurser og ansatte tilgjengelig til å håndheve regelverk og veilede i sporløs ferdsel. I forbindelse med feltarbeid har man observert at det foregår mye guidet virksomhet til Kvalvika, og antall bedrifter har økt i prosjektperioden. Det er ikke kartlagt noe nærmere hvor stor andel av de besøkende som tilhører en guidet gruppe, men det utgjør nok en del. Dette er en gruppe besøkende nasjonalparkstyret gjennom verneforskriften har mulighet til å begrense eller sette vilkår til.

Uavhengig av tiltak, vil det være viktig at man har gode innfallsporter med toalett ved stistart. Når det gjelder bygging av toalett i nasjonalparken, er bildet mer komplisert. For mange besøkende er hovedmotivasjonen for å besøke nasjonalparker, uberørt og vill natur. Bygging av toalett vil i så måte være negativ for opplevelsen av nasjonalpark. For andre kan det betraktes som positivt. Infrastruktur kan på den andre siden gjøre området mer tilgjengelig, og medføre økt ferdsel. Videre er det et kostnadsspørsmål når det gjelder drift og vedlikehold av toalett langt fra allfarvei.

Rapporten blir ferdigstilt før jul. Videre er det planlagt å følge opp med seminar om dette prosjektet i løpet av vinteren 2024, slik at lokalbefolkningen får innblikk i prosjektet og resultatene. Her vil selvfølgelig avtroppende nasjonalparkstyre bli invitert med.

Vedlagt er en liste over potensielle forvaltningsmuligheter for videre arbeid som kommer til å bli publisert i rapporten.

Table 8. List of potential management options to pursue in a future cost-benefit analysis. Strategies and estimated pros and cons of each option to reduce human feces and toilet waste in Lofotodden National Park.

Options	Anticipated outcome	Pros	Cons
---------	---------------------	------	------

Status quo with sign only advising to avoid drinking water from local streams	If sign is read by 30% of visitors (estimated from our sign observations in 2023), reduces some contamination	Simple, cheap. Low intervention and non park character changing. No maintenance needs	70% of visitors unlikely to read sign. Situation likely remains the same, growing worse with more visitation.
Bury waste and TP, inform against wetwipes with signs (5 or more) at strategic locations on trail and beach	Some surface waste is reduced. More care with ensuring good burial of TP	Simple, cheap. Low intervention, no maintenance needs	Surface waste still an issue. Toilet paper can still be obvious or dug up by dogs and humans. Hotspots still exist. People digging up other people's waste. Waste spread and health issues persist.
Bury waste, pack out TP and wetwipes with visitor's own bags. Strategic signs (5 or more).	Some surface waste is reduced. TP is no longer visible and impacting experience or behavior	Lower waste with low intervention. A cleaner appearing landscape can encourage continuation of behavior	Hotspots still exist. People digging up other people's waste. Waste spread and health issues persist.
Bury waste, take out TP and wetwipes, provide zip-bag and trowel	Reduces obvious surface waste and waste nearest water sources	low barrier to adopt behavior. With enough information could be widely adopted	Hotspots still exist. People digging up other people's waste. Waste spread and health issues persist.
Direct to toilet at entrance, encourage bury waste, take out TP and wetwipes	Reduces some surface waste, especially near water	Simple, low intervention, low maintenance needs. Cleaner appearing landscape can encourage continuation of behavior	Hotspots still exist, infrastructure not ideally placed to reduce waste deposits along trail. Waste spread remains issue.
Inform visitors no toilets and plan accordingly	Sets expectations and could reduce some surface waste for people that plan.	Simple, low intervention, low maintenance needs.	Can only inform people at known entrance areas, too late to inform in many parts of the park. Toilets are far removed from most parking areas so visitors unlikely to drive to find one. Hotspots still exist, infrastructure not ideally placed to reduce waste deposits along trail. Waste spread remains issue.
Encourage Biffy bag (or similar bag) use (motivate only) via signs and at visitor centers	Reduces surface waste and reduces build up of buried waste if adopted widely	Simple, low intervention, all responsibility on visitors	Unlikely to just 'happen.' Need bins in park, or direct people to close-by disposal
Biffy bag (or similar bag), free of charge at trail with signs and/or personal contact from a ranger/nature-leader	Known to reduce surface waste and toilet waste left behind. Reduces E.coli in water and improves visitor experience and health. Hotspots are diminished.	Very low barrier to adopt behavior. With enough information could be widely adopted	(a). Need bins in park, or direct people to close-by disposal. Requires occasional checks to ensure disposal. In the near term, requires some personal contact with visitors, best if on site at trail starts, in cooperation with people who monitor parking areas.
Biffy bag (or similar bag), free of charge at visitor center, tourist info	Reduces surface waste if adopted widely. Hotspots are diminished	Low barrier to adopt behavior. With enough information could be widely adopted	Same as (a).
Biffy bag (or similar bag), reduced cost at X, X, X places	Reduces surface waste and reduces build up of buried waste if adopted widely. Hotspots disappear	Known barrier to adopt behavior but not impossible. Majority of visitors still report willingness to purchase a bag and use it for trips into the park.	Same as (a).
Fee to pay for toilet maintenance	Reduces surface waste if toilet(s) are used and signs informing of toilets are strategic.	Low barrier to adopt behavior, requires no personal contact and strategic placed signs	(b). Hard to test this and changes character of park and the free visitation experience of Norway NP. Toilets are difficult to move once established. Visitors may still elect not to use them for many reasons, including they are too far away from where they decide to camp or

			when they need to go. Could displace locals and others with a fee.
Fee to pay for toilet network and maintenance	Reduces surface waste, high use of toilets, could improve experience	waste spread still occurs with low maintenance of toilets, changes park character and could displace locals and others	Same as (b), and Hard to test this and changes character of park

Konklusjon

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lofotodden nasjonalparkstyret	47/23	30.11.2023

Økonomirapport - Drift av styret og bruk av tiltaksmidler - 2023

Forslag til vedtak

På post 142021 omdisponeres kr. 40 000 fra drift av nasjonalparkstyret til innkjøp av varer som kan deles ut i forbindelse med premier, utdeling som takkegaver og som promotering av Lofotodden nasjonalpark.

På post 142031, tiltaksmidler, omdisponeres kr. 210 000,- til etablering av infrastruktur ved viktige innfallsporter til Lofotodden nasjonalpark. Kr. 60 000 til bruk på Vindstad i Moskenes kommune og kr. 150 000 til bruk på Fredvang i Flakstad kommune.

Bakgrunn og vurdering

Konto	Innvilget beløp	Forbruk (22.11.23)	Differanse
Drift av nasjonalparkstyret	kr 120 000	kr 67 775	kr 52 225
Forvaltningsplan	kr 75 000	kr 55 887	kr 19 113
Prosjekt Sporløs Lofotturisme	kr 120 000	kr 120 000	kr 0
Prosjektstilling Forvaltningsplan	kr 800 000	kr 0	kr 800 000
Midler til tiltak (post 142031)	kr 1 590 000	kr 1 322 076	kr 267 924

Drift av nasjonalparkstyret:

Her gjenstår det få utgifter annet enn siste styremøte og utgifter for bestillingsmøte med SNO i Henningsvær/ Svolvær.

Forvalter innstiller på en omdisponering av midler til innkjøp av merch for Lofotodden nasjonalparkstyret. Dette kan brukes til utdeling i forbindelse med forskjellige tilstelninger med formål om å promotere Lofotodden nasjonalpark.

Forvaltningsplan:

Her gjenstår ingen flere utgifter.

Prosjektstilling forvaltningsplan:

Det er ikke trukket midler her så langt, men stillingen ble besatt i mai og all lønn og overhead for arbeidsgiver blir trukket fra denne kontoen. Forvalter kjenner ikke til hvorfor dette ikke er trukket enda.

Midler til tiltak:

På tiltaksmidler er det så langt et mindreforbruk på kr. 267 924. Det gjenstår noen små utgifter, herunder innkjøp av flere informasjonsskilt/ turskilt, men ellers er det ikke lagt en plan for resterende midler.

Forvalter innstiller på omdisponering av midler til følgende:

1. Toalett på Vindstad ble i vår stengt pga. defekt vannpumpe. Moskenes kommune jobber med å oppgradere anlegget, slik at man får toalettet i drift igjen fra våren 2024. Lofotodden nasjonalparkstyre finnansierer vedlikehold med inntil kr. 60 000,-.
2. Flakstad kommune jobber med å opprette et servicepunkt med toalett på nedlagte Fredvang skole. Dette vil være i tråd med besøksstrategi og med mulighetsstudiet som ble ferdigstilt i sommer, og vil gjøre parkeringsplassen her mer populær. Lofotodden nasjonalparkstyre finansierer tiltaket i forbindelse med etablering av innfallsport på Fredvang med kr. 150 000,-.

Utbetaling kan skje når kommuner og nasjonalparkstyre har underskrevet avtale om utbetaling og bruk av midler.

Konklusjon

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lofotodden nasjonalparkstyret	48/23	30.11.2023

Prosjektplan - Tilrettelegging av sti og restaurering av vegetasjon - Kvalvika - Lofotodden nasjonalpark

Forslag til vedtak

Nasjonalparkstyret godkjenner prosjektplanen slik den foreligger. Stilrettelegging ved Kvalvika gjennomføres i 2024 iht. prosjektplan. Tiltaket er forankret i besøksstrategien for Lofotodden nasjonalpark, og er høyt prioritert i tiltaksplanen. Tiltaket gjøres med hjemmel i Verneforskrift for Lofotodden nasjonalpark § 13.

Bakgrunn

Prosjektplanen foreslår tyngre tilretteleggingstiltak fra Forsvatnet og ned til Kvalvika. Formålet er å lage en mer robust sti som tåler dagens besøksstrykk, og å legge til rette for en bedre kanalisering av ferdsel slik at man reduserer belastningen på sårbar vegetasjon.

Kvalvika i Lofotodden nasjonalpark er en av de mest besøkte turmålene i Lofoten. Ferdselstelling gjort av Lofoten Friluftsråd viser at områdene Kvalvika og Ryten i 2023 har hatt over 63. 000 besøkende. Dagens sti er i utgangspunktet ikke tilrettelagt, men er en ferdselsåre som følger raskeste vei ned mot stranda. Strekingen bærer preg av omfattende slitasje, der stibredden har økt eller det har dannet seg flere parallelle stier.

Det vises til prosjektplan for en mer utdypende beskrivelse.

Grunnlaget for avgjørelsen

Dokumentasjon som grunnlag for avgjørelse:

- A. Sårbarhetsvurdering av utvalgte lokaliteter – Nasjonal turiststi– Lofotodden nasjonalpark. Nasjonalparkforvalter, 2021.
- B. Restaurering av turruter, kanalisering av ferdsel Lofotodden nasjonalpark. Rapport med tilråding for tiltak. Utmarksressurs AS, 2021.
- C. Kvalvika og Ryten i Flakstad kommune. Forenklet konsekvensvurdering av naturmangfold og skjøtselsråd. Miljøfaglig Utredning, Mathilde Lorentzen, 2021.
- D. Kartlegging av fugl i Lofotodden nasjonalpark. Norsk Ornitologisk Forening, Martin Eggen, 2021

Prosjektplanen er en del av et større stiprosjekt for Ryten og Kvalvika, som er forankret i Besøksstrategien for Lofotodden nasjonalpark og i tiltaksplanen. Kvalvika og Ryten er et omfattende tilretteleggingsprosjekt på omkring 7 km, og det vil derfor være naturlig å dele inn i mindre delprosjekter, som prioriteres ut ifra en vurdering av verneverdier, sårbarhet og romlig utstrekning av ferdsel. Forsvatnet – Kvalvika er spesielt høyt prioritert pga. store natur- og landskapsverdier, og områdets sårbarhet.

Tiltaket gjøres med hjemmel i Verneforskrift for Lofotodden nasjonalpark § 13. Forvaltningsmyndigheten kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur og kulturtilstand som er formålet med vernet.

Lofotodden nasjonalpark ble opprettet ved kongelig resolusjon 22. juni 2018. Formålet med vernet av Lofotodden nasjonalpark står i verneforskriftens § 1 *Formål*:

«Formålet med Lofotodden nasjonalpark er å bevare et stort naturområde som inneholder et særegent naturmangfold med særlig vekt på landskap uten tyngre naturinngrep, naturtyper, arter og geologiske forekomster.

Formålet med nasjonalparken er videre å ta vare på:

- a) et unikt og kystalpint landskap med svært stor landskaps- og naturhistorisk verdi*
- b) representative og særegne økosystemer med variasjonsbredden i naturmangfold, herunder arter, bestander, naturtyper, geologi og økologiske prosesser*
- c) genetiske særtrekk hos fjellplanter i ett av områdene i Norge som har vært isfritt lengst og hos oseaniske arter på nordgrensa av sitt utbredelsesområde*
- d) viktige naturtyper som ur og rasmark, kalkrike kystfjell og sanddyner*
- e) artsrike områder i naturtypene kulturmarkseng og boreal hei*
- f) leveområde for flere trua arter, herunder krykkje, teist, toppskarv og beitemarkssopp*
- g) verdifulle kulturminner*
- h) et viktig referanseområde for å studere utvikling i naturen, spesielt knyttet til geologiske prosesser, klimaendring og betydning beite har for etablering av skog i nordlige områder med oseanisk klima*

Allmennheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging»

Det følger av naturmangfoldloven (nml) § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8 – 12 angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

Vurdering

Kunnskapsgrunnlag og føre-var, nml. §§ 8 og 9:

Kunnskapsgrunnlaget for området er vurdert til å være godt, og konsekvensene av tiltaket er vurdert. Ifølge rapport fra Miljøfaglig utredning er alle verdifulle naturtyper i utredningsområdet blitt fanget opp gjennom kartleggingen, og artskunnskapen i området er vurdert til ganske god. Sopper og karplanter er godt kartlagt, men det er for artsgruppen sopp store muligheter for å finne flere truende arter pga. ganske store årlige variasjoner i observerte arter. Visse artsgrupper, som insekter og moser, kan regnes som dårlig kartlagt, men usikkerheten knyttet til disse artsgruppene er vurdert til å ikke ha spesiell innvirkning på verdivurderingen av området. Området er såpass langt nord og isolert at artsmangfoldet knyttet til insekter trolig er begrenset. Fugl i området er godt kartlagt i egen kartlegging under arbeidet med besøksstrategien.

Tiltaket medfører ubetydelig til noe miljøskade for naturbeitemarken, deler av rasmarken, fjellområdene og myrarealet på grunn av arealbeslag i form av grussti ol., men også reduisering av slitasje. Resten av utredningsområdet vurderes å få ubetydelig miljøskade. Samlet sett vil dette si at tiltaket medfører liten miljøskade sammenlignet med hvordan området var i utgangspunktet (referansesituasjonen). Det er både positive og negative konsekvenser ved begge scenarioer, og selv om tiltaket bidrar til noe miljøskade så er dette nokså marginalt.

Det ble påpekt i utredningen at både med og uten tiltak, vil ferdsel i området trolig vil fortsette å øke, og dermed også slitasjen. Planlagte tiltak vil bidra til å redusere slitasjen ved å kanalisere ferdselen.

Samlet belastning, nml. § 10:

Arealer med intakte sanddynekomplekser har gått sterkt tilbake de siste 100-150 årene. Store områder med flygesand har blitt dyrket opp eller bygget ned. Den viktigste årsaken til tap av artsmangfold i sanddyneområder er utvilsomt gjengroing, gjennom endret arealbruk og færre husdyr på utmarksbeite. En rekke andre faktorer påvirker også tilstanden til sanddynene slik som markslitasje, beiting, fremmede arter, forurensning og klimaendringer. Den samlede belastningen på sanddynemiljøer nasjonalt vurderes å være stor. Regionalt vurderes den samlede belastningen å være middels, på grunn av mindre nedbygging og at gjengroingen går saktere.

Lokalt bidrar Lofotodden nasjonalpark til at slike områder beskyttes mot utbygging, men samtidig er et økende ferdselspress og avtakende beitetrykk en pågående trussel mot sanddynemiljøene. Det foreslåtte tiltaket antas ikke å endre den samlede belastningen.

Økende ferdsel i fjellet kan være både positivt og negativt. Det kan bidra til å holde områder åpne som et tiltak mot gjengroing, men det kan også lage store sår i landskapet. Økt ferdsel på Ryten har gitt mange stier som vokser både i bredde og antall. Det foreslåtte tiltaket antas ikke å endre den samlede belastningen i fjellet.

Kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlig driftsmetoder, nml. §§ 11 og 12:

Driftsmetoden er etter forvalters vurdering miljøforsvarlig. Det meste av arbeidet under anleggsfasen gjennomføres manuelt uten anleggsmaskiner. På grunn av områdets beliggenhet må det påregnes bruk av helikopter til transport av grusmasser og stein. Under anleggsperioden må man påregne noe støy, spesielt de dager der grusmasser og stein skal transporteres inn med helikopter. Planlagt oppstart er satt til fra og med august for å unngå unødig støy i hekke- og yngletida.

Kostnader ved miljøforringelser vurderes som ikke relevant i dette tilfellet.

Friluftslivets interesser ivaretas gjennom godt informasjonsarbeid i forkant av oppstart, samt informasjon ved innfallsportene. Under anleggsarbeidet kan forvaltningsmyndighet midlertidig legge om stien dersom det er nødvendig av hensyn til sikkerhet for entreprenør og besøkende.

Det er knyttet noe usikkerhet til vurdering av påvirkning og konsekvens over tid på naturbeitemark pga. usikkerhet med kanaliseringseffekten av tiltaket. Det er derfor viktig at forvaltningsmyndigheter følger opp med overvåking av ferdsel og slitasje etter at tiltaket er gjennomført. Forvaltningsmyndighet vil følge opp med ytterligere tiltak (merking og skilting, inngjerding) dersom det nødvendig for å oppnå ønsket effekt av tilrettelegging.

Konklusjon

Etter forvalters vurdering er kravet til kunnskapsgrunnlag i naturmangfoldloven (nml.) § 8 vurdert til å være oppfylt. Prinsippet om føre-var og samlet belastning på økosystemet er tillagt vekt (nml. §§ 9 og 10). Tiltaket er i tråd med §§ 11 og 12 i naturmangfoldloven.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Vedlegg:

- 1 Prosjektplan Forsvatnet Kvalvika

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Prosjektplan Stilrettelegging – Kvalvika

Innhold

1	Områdebeskrivelse – Forsvatnet - Kvalvika	4
1.1	Overordnet plan	4
1.2	Bakgrunn	5
1.3	Nøkkelinformasjon	6
1.4	Skildring av dagens sti	7
2	Kunnskapsgrunnlag om natur- og kulturverdier	8
2.1	Landskap og geologi.....	8
2.2	Naturverdier	8
2.2.1	Naturtypekartlegging.....	8
2.2.2	Artsmangfold.....	10
2.2.3	Konsekvenser av planlagte tiltak.....	12
2.3	Kulturminner	14
3	Besøksstall	15
4	Sårbarhetsvurdering – grad av slitasje	16
5	Skildring av tiltak.....	18
5.1	Strekning L01	19
5.2	Strekning L02.....	20
5.3	Strekning L03.....	20
5.4	Strekning L04.....	21
5.5	Strekning L05.....	21
5.6	Strekning L06.....	21
5.7	Steinlegging	21
5.8	Spaltet grussti	22
5.9	Vannrenner	23
5.10	Sperring av andre stier	24
6	Finansiering.....	24
6.1	Budsjett.....	24

7 Annen infrastruktur 25

Utførende institusjon: Lofotodden nasjonalparkstyre
Forfatter(e): nasjonalparkforvalter, Ole-Jakob Kvalshaug
Kontaktperson: nasjonalparkforvalter, Ole-Jakob Kvalshaug
Forsidefoto: Kim Abel/ SNO

Vedlegg:

1. Rapport – Restaurering av turruter, kanalisering av ferdsel – Lofotodden nasjonalpark. Utmarksressurs AS 2021.
2. Lorentzen, M. N. 2021. Bunessanden i Moskenes kommune. Forenklet konsekvensutredning av naturmangfold og skjøtselsråd. Miljøfaglig Utredning rapport 2021-55

1 Områdebeskrivelse – Forsvatnet - Kvalvika

1.1 Overordnet plan

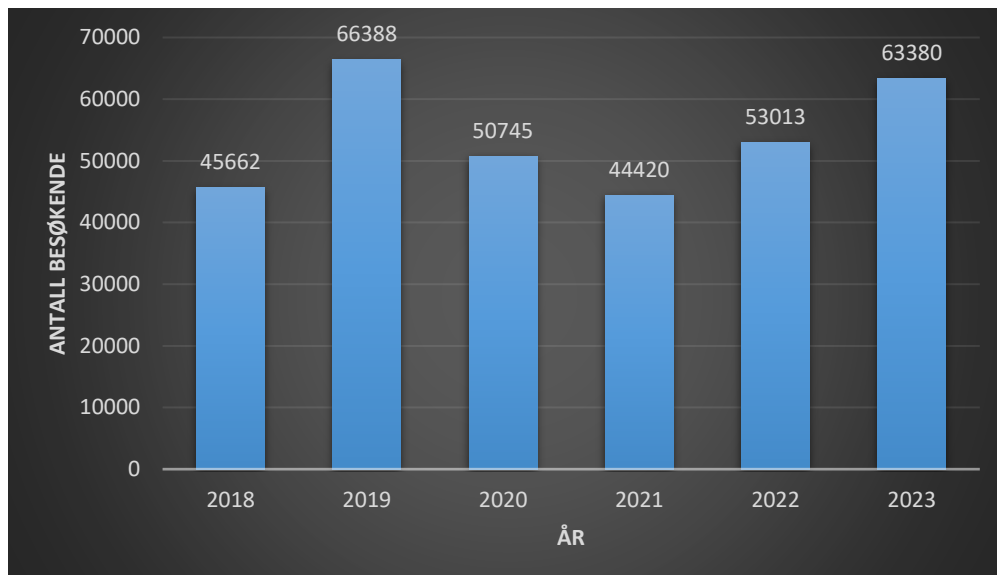
Kvalvika og Ryten er et av de mest besøkte turmålene i Lofoten. Turmålen inngår i en ferdselsåre på omkring 7 km ved innfallsporten Fredvang i Flakstad kommune, som går fra Innersand – Ryten – Kvalvika – Torsfjorden. Denne ferdselsåren har et høyt besøkstrykk, og er lite tilrettelagt for å tåle dagens ferdsel.

Figur 1. Oversikt over innfallsporten Fredvang og ferdselsåren til Ryten og Kvalvika. Kartet viser også hvilke to stier det har vært gjennomført ferdselstelling på. Illustrasjon: Ida Christensen.

Lofoten Friluftsråd har siden 2018 gjennomført ferdselstelling på de to mest brukte stiene inn til området (Stien fra Torsfjorden til Kvalvika og stien fra Innersand), og det foreligger et godt tallgrunnlag på antall besøkende og trendene. Siste avlesning høsten 2023 (teller avlest 11.09.23) viste at Kvalvika og Ryten har hatt i overkant av 63 000 besøkende. (tab. 1). Ferdselen er til tider lite kanalisert, noe som medfører store slitasjeskader og erosjon av vegetasjonsdekket og forstyrrelse av dyreliv.

Tabell 1. Totalt antall besøkende i området Ryten og Kvalvika hvert år siden 2018. Tallene er basert på ferdselstellerne gjort av Lofoten Friluftsråd. Tall fra hver av de to ferdselstellerne er summert og delt på to for å estimere totalt antall besøkende. Vi ser at besøkstallet gikk noe ned under pandemien, men har bygd seg sakte, men sikkert opp igjen de siste to årene. Grunnlagstall: Lofoten Friluftsråd.

Ferdselen har et slikt omfang at den har en effekt på natur- og kulturmiljø, og nasjonalparkstyret har derfor en overordnet plan på å gjennomføre tyngre tilrettelegging av sti og restaurering av vegetasjon. Med tyngre tilrettelegging menes bygging av mer robuste stier med stein, grus, treverk eller annet materiale, for å oppnå en bedre kanalisering av ferdselen. Tiltaket har høy prioritering i besøkssstrategien og tiltaksplanen for Lofotodden nasjonalpark.

Kvalvika og Ryten er et omfattende tilretteleggingsprosjekt, og forvaltningsmyndighet har derfor delt det inn i mindre delprosjekter, som skal prioriteres ut ifra en vurdering av verneverdier, sårbarhet og romlig utstrekning av ferdsel. Forsvatnet – Kvalvika er spesielt høyt prioritert pga. Store natur- og landskapsverdier, og områdets sårbarhet.

1.2 Bakgrunn

Prosjektplanen tar for seg omlegging og utbedring av stien som går ned skråningen fra Forsvatnet og ned til Kvalvika. Tiltakene skal sikre en bedre kanalisering av ferdsel i området. Hensikten med tiltakene er å redusere slitasje på sårbar vegetasjon. Omkringliggende stier som ikke skal tas i bruk blir fylt igjen og sperret av etter behov slik at det legges til rette for revegetering.

I 2021 ble det på oppdrag fra Lofotodden nasjonalparkstyre utarbeidet en tilrådningsrapport på restaurering av utvalgte stier i Lofotodden nasjonalpark. Rapporten ble utarbeidet av Utmarksressurser AS (vedlegg 1). Bakgrunn for oppdraget var utfordringer med erosjon og slitasje på stier og vegetasjonen rundt. Stiene er ikke opparbeidet, men har blitt tydeligere, dypere og bredere etter hvert som besøkstallene

har økt. I 2021 ble det også utarbeidet en forenklet konsekvensvurdering av foreslåtte tiltak (Lorentzen, 2021) (vedlegg 2).

1.3 Nøkkelinformasjon

Startpunkt: Forsvatnet (220 meter over havet)

Sluttpunkt: Kvalvika (20 meter over havet)

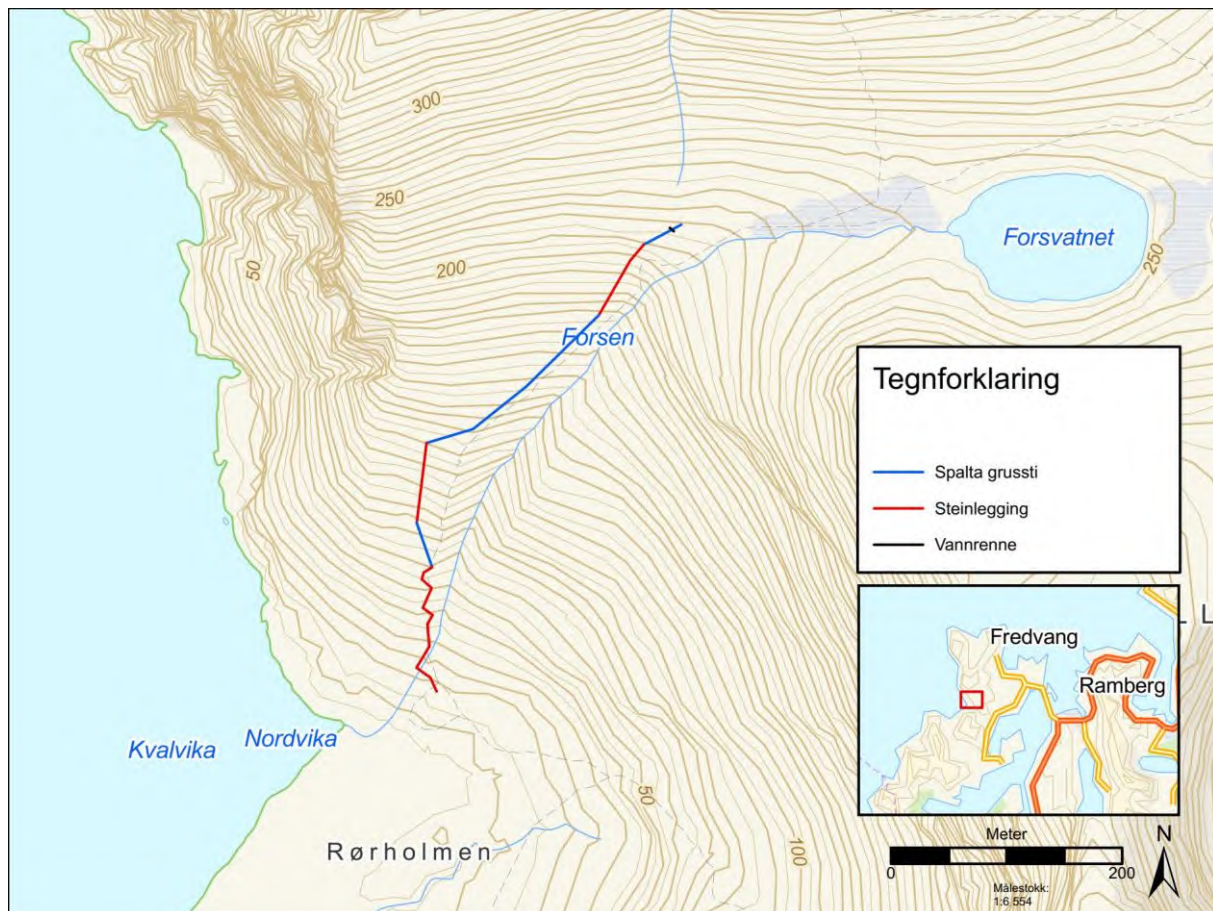
Distanse med ny tilrettelegging: 542 meter

Tidspunkt: Planlagt oppstart for arbeid er barmarksesongen 2024.

Eiendomsinformasjon: Gnr./bnr. 44/1 i Flakstad kommune.

Vernestatus: Tiltak ligger innenfor vernegrensen til Lofotodden nasjonalpark

Tiltaket vil bli gjennomført som et skjøtselstiltak iht. verneforskriftens § 13. Grunneiere blir varslet i god tid før, og vil gis anledning til å komme med innspill. Tiltaket vil kreve tillatelse fra kommunen jf. Plan- og bygningsloven og Motorferdselloven.

Figur 2. Oversikt over stitrasé som skal tilrettelegges.

1.4 Skildring av dagens sti

Stien fra vernegrensa og til Kvalvika går fra vernegrensa ved Skjettendikan og langs med Forsvatnet. Etter Forsvatnet går stien langs en gangbane/ treklopp på ca. 200 meter. Trekloppen ble bygget av grendelaget noen år før Lofotodden ble vernet. Videre fortsetter stien fra trekloppen og ned en brattere skråningen mot Kvalvika. Sistnevnte er strekningen som skal utbedres.

Figur 3. Begge bildene er tatt fra ca. samme punkt, bildet t.v. opp mot Forsvatnet og bildet t.h. ned mot Kvalvika. Stien starter der trekloppen slutter etter Forsvatnet (t.v.), og går ned skråningen mot Kvalvika (t.h). Stien startet i et større bløthøl, og fortsetter gjennom ei steinur, før den fortsetter ned en bratt skråning langs ryggen av et bekkeleie.

Stien videre ned mot Kvalvika er ikke tilrettelagt, men er en ferdselsåre som følger raskeste vei ned mot stranda. Strekingen bærer preg av omfattende slitasje, der stibredden har økt eller det har dannet seg flere parallelle stier. Trekloppen slutter i et større bløthøl/ bekkedrag. Det blir fort tråkkskader og mye gjørme på dette partiet. Videre fortsette stien gjennom en steinur. Etter steinura følger stien ryggen av et bekkeleie ned en bratt skråning. Langs denne skråningen er det mye ustabil substrat hvor man får utfordringer med erosjon og utvasking/ utrasing av masser.

2 Kunnskapsgrunnlag om natur- og kulturverdier

Utredningsområdet er tidligere kartlagt i flere omganger. Elven m.fl (1988) beskrev botaniske verdier på Kvalvika. I 2005 ble Kvalvika registrert som sanddyne med verdi viktig (B) etter DN-håndbok 13 (Strann, Bjerke, Frivoll, Johnsen, & Sortland, 2006). I 2013 ble arter i området kartlagt, og det ble gjennomført en heldekkende kartlegging etter NiN-instruks fra 2010 av Hanssen, Gaarder & Alvereng (2013).

I forbindelse med planleggingen av stiprosjektet ble det gjort en forenklet konsekvensvurdering mht. naturverdier på Kvalvika i 2021 (Lorentzen) og en kartlegging av fugl av Birdlife Lofoten i 2021 (Eggen, 2021). De to overnevnte rapportene er langt til grunn ved beskrivelse av kunnskapsgrunnlag og vurdering av konsekvenser av tiltaket.

2.1 Landskap og geologi

Utredningsområdet ligger ved Kvalvika og Ryten i Flakstad kommune. Naturen i utredningsområdet består av sanddyne- og engmiljøer med ulik grad av sandpåvirkning. I tillegg er det store arealer med fjellvegetasjon samt noe rasmark. Fjellene strekker seg i og rundt utredningsområdet, noe som gir stor topografisk variasjon. Utredningsområdet er registrert som INON-område med 1-3 km fra inngrep.

Ifølge NGU består området for det meste av næringsfattig berggrunn, med amfibolitt, hornblendegneis og glimmergneis (stedvis migmatittisk). Det er løsmasser av marine strandavsetninger, skredmateriale, forvitringmateriale og flygesand. Sandforekomstene i området kan medføre ganske kalkkrevende vegetasjon, på tross av fattig berggrunn. Naturgeografisk ligger området i mellomboreal vegetasjonssone, og i klart oseanisk vegetasjonsseksjon (O2).

Hele området er del av et stort og viktig sammenhengende kystlandskap som betraktes som særegent og av nasjonal betydning. Det velges derfor å behandle det som bare ett delområde. Landskapstypene etter NiN er nedskåret fjord- og tindelandskap med vegetasjonsdekke.

2.2 Naturverdier

2.2.1 Naturtypekartlegging

Utredningsområdet er tidligere kartlagt i flere omganger. Elven m.fl. (1988) beskrev botaniske verdier på Kvalvika. I 2005 ble Kvalvika registrert som sanddyne med verdi

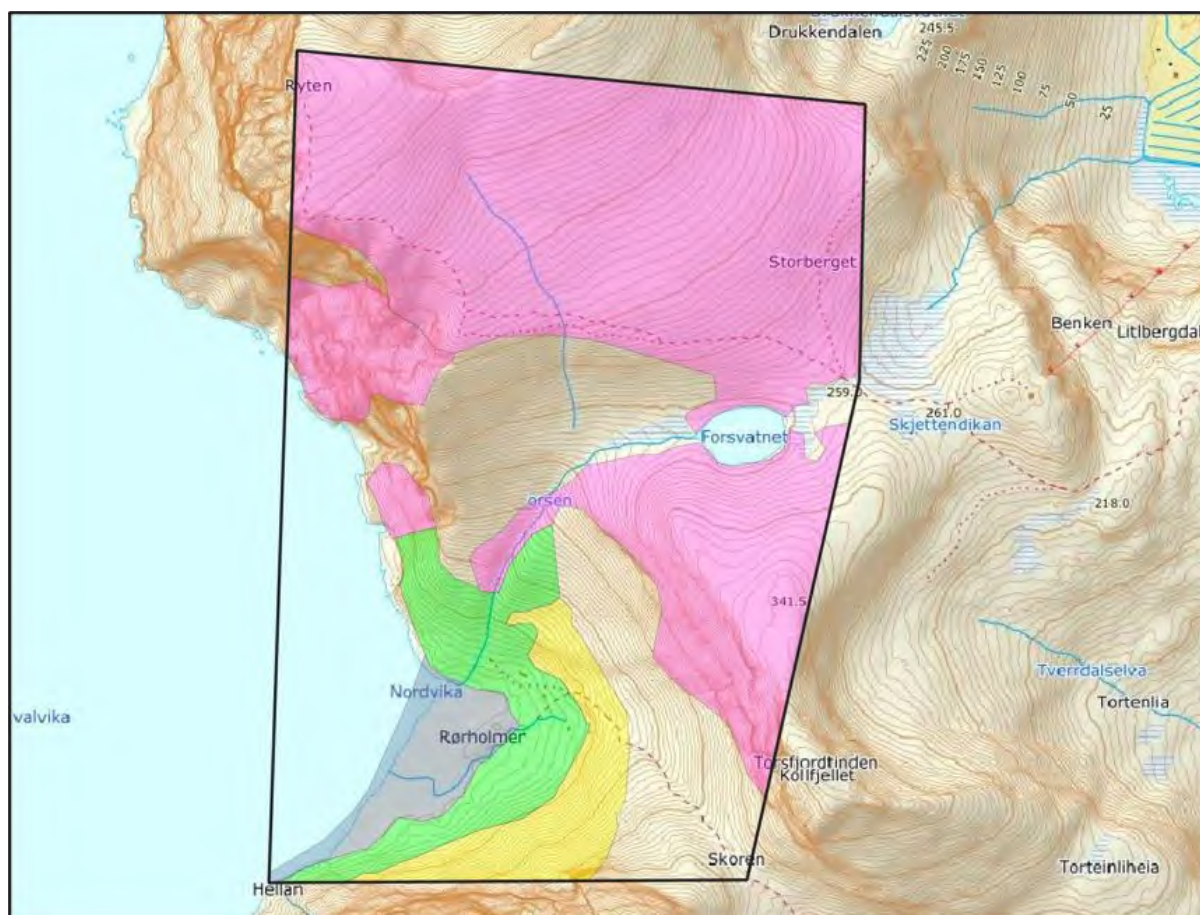
viktig (B) etter DN-håndbok 13 (Strann, Bjerke, Frivoll, Johnsen, & Sortland, 2006). I 2013 ble arter i området kartlagt, og det ble gjennomført en heldekkende kartlegging etter NiN-instruks fra 2010 av Hanssen, Gaarder & Alvereng (2013).

I 2021 ble utredningsområdet kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (2021a), og fire ulike naturtyper i utredningsområdet ble registrert (Figur 4). Sanddynemark (blå) finnes helt nede i vannkanten og er vurdert til svært høy kvalitet. Sanddynemark er rødlistet som VU – sårbar, og fortsetter utenfor utredningsområdet mot sørvest. Naturbeitemark (grønn) finnes nede ved strandsonen der sau beiter regelmessig, og vurdert til svært høy kvalitet. Naturtypen er rødlistet under semi-naturlig eng som VU – sårbar. Også denne naturtypen fortsetter utenfor utredningsområdet mot sørvest. NiNtypene i naturbeitemarken er vurdert til å være varierende mellom intermediær til sterkt kalkrik eng og sanddyneeng med klart hevdpreg. Engvegetasjon på sandsubstrat er svært viktige leveområder for en rekke arter. Spesielt viktige områder er ugjødslete enger med rik karplanteflora, der sår i vegetasjonen blottlegger sanda flekkvis, slik som på Kvalvika og andre lignende miljøer. Ifølge verneplan for Lofotodden nasjonalpark var det tidligere registrert fire beitebrukere, med til sammen 1800 søyer og lam. Det poengteres videre at dyretallet var tilpasset beitekapasiteten i området. Nå er antallet redusert til omkring 100 vinterfôrede sau.

Naturtypen kalkfattig fjellhei, leside og tundra (rosa) er alle vurdert til høy kvalitet, bortsett fra Ryten på grunn av høyere slitasje. Dette arealet får moderat kvalitet. Fjellhei, leside og tundra er rødlistet som NT – nær truet. Kalkrik rasmarkhei- og eng (gul) ligger ovenfor naturbeitemarken i søndre del, og er vurdert til svært høy kvalitet. Naturtypen er ikke rødlistet. Begge naturtypene fortsetter utenfor utredningsområdet.

De største verdiene ser ut til å være knyttet til naturbeitemarken. Foruten disse naturtypene ble det også registrert kalkfattig rasmark og kalkfattig rasmarkeng, men disse er ikke naturtyper som skal registreres etter Miljødirektoratets instruks. Uttaksområdene for stein er vurdert å være rasmark.

Figur 4. Etter Miljødirektoratets instruks er det registrert fire naturtyper i utredningsområdet. Blått areal viser sanddynemark, og strekker seg over hele stranden, også utenfor utredningsområdet. Det grønne viser naturbeitemark som også strekker seg utenfor utredningsområdet. Kalkrik rasmarkeng- og hei er angitt i gult, mens naturtypen fjellhei, leside og tundra er vist i rosa. Begge strekker seg utenfor utredningsområdet. Kart: Miljøfaglig Utredning.

2.2.2 Artsmangfold

Artsmangfoldet i området er rikt, og i naturbeitemarken og den rike rasmarkengen finnes en del arter, inkludert flere rødlistede (vist i figur 6). Kalkkrevende arter i den rike rasmarkengen er eksempelvis hårstarr, reinrose (NT), rødsildre (NT) og gulsildre. Andre

karplantearter som kan nevnes i utredningsområdet er bakkesøte, bleiksøte og marinøkkel. Tidligere er det registrert bekkesildre (NT) og rødsildre (NT).

Figur 5. Reinrose (NT) og rødsildre (NT) er begge truet og ble funnet i den kalkrike rasmarkengen. Foto: Mathilde Norby Lorentzen.

Naturbeitemarken har funn av flere beitemarkssopp, og særlig i nordre del er det et område som utpeker seg. Sannsynligheten er stor for å finne flere beitemarkssopp der, men også ellers i beitemarken. Det ble i det området registrert lillagrå rødspore (NT – nær truet), men flere er samlet inn for en artsbestemmelse. De er alle beitemarkssopp, men ubestemte. Fra området er det sendt inn fire ubestemte sopp-arter i slekten entoloma til DNA-sekvensering. Tidligere er det gjort lite kartlegging av sopp i området, men Hanssen, Gaarder & Alvereng (2013) registrerte spiss vokssopp i 2013, en art som ble gjenfunnet i 2021. Alle beitemarkssoppene er funnet i samme område.

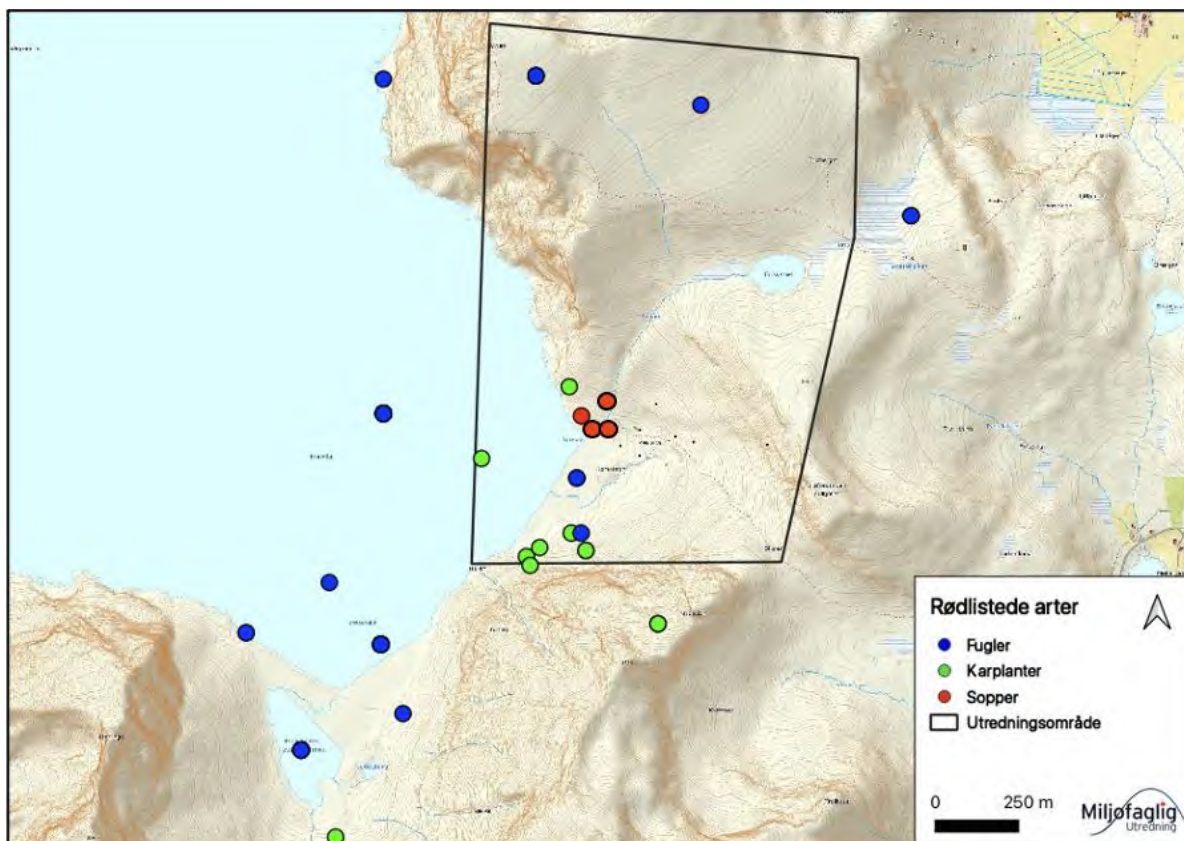
Ved Forsvatnet har det de siste årene hekket et smålompar. Reirplass er lokalisert nært utløpet av Forsvatnet, og dermed nært stiltak. I fjellområdene rundt Kvalvika er det ellers registrert hekkeaktivitet for fjellrype, heilo (NT), og typiske spurvefuglarter som f.eks. steinskvett og heipiplerke. Boltit og fjelljo er andre arter som er observert rastende eller på trekk. Det er generelt begrenset med areal for hekkende fjellfugl i området, noe som forsterkes av omfanget av ferdsel til spesielt Ryten. Ferdsel kan virke forstyrrende, og kan spolere hekking og forhindre at fugl etablerer seg.

I strandsonen ble det i 2021 observert 16 fuglearter med aktivitet tilknyttet hekking eller mulig hekking, hvorav flere sjøfuglarter som toppskarv, teist (NT), tjeld (NT), fiskemåke (VU), tyvjo (VU) og makrellterne (EN). Kjente hekkeforekomster av toppskarv finnes i ur nord for Kvalvika (Ryten og Fuglehuk). Mest interessant er forekomsten av teist på vest/sørsiden av Kvalvika, der en hekkekoloni ble lokalisert. 70 rastende/

næringssøkende fiskemåker er et anseelig antall, og alle disse var samlet i en flokk. På selve Kvalvika er det få hekkende sjøfugl, trolig pga. mye menneskelig aktivitet. Det ble registrert få antall hekkende fiskemåke og tjeld. I bukta er det observert flere sjøfuglarter og noen typiske fuglfjellararter som alke og lomvi. Dette er for øvrig arter som ikke hekker i utredningsområdet, men er her på næringssøk.

Insekter er dårlig kartlagt i området, og området er såpass langt nord og isolert at det store arts mangfoldet knyttet til insekter trolig er begrenset.

Figur 6. Oversikt over rødlistede arter i og rundt utredningsområdet. Fire ubestemte sopparter i slekten *Entoloma*, som kan være rødlistet, er også inkludert.

2.2.3 Konsekvenser av planlagte tiltak

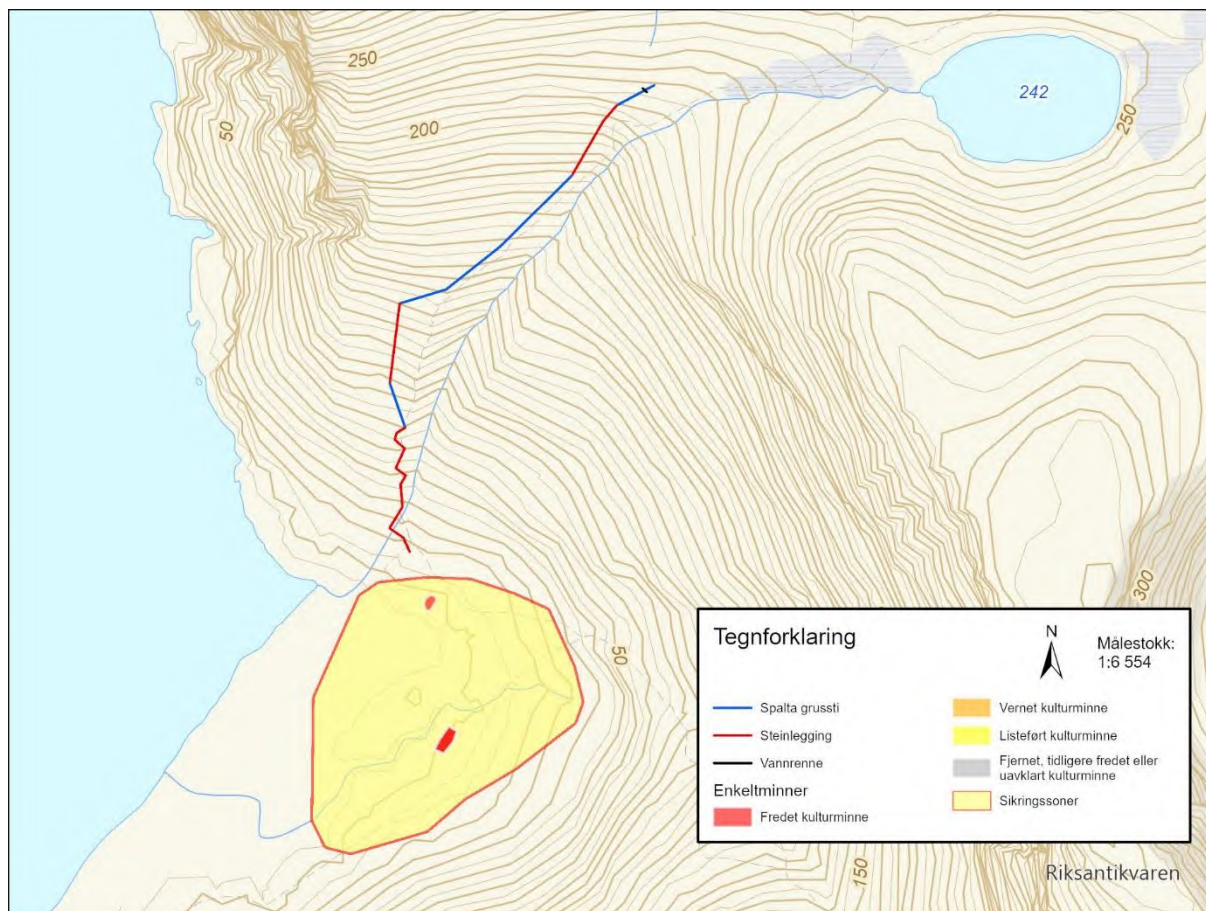
Både med og uten tiltak er det realistisk at ferdsel i området fortsetter å øke, og dermed også slitasjen. Det er derfor viktig å vurdere hvordan virkningen med og uten tiltak kan endre seg over tid. Der slitasjen er høyest, i fuktige partier og nede ved stranden, anses den nå som negativ for naturmangfoldet. Tiltaket vil i denne delen kunne redusere slitasjen ved å kanalisere ferdselen. Samtidig vil en grussti medføre arealbeslag med en sone der naturlig vegetasjon ikke får vokse. Nede ved Kvalvika er det også en mulighet for at forekomster av truede beitemarkssopp kan svekkes eller ødelegges som følge av tiltaket hvis grussti anlegges på naturbeitemarken.

I naturbeitemarken er en variasjon mellom tett vegetasjon og åpne sandområder viktig for naturmangfoldet, spesielt når beitetrykket går ned. Slitasje kan derfor være positivt, men da bør det være mer spredt over et større område enn nå. Selv om en del av slitasjen reduseres med tiltaket vil det trolig fortsatt foregå ferdsel utenfor stien, noe som kan bidra til noe forstyrrelse i området. Likevel vil en kanalisering gi mindre forstyrrelse i form av slitasje i området rundt. Påvirkningen over tid, med og uten tiltaket, er utfordrende å vurdere på grunn av dette.

Tiltaket vil påvirke deler av naturbeitemarken, fjellområdene, myrarealet og rasmarken, og konsekvensen for disse arealene vurderes til ubetydelig til noe miljøskade (0/-). Restarealet, sjøområder og Forsvatnet vurderes å få ubetydelig miljøskade ved realisering av tiltaket, sammenlignet med utgangspunktet. Tiltaket er ikke planlagt i disse arealene, men kan ha en svak indirekte påvirkning. I verneområdet som en helhet vil tiltaket ha liten påvirkning, og vurderes til ubetydelig miljøskade (0).

Samlet sett vil dette si at tiltaket medfører liten miljøskade sammenlignet med hvordan området var i utgangspunktet (referansesituasjonen). Det er både positive og negative konsekvenser ved begge scenarioer, og selv om tiltaket bidrar til noe miljøskade så er dette nokså marginalt.

2.3 Kulturminner

Figur 7. Oversikt over kulturminner i området. Det er lagt en sikringszone rundt hele bosetnings- og aktivitetsområdet.

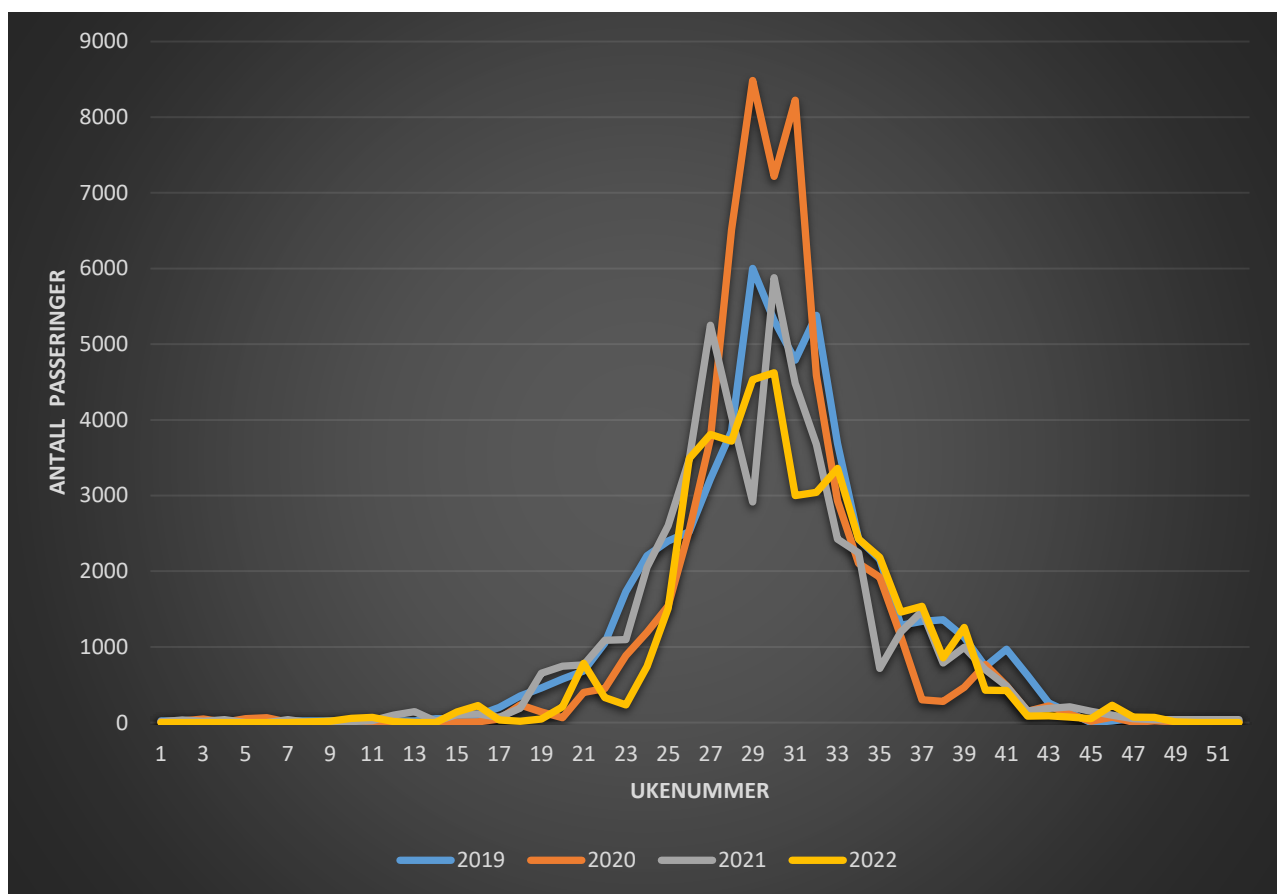
Ifølge kulturminnesøk er det registrert et bosetnings- og aktivitetsområde fra førformatorisk tid ved Rørholmen på Kvalvika. Lokaliteten består av flere hustuffer og andre strukturer, og er automatisk fredet. Avslutning på stien ned til Kvalvika skal legges slik at den ikke berører kulturminnelokaliteten.

Under stibyggingen skal brukes lokal stein, dvs. at man henter stein fra nærområder hvor en til to områder er pekt ut. Kulturminneregistreringer i området indikerer at det har vært aktivitet og bosetning i området i lang tid. Det går noen steingjerder like vest for dagens sti. Dersom entreprenør kommer over steinsettinger eller steingjerder, skal de la disse være i fred.

3 Besøkstall

Kvalvika og Ryten er et av de mest besøkte turmålene i Lofoten. Lofoten Friluftsråd sine ferdselsteller viser at Kvalvika og Ryten så langt i år har hatt over 63 000 besøkende (tellere avlest 11.09.23) (tab. 1). Ferdselsteller viser at det er ferdsel i området nesten hele året, men at hovedtyngden av besøkende kommer i begynnelsen av mai til slutten av september.

Tabell 2. Antall passeringer fordelt på ukenummer i perioden 2019 - 2022. Grunnlagstall: Lofoten Friluftsråd.

Strava Heatmap gir et godt inntrykk av ferdselsmønsteret til Kvalvika. Ferdselen er til en viss grad kanalisert langs én ferdselsåre, men der man opplever mye slitasje og erosjon breier ferdselen seg noe ut.

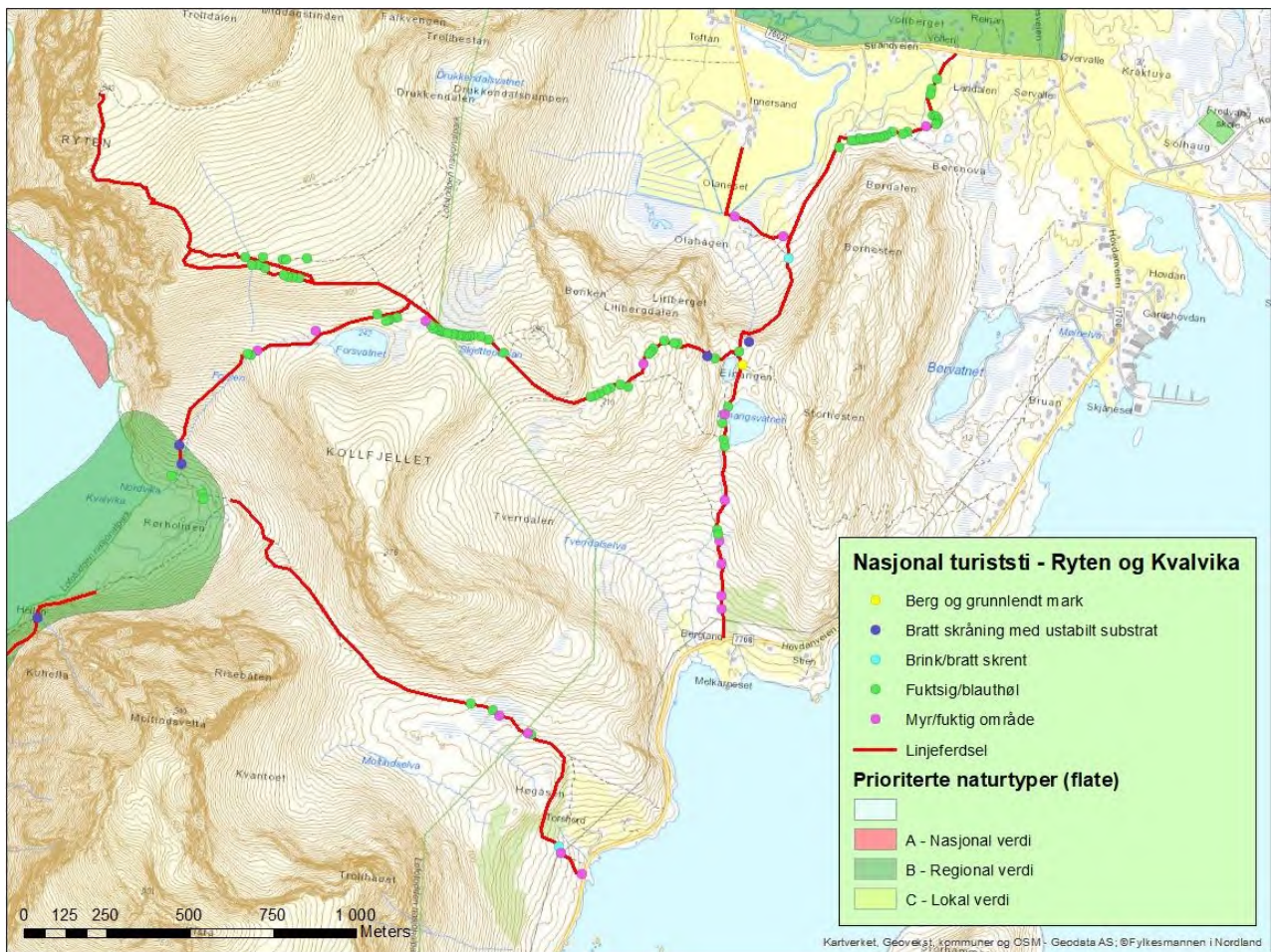

Figur 8. Kartet viser ferdsel til fots de to siste årene fra Forsvatnet og ned til Kvalvika. Kilde: Skjermdump fra Strava Heatmap

4 Sårbarhetsvurdering – grad av slitasje

Hele stinettverket fra Innersand til Ryten, videre til Kvalvika og så til Torsfjorden ble sårbarhetsvurdert av nasjonalparkforvalteren etter metodikk utarbeidet av Norsk Institutt for Naturforskning (NINA, 2019).

Figur 9. Sårbare enheter registrert for vegetasjon i de to ferdselslokalitetene, Fredvang – Bergland – Ryten – Kvalvika og Torsfjorden – Kvalvika. Prioritert naturtype *Sandyne* på Kvalvika.

Hovedinntrykket under sårbarhetsvurderingen er at stiene er godt synlig hele veien, og bærer tydelig preg av høye besøkstall. Det er stor slitasje og erosjon langs hele ferdselslokaliteten, og det har etter hvert forgreinet seg til flere parallelle stier etter hvert som hovedstien har blitt våt og gjørmete. Selv robuste vegetasjonstyper har stor slitasje etter ferdsel og erosjon av vann. Enkelte strekninger er klopplagt for å begrense skadene av ferdsel, men ut over dette er det gjort få tiltak for å kanalisere ferdselen.

Innenfor området hvor det nå planlegges tilrettelegging ble det registrert sårbare enheter for vegetasjon, herunder *fuktig/bløthøl* og *bratt skråning med ustabil substrat* (fig 6).

Fuktig/bløthøl områder som er overflatepåvirket av vann, enten ved stående vann eller grunntilslutt. *Fuktig/bløthøl* er sensitive fordi de har dårlig slitestyrke, og det oppstår lett spor og tråkk som kan forverres med økt ferdsel. I hellende terreng kan tråkk drenere vann og medfører utvasking og erosjon.

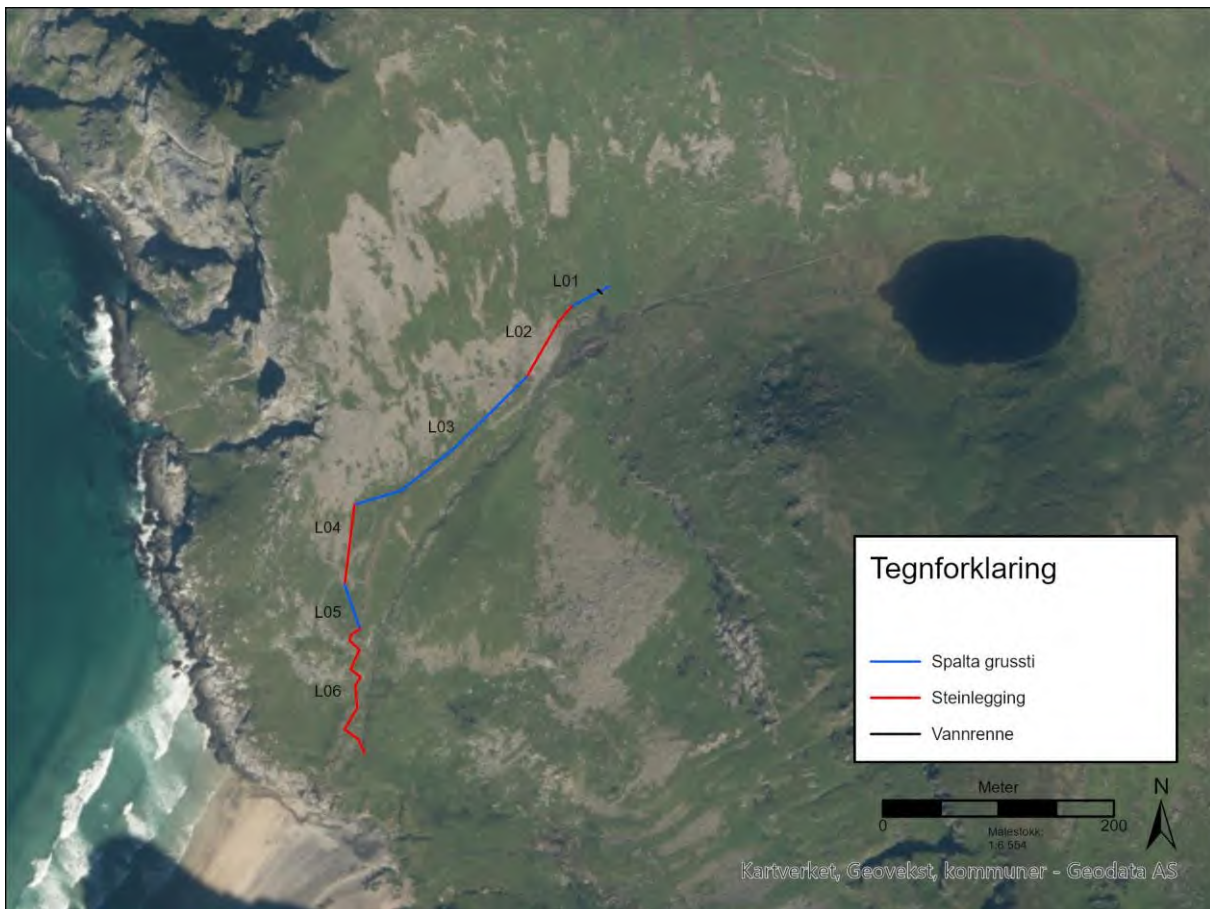

Figur 10. Til venstre: Eksempel på et fuktsig/ bløthøl på traseen som nå skal utbedres. Her skal stien legges i overkant av bløthølet på tørrere grunn. Til høyre: Eksempel på en bratt skråning med ustabil substrat. Her er det mye løsmasser som kommer fram etter hvert som vegetasjonsdekket slites bort. Dette eroderes videre av ferdsel og utvasking som følge av nedbør.

Bratt skråning med ustabil substrat er områder i kraftig helning og samtidig fint eller på annen måte ustabil substrat. Dette er områder som er sensitive fordi det lett kan utløses erosjon og utvasking/ utrasing av masser dersom det oppstår slitasje. Områder med tynt vegetasjonsdekke oppå mineraljord er spesielt utsatt.

5 Skildring av tiltak

Det skal totalt bygges 542 meter med ny sti, som skal bygges som steintrapp i de bratte partiene og i steinur, og som spaltet grussti i partiene som ikke er fullt så bratt. Stien starter på rundt 220 meter over havet (moh.) og avsluttes på rundt 20 moh.

Figur 11. Ortofoto med inntegnet tiltak. Hvert delområde (L01 – L06), er beskrevet nærmere under.

Store deler av stitraseen er lagt i overkant og parallelt med eksisterende sti, og følger altså ikke eksisterende sti før siste stykket ned til Kvalvika (L06 i kart, fig. 12). Dette er gjort for å finne en trasé som ikke er for bratt slik at man unngår områder hvor utrasing av sti kan skje. Man vil også kunne legge flere partier med spaltet grussti, som erfaringsmessig gir bedre kanalsieringsvirkning. Ved Forsvatnet (fra L01 og østover) er den langsiktige planen å flytte stien lengre vekk fra innsjøen av hensyn til hekkelokalitet for smålom, og stistarten i dette prosjektet vil dermed være tilpasset den videre stiplanlegging.

5.1 Strekning L01

Lengde: 37 meter

Spaltet grussti hvor det kan være behov for å legge inn mindre partier med steintrapp for å hente høyde. Det må legges en vannrenne for en bekk som renner gjennom traseen, helt i starten av L01.

5.2 Strekning L02

Lengde: 73 meter

Et større parti med steinur hvor oppdraget vil være å rydde seg en sti gjennom ura fra startpunkt til sluttpunkt på L02. Det skal i all hovedsak brukes stein som er på stedet, men det kan være behov for å transportere inn noe stein i starten av L02. Entreprenør forholder seg til start- og sluttpunkt, og vurderer selv hvordan traseen skal legges mellom disse to punktene. Vannrenner legges inn ved behov.

Figur 12. Steinura som det skal ryddes en stitrasé gjennom (L02).

5.3 Strekning L03

Lengde: 189 meter

Spaltet grussti med innslag av steintrinn for å hente terreng der det er behov. Stien skal i all hovedsak gå parallelt og i overkant av dagens sti, langs ryggen av bekkedalen, før den på de siste 40 meter tar av mot vest. Stien vil ha en helning på mellom 20 og 30 grader,

og det bør derfor ikke være større avstand mellom spalten enn 5-6 meter. Det er ikke tegnet inn vannrenner i kart. Vannrenner legges der det er behov. Stein flys inn med helikopter fra steinur i overkant av stien. Grusmasser flys inn fra Innersand.

5.4 Strekning L04

Lengde: 70 meter

Steintrapp som legges gjennom steinur. Entreprenør forholder seg til start- og slutt punkt, og vurderer selv hvordan traseen skal legges mellom disse to punktene. Det skal i all hovedsak brukes stein man finnes på stedet, men det kan være behov å fly inn ekstra stein fra nærområdene rundt. Vannrenner legges inn ved behov.

5.5 Strekning L05

Lengde: 41 meter

Spaltet grussti med innslag av steintrinn ved behov. Stien vil ha en helning på rundt 20 grader, så det må ikke være større avstand mellom spalten en 5-6 meter. Det er ikke tegnet inn vannrenner i kart, men det legges inn ved behov. Stein flys inn med helikopter fra steinur i overkant av stien. Grusmasser flys inn fra Innersand.

5.6 Strekning L06

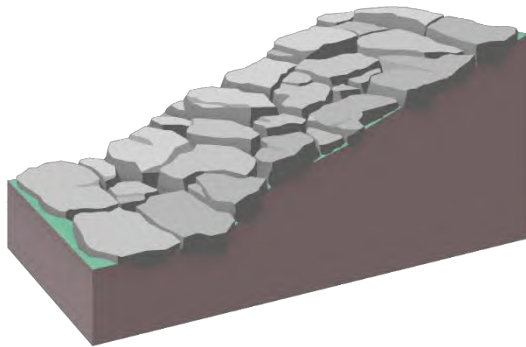
Lengde: 134 meter

Steinlegging og forsterkning av eksisterende sti. Det legges inn små partier med spaltet grussti for å skape litt variasjon i underlaget. Vannrenner legges inn ved behov. Stien slutter ved kryssing av bekken ned mot Kvalvika.

5.7 Steinlegging

I steinura blir oppdraget å rydde seg en stitrasé gjennom ura med bruk av lokal stein. Det skal i utgangspunktet ikke flys inn masser her. Videre må det flys inn stein til områder hvor det ikke ligger nok stein på stedet. Steinen skal hentes lokalt fra steinur i fjellsidene.

Ved steinlegging begynner en gjerne nedenfra og opp. Det må først traues ut en trasé og så legges en solid grunnstein som skal forankres godt, Videre skal det legges stein på stein, ved at hver stein grunnes god ned i jorda og inntil steinen under. Steinen skal låses i hverandre og i massene på siden. Steinen kan gjerne legges usymmetrisk med ulik trinnhøyde for å skape en mer dynamisk og naturlig sti å gå på.

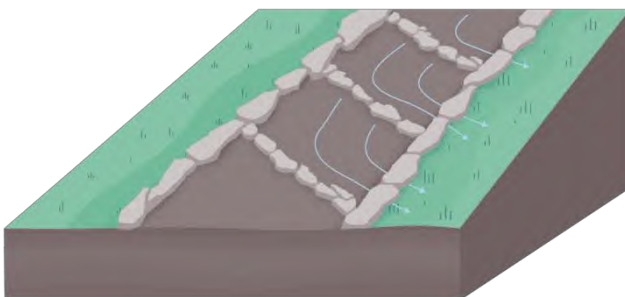

Figur 13. En steintrapp bør ha ulike trinnhøyder for å gli mer naturlig inn i terrenget. Illustrasjon: Miljødirektoratet.

5.8 Spaltet grussti

En spaltet grussti består av sidesteiner og spalter som skal fungere som en ytre ramme for å holde på bærelag og grus. Steinen hentes lokalt fra fjellssidene i nærområdet. Sidesteinene skal graves ned og låses mot hverandre slik at bare 1/3 av steinens høyde stikker opp over bakken etter ferdigstilt sti. Spaltene skal legges skrått (ca. 35 – 45 grader på tvers av stien) slik at vann enkelt ledes ut av stien. Antall spalt vurderes etter hva som er hensiktsmessig for å lede ut vann og hente inn høyde.

På de mer bratte partiene bør det ikke være mer enn 5 meter mellom hver spalt. På mindre bratte partier mellom 5 og 15 grader, kan lengden mellom hver spalt økes til 10 – 25 meter.

Figur 14. Spalter som leder ut vann. Illustrasjon: Miljødirektoratet.

Bærelag i spalten skal bestå av 10 – 25 cm tykt lag pukk med fraksjonsstørrelse på 32 – 64 mm. Der vi har mulighet brukes vi stedegen masse i stedet for pukk. Som toppdekke legges 10 – 15 cm tykt lag med grus. Gruslaget skal være laget av knust fjell med fraksjonsstørrelse på 0 – 16 mm.

På enkelte partier kan dere være behov for å sikre mot erosjon med å skråstille steinheller opp mot heng-siden.

Figur 15. eksempel på skråstilte steinheller som sikring mot erosjon fra heng-siden. Foto: Utmarksressurser AS.

Stikkrenner legges inn ved behov. Det skal revegeteres langs siden av stien.

5.9 Vannrenner

For å unngå at det renner vann ned langs stien, skal det bygges vannrenner og sidevannrenner der det er et behov. Det skal tas høyde for vann fra oppkom og bekker, og overflatevann fra snøsmelting og langvarige nedbørsperioder eller intensiv nedbør. Vannrennen skal bygges ved bruk av sidesteiner på hver side av vannrenna, som låses fast med botnstein som har en mest mulig slett overflate som vannet renner over. Botnsteinen må være brei nok til å fylle vannrenna og dyp nok slik at den stikker godt ned i jordsmonnet. Botnstein må legges med tilstrekkelig fall slik at vannet ledes ut av stien.

Figur 16. Vannrenne med botnstein som låser sidesteinene inn i stien. Over er det laget et Y-løp som leder vannet over stien inn i vannrenna. Illustrasjon: Miljødirektoratet

5.10 Sperring av andre stier

Overskuddsmasser og vegetasjon fra stien som bygges kan brukes til å fylle igjen og revegetere stier som man ikke ønsker skal tas i bruk. Den nye stien skal i etterkant av arbeidet skiltes og merket i henhold til merkehåndboka. Gamle stier der man ikke ønsker ferdsel, blir sperret av med tregjerder eller staur og tausperring.

6 Finansiering

6.1 Budsjett

Priser eks. mva.

	Timer/ antall	timesats/ stykkpris [kr]	Sum [kr]
Budsjettpost			
Manuelt arbeid (t.)	2200	610,00	1 342 000,00
Rigg og drift			200 000,00
Helikopter (t.)	40	14 525,00	581 000,00
Slynger og Big Bags (stk.)	200	390,00	78 000,00
Pukk og grus (m3)	60	300,00	18 000,00
Total sum uten prosjektledelse			2 219 000,00
Prosjektledelse (SNO og forvalter) (t.)	182	610,00	111 020,00
Sum			2 330 020,00

2,2 millioner kroner søkes dekt gjennom post 142031, *Midler til tiltak i verneområder*. Finansiering gjennom post 142031 vil i all hovedsak gå til innkjøp av materiale, og bruk av entreprenører og helikopter. Prosjektledelse utføres av forvalter og SNO, og regnes som egeninnsats i prosjektet.

7 Annen infrastruktur

Fredvang regnes som innfallsporten til Kvalvika og Ryten, med startpunkt på Innersand og i Torsfjorden. Det er tilrettelagt med en privat parkeringsplass på Innersand med toalett og søppelhåndtering. I Torsfjorden er det få parkeringsplasser, men parkering for sykkel og toalett og søppelhåndtering. Hovedparkeringsplassen er på gamle Fredvang skole. Flakstad kommune og nasjonalparkstyret har fått utarbeidet et mulighetsstudie for innfallsporten Fredvang, som skildrer hvordan man skal jobbe videre med etablering av en endelig innfallsport.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lofotodden nasjonalparkstyre	49/23	30.11.2023

Innmelding av behov for midler til drift av Lofotodden nasjonalparkstyre - prosjektstilling - forvaltningsplan - 2024

Forslag til vedtak

Lofotodden nasjonalparkstyre søker om følgende midler til drift i 2024:

Drift - Styre og utvalg (post 142021)	kr.
Møteutgifter nasjonalparkstyret og styreopplæring	kr 90 000,00
Reiseutgifter Rådgivende Utvalg	kr 10 000,00
Befaring/ studietur	kr 20 000,00
Drift av nettside for Lofotodden	Kr 20 000,00
Sum	kr 140 000,00

Lofotodden nasjonalparkstyre søker om følgende midler til arbeid med forvaltningsplan i 2024:

Forvaltningsplan (post 142021)	Kr.
Prosjektstilling Forvaltningsplan	kr 1 300 000,00
Forvaltningsplan (møteutgifter, annonsering og publisering)	kr 75 000,00
Skjøtselsplaner Bunesfjorden og Kvalvika	kr 150 000,00
Sum	kr 1 525 000,00

Bakgrunn og vurdering

Drift – styre og utvalg:

Erfaringsmessig må nasjonalparkstyret og rådgivende utvalg påregne noe mer møteaktivitet i forbindelse med utarbeidelse av forvaltningsplan. Det tas derfor høyde for 6 ordinære styremøter og 2-3 møter i rådgivende utvalg.

Fastsatte satser for møtegodtgjøring for nasjonalparkstyret er kr. 518. pr. time (kr. 685 for leder). To av tre styremedlemmer er lokale og har derfor begrenset med utgifter på reise. Noen møter avholdes på besøkssenteret, med det legges også opp til møter andre plasser. I tillegg til honorar og reiseutgifter må det tas høyde for leie av møtelokaler og lunsj.

I 2024 vil det bli konstituert nytt styre, og det vil bli arrangert styreopplæring i regi av Miljødirektoratet (MD). Styreopplæring blir trolig gjennomført som regionale samlinger og det må påregnes noe reiseaktivitet og kanskje overnatting. Det legges opp til at det skal arrangeres en befaring med nasjonalparkstyret i løpet av 2024. Tanken bak dette er at fagturen skal være en årlig begivenhet hvor styret får litt faglig påfyll og sosialt samvær.

For Rådgivende Utvalg (RU) vil det bli noe utgifter knyttet til leie av møtelokaler, mat, og reiseutgifter medlemmene måtte ha. RU får ikke honorar for møtevirksomheten. De fleste vil være lokale, med kort reisevei, og reiseutgiftene for slike møter regnes derfor som begrenset. RU vil bli involvert i arbeidet med forvaltningsplan, men dette arbeidet vil ha sitt eget budsjett. Det har til nå vært begrenset med oppmøte i RU.

Grunnstøtte til driftsoppgaver:

Nasjonalparkstyrene vil fra 2024 få tildelt en fast grunnstøtte til drift som styrene kan benytte til de driftsoppgaver/ -løsninger de anser som viktige i sone områder. Disse driftsmidlene vil bli fordelt til styrene ut ifra en fordelingsnøkkel som Miljødirektoratet har laget, og blir tildelt utover de vanlige midlene styret søker på. Forvalter har ikke fått innsyn i hvordan denne fordelingsnøkkelen ser ut, og vi vet derfor ikke hva vi kan forvente å få i grunnstøtte.

Forvaltningsplan:

Arbeidet med forvaltningsplan vil fortsette ut 2024. Sekretariatet legger opp til at forvaltningsplanen sendes til gjennomlesning og foreløpig godkjenning hos Miljødirektoratet (MD) før jul. Når forvaltningsplanen kommer tilbake til styret vil prosessen være å korrigere etter merknader og anbefalinger fra MD. Styret vil så legge forvaltningsplanen ut på offentlig ettersyn og høring. Det vil være naturlig å arrangere folkemøter og innspillmøter i forbindelse med dette.

I og med at besøksstrategien er godkjent, kan styret iverksette tiltak som er foreslått i besøksstrategi og tiltaksplan. Besøksforvaltningstiltak som er foreslått for 2024 vil være ressurskrevende, men høyst nødvendig for å ivareta verneverdiene. For å kunne jobbe parallelt med tiltak og forvaltningsplanprosess, innstiller sekretariatet på at det søkes om midler å videreføre prosjektstillingen på forvaltningsplan til ut 2024, slik at man sikrer fremgangen med forvaltningsplanarbeidet. Emma som er ansatt i denne prosjektstillingen vil i tillegg til arbeidet med forvaltningsplanen, tildeles arbeidsoppgaver knyttet til kommunikasjonsarbeid, informasjon og naturformidling.

Arbeid med informasjonsplakater, nettside og brosjyre vil med prosjektstillingen kunne prioriteres høyere enn det vi har mulighet til i dag.

Sekretariatet har vært i dialog med Miljødirektoratet om midler til prosjektstilling. Miljødirektoratet ønsker å prioritere tildeling av midler til denne typen behov, men kan ikke gi noe forhåndstilsagn da de ikke vet hva rammen på 21-posten blir. I søknad om midler til videreføring av prosjektstilling er det budsjettert inn kostnader med administrasjon og overhead for arbeidsgiver.

Skjøtselsplaner:

En av forvaltningsutfordringene i Lofotodden nasjonalpark er gjengroing av naturtyper som er avhengig av skjøtsel og/ eller husdyrbeite, herunder semi-naturlig eng og boreal hei. Gjengroing skjer som følge av 1. modernisert landbruksdrift, der behovet for utmarksslått ikke lenger er til stede, og 2. opphør av landbruksdrift og færre beitedyr i utmark.

Forvaltningsmyndighet bør ha som mål å følge opp med tiltak for å gjenopprette tidligere naturtilstand der dette er spesielt viktig for artsmangfoldet. Her vil skjøtsel og virkemiddel for å få mer beitedyr i utmark, være viktig. I naturtypekartleggingen gjort i forbindelse med verneplanprosessen, ble det løftet fram hvilke områder man bør prioritere å iverksette skjøtselstiltak på.

En skjøtselsplan er en faglig vurdering av hvilke områder som bør prioriteres for skjøtsel, og skal videre si noe om hvilke tiltak som bør gjennomføres og i hvilket omfang. Skjøtselsplanen vil således være et viktig bakgrunnsdokument for å kunne søke tiltaksmidler til gjennomføring av tiltak. Sekretariatet foreslår at det søkes om midler til å lage skjøtselsplan for Bunesfjorden og Kvalvika.

Konklusjon

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lofotodden nasjonalparkstyret	50/23	30.11.2023

Innmelding av behov for tiltaksmidler - Lofotodden nasjonalpark - 2024

Forslag til vedtak

Lofotodden nasjonalparkstyret søker om følgende midler til gjennomføring av tiltak i Lofotodden nasjonalpark:

Tiltaksmidler (post 142031)		
Pri.	Tiltak	Beløp
1	Restaurering og tilretteleggingstiltak på sti – Kvalvika (se prosjektplan for stitilrettelegging - Kvalvika)	kr 2 219 000,00
2	Sikringstiltak på Bunessanden og mindre tilrettelegging og vedlikehold av andre stier iht. besøksstrategi og tiltaksplan	kr 100 000,00
3	Forprosjekt på innfallsporten Fredvang	kr 100 000,00
4	Håndtering av toalettavfall på Kvalvika – videreføring av tiltak fra prosjekt Spørløs Lofotturisme	kr 100 000,00
5	Marint avfall - Forebyggende rydding på Kvalvika, Vestervika og Bunessanden	kr 150 000,00
6	Kommunikasjonsarbeid og informasjonstiltak	kr 150 000,00
7	Ferdsestelling – Bunesfjorden og Kjerkfjorden	kr 1,00
	Sum	kr 2 819 001,00

Bakgrunn og vurdering

Restaurering og tilretteleggingstiltak på sti – Kvalvika:

Det vises til *Prosjektplan for stitilrettelegging – Kvalvika* som også ligger til behandling hos nasjonalparkstyret. Tiltaket er forankret i besøksstrategien og tiltaksplan for Lofotodden nasjonalpark. Lofotodden nasjonalpark har som kjent et stort antall besøkende, og store utfordringer med slitasje på stier og vegetasjon som følge av ferdsel og telting/ camping. Ferdsele i enkelte områder er i konflikt med verneverdiene, og det haster derfor å få satt inn tilretteleggingstiltak. Lokalt er det knyttet store forventninger til at Lofotodden nasjonalpark skal bidra til å løse disse utfordringene.

Prosjektledelse utføres av SNO og Lofotodden nasjonalpark.

Sikringstiltak på Bunessanden og mindre tilrettelegging og vedlikehold av andre stier:

Det er stort behov for mindre vedlikehold og tilrettelegging av flere stier i nasjonalparken. Midler vil gå til innleid arbeidskraft og materiale. SNO og forvalter legger en plan på gjennomføring i starten av året.

Stiprosjektet på Bunessanden ble ferdigstilt i 2023, men på ett punkt ønsker forvalter å gjøre noen utbedringer av hensyn til turgåeres sikkerhet. På et lite bergparti på stien renner det mye vann ned langs berget, og det er mye løsmasser pga. issprenging og erosjon av vann. Området ble ryddet for løsmasser, men ble ikke steinsatt eller på annen måte tilrettelagt pga. utfordringer med vann. Dette partiet kan være sleipt og glatt, og noe utvasking av masser gjør at underlaget vil være litt ustabil. Forslag til tiltak er å sette opp et kort rekkverk av kjetting på innsiden, slik at turgåere har noe å holde seg.

Forprosjekt på innfallsporten Fredvang:

I 2023 ble det gjort en mulighetsstudie for innfallsporten Fredvang på oppdrag fra Flakstad kommune og Lofotodden nasjonalpark. Det vil være naturlig å ta mulighetsstudiet videre gjennom et forprosjekt.

Forprosjektet skal se nærmere på de ulike tiltakene som er mulig å gjennomføre, vurdere kostnadsbilde for hvert tiltak, kvalitetssikre generell gjennomførbarhet og gi et tydelig anbefalingsgrunnlag for hva som bør prioriteres ved eventuell gjennomføring.

Et forprosjekt skal gjennomføres som et samarbeid mellom Lofotodden nasjonalparkstyre og Flakstad kommune. Både resultatet og prosessen med forprosjektet gir nasjonalparkstyret og ordfører sammen med administrasjon i Flakstad kommune mulighet til å forankre valg og prioritere hva de ønsker å jobbe med kort- og langsiktig.

Kostnadsestimater:

- a) Eksterne Utredninger: natur og sårbarhetsanalyse, trafikkanalyse, etc.: kr. 100 000,-
- b) Konsulentbistand arkitektur: Leverer et illustrasjonsprosjekt, med tegningsunderlag, vurderinger, noe prosess og sammenstilling: kr. 250 000,-
- c) Gjennomføre arbeidsverksted (med næringsliv, sektormyndigheter, politikere): kr. 50 000,-
- d) Opsjon: Studietur for arbeidsgruppe, befaringer og kunnskapsinnhenting fra relevante prosjekter: kr. 100 000,-

Forprosjektet skal delfinansieres gjennom tiltaksmidler fra Lofotodden nasjonalparkstyre. Resterende sum dekkes gjennom egne midler fra Flakstad kommune og andre tilskuddsmidler søkt av Flakstad kommune. Det må også påregnes noe egeninnsats fra forvalter og administrasjon i Flakstad kommune.

Håndtering av toalettavfall på Kvalvika:

Prosjektet Sporløs Lofotturisme avsluttes etter tre år med feltarbeid og innhenting av data. Vi har et godt datagrunnlag på avfallsutfordringene, forurensning og folks adferd, og har gjort oss noen erfaringer på hva som fungerer og ikke. Anbefalinger fra prosjektet, er at man viderefører bruk av bæsjeposer i sommerhalvåret, som avbøtende tiltak mot forsøpling og forurensning på Kvalvika.

Planen er å bruke samme modell som i 2023, der bæsjeposer kan hentes og deponeres ved stistart til Kvalvika og Ryten. Perioden forslås utvidet til Juni – august, og det legges opp til at man også i år har en spørreundersøkelse som linkes til gjennom QR-kode. Ellers på året skal vi prøve å ha kommunikasjonskampanjer der besøkende anbefales å brukes bæsjeposer, og det legges opp til at de kan kjøpes på besøkssenter og turistinformasjon i Lofoten. Besøkssenter er en viktig samarbeidspartner. Vi håper på å få til et samarbeid med LAS, destinasjonsselskapet og næringslivet.

Marint avfall – forebyggende rydding på Kvalvika, Vestervika og Bunessanden:

Prosjektet Clean Up Lofoten har koordinert årlig vårrydding av de tre sandstrendene, ved at man tilbyr frivilligheten (frivillige organisasjoner) en pengesum for gjennomføring av ryddingen. Erfaringene fra vårryddingen er at det blir mindre avfall fra turgåere dersom sandstrendene blir ryddet i forkant av turistsesongen, og det vil derfor være

viktig å videreføre dette arbeidet. Clean Up Lofoten er avsluttet som prosjekt, og nasjonalparkstyret må derfor overta koordineringen dersom dette skal gjennomføres. Forvalter foreslår at man gjennomfører etter samme modell, der frivilligheten tilbys kr. 30 000 for rydding av hver strand. Resterende sum brukes til innkjøp av nødvendig utstyr og til transport. Avfall ryddes i Big Bags, og vi håper på å fortsette det gode samarbeidet med Kystvakten for å få transportert ut avfallet til nærmeste havn.

Kommunikasjonsarbeid og informasjonstiltak:

Forvalter innstiller på at styret i større grad skal fokusere på kommunikasjonsarbeid i 2024 iht. kommunikasjonsplan som ble vedtatt i 2022. Det er et stort behov for å ta mer kontroll på informasjon som legges ut digitalt, og dette kan gjøres gjennom økt satsning på arbeid med nettsiden og sosiale medier. Besøkssenter Lofotodden nasjonalpark har kompetanse på dette området, og er en viktig samarbeidspartner, og en konsulent nasjonalparkstyret kan kjøpe tjenester fra. Intensjonen er legge en strategisk plan på drift av de digitale kanelene (nettside, Facebook og Instagram), for å sikre en mer målrettet kommunikasjon for Lofotodden nasjonalpark i 2024.

Ferdselstilling – Bunesfjorden og Kjerkfjorden:

SNO har gjennomført ferdselstilling i Bunesfjorden og Kjerkfjorden de siste 3 år. Ferdselstillingene viser en økning i antall besøkende hvert år, og forvalter ønsker å fortsette tellingen på disse punktene for å overvåke videre utvikling.

Planleggingsmøte med SNO:

Planleggingsmøte med SNO er en formalisert prosess mellom forvaltningsmyndigheten og SNO lokalt for å sikre god dialog og forutsigbarhet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak i felt. Planleggingsmøtene er en arena for rapportering fra SNO lokalt, drøfting av status, utfordringer og tiltaksbehov. Dette er et grunnlag for forvaltningsmyndighetens innmelding av behov for oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak, samt innmelding av behov for tiltaksmidler til Miljødirektoratet/SNO

Behov for tiltaksmidler meldes inn via Elektronisk Søknadssenter (ESS) innen 10. januar 2024. Planleggingsmøte blir gjennomført i samarbeid med forvalter fra Møysalen nasjonalpark 7. desember. I planleggingsmøtet tar vi utgangspunkt i styrets vedtak ved innmelding av behov for tiltaksmidler.

Konklusjon

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Vedlegg:

- 1 Strategi for bruk av tiltaksmidler i verneområder 2020-2025.PDF
- 2 Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO-ressurser i verneområder - 2024.PDF
- 3 Informasjon om grunnstøtte til drift til styrene fra og med 2024 - Miljødirektoratet

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025

Innledning

Regjeringen vil bevare et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner, og en god forvaltning av verneområder er viktig for å kunne nå dette målet. Regjeringen ferdigstilte i 2019 Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene, og ett av tiltakene i planen er å oppdatere strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder innen 2021. Ifølge tildelingsbrevet til Miljødirektoratet for 2019 skal "Styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene og oppfølging av handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene" prioriteres. Tiltaksmidlene fordeles på bakgrunn av dagens trusselbilde og har som formål å ivareta, samt forbedre tilstanden i verneområdene. Midlene prioriteres derfor til tiltak som virker avbøtende på negative påvirkningsfaktorer der verneverdiene er truet.

Klimaendringene kan forventes å gi økt stress for mange av artene og naturtypene i verneområdene og kan gi endringer i sammensetningen av arter. For å minimere de negative effektene av klimaendringer på verneverdiene, må andre negative påvirkninger begrenses mest mulig. Eksempler på dette er gjengroing, forstyrrelser og forurensning. I tillegg bør forvaltningen av verneområder nå ta ekstra hensyn til klimaeffekter i planlegging av tiltak. Skjøtselstiltak, som fjerning av fremmede arter, må for eksempel antas å øke i omfang som følge av klimaendringene, og planlegging av tilretteleggingstiltak som etablering av stier og broer, må ta høyde for økte nedbørsmengder med påfølgende flom- og rasfare.

Tiltaksposten – Statsbudsjettets kap./post 1420.31

Det overordnede målet for forvaltning av verneområder er å ivareta verneformålet og verneverdiene i det enkelte verneområde. Postbeskrivelsen for post 1420.31 Tiltak i verneområde, gir viktige formelle rammer for hvordan tiltaksmidlene skal disponeres. Størrelsen på tiltaksposten avsettes i hvert års statsbudsjett og har i de siste årene økt. I statsbudsjettet for 2019 (Prop.1S (2018-2019) står følgende:

"Midlane går til tiltak som er naudsynte for å ta vare på verneverdiene, inkludert utgreiingar som er naudsynte før tiltak, informasjonstiltak og skjøtels- og tilretteleggingstiltak. Tilretteleggingstiltaka omfattar opparbeiding av stigar, klopping og merking for å betre tilgjenge i verneområda og samstundes styre ferdsla i og rundt sårbar natur i verneområda. Midlane nyttast òg til informasjonstiltak i alle typar av verneområde i samband med ny merkevarer for Noregs nasjonalparker og til utarbeiding av besøksstrategiar for nasjonalparker og andre verneområde med store besøkstal eller særskilde utfordringar. Alle tiltak skal vere i tråd med godkjent forvaltings-/skjøtelsplan for verneområda og andre relevante styringsdokument."

Posten for tiltaksmidler er en statlig investeringspost for forvaltningsmyndighetenes prioriterte tiltak i verneområder. Midlene skal derfor kun benyttes til tiltak i forvaltningsmyndighetens egen regi, ev. til kjøp av tjenester for gjennomføring av tiltakene. Midlene kan ikke benyttes som tilskudd til andre aktører. Drift og vedlikehold av infrastruktur (veier, toaletter, parkeringsplasser o.l.) utenfor verneområdene finansieres ikke over tiltaksmidlene.

For å kunne ivareta verneverdiene innenfor verneområder, vil det av og til være nødvendig å gjennomføre tiltak også utenfor verneområdene. Dette betinger samarbeid og avtale med grunneiere. Et eksempel på et slikt tiltak er når uttak av fremmede arter innenfor og utenfor vernegrensene må sees i sammenheng for at tiltaket skal få optimal effekt.

For å oppnå en god forvaltning av verneområder, kan det være nødvendig med generelle naturkartlegginger, sårbarhetsvurderinger, brukerundersøkelser, utarbeidelse av forvaltnings- og skjøtelsplaner, overvåking og

utarbeidelse av nettsider o.a. Slike tiltak finansieres ikke over kap./post 1420.31, men over andre budsjettposter.

Forutsetning for tildeling av midler

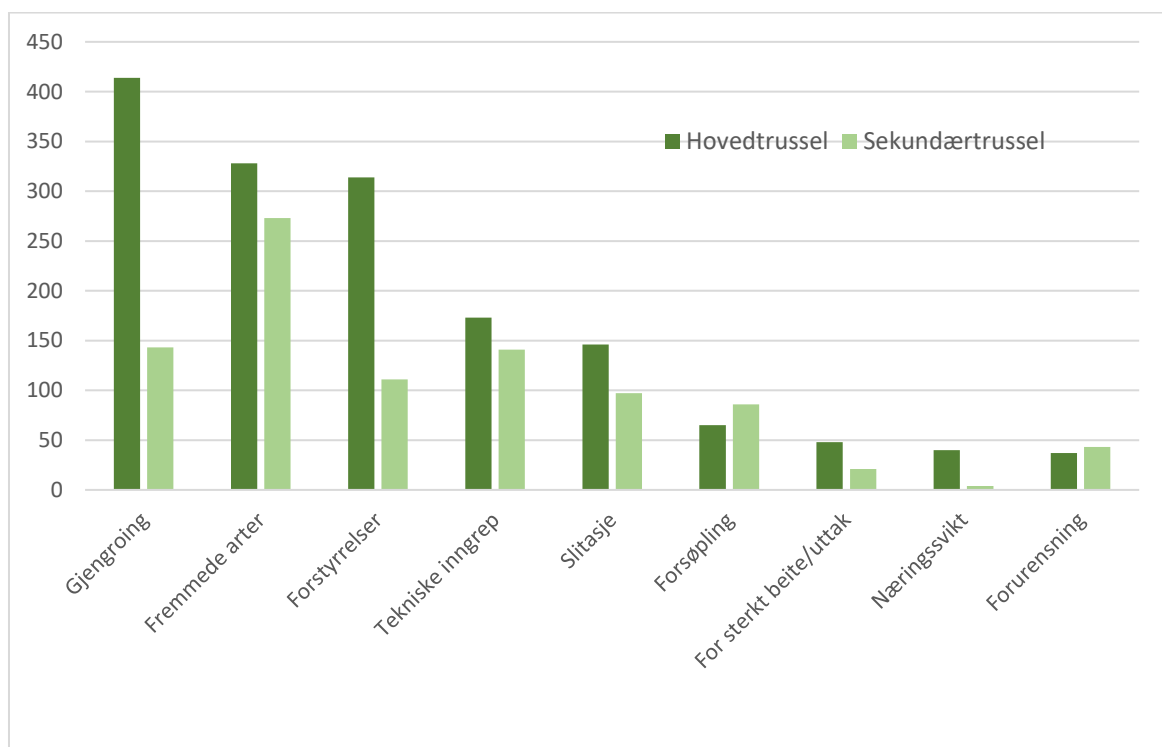
Tiltak skal være forankret i en skjøtts- eller forvaltningsplan, en besøksstrategi for området eller andre relevante styringsdokumenter.

I forkant av innmeldingen må formaliteter rundt tiltaket være avklart, som planavklaringer og innhenting av nødvendige tillatelser for gjennomføring av tiltaket. I tillegg må eierforhold og tilsyns-/drift- og vedlikeholdsavtaler være avklart.

I Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene er det presisert at "For større installasjoner som fugletårn mv. er det krav om en betydelig samfinansiering fra andre for å kunne prioritere tiltaket. Videre må eierforholdet og vedlikeholdsansvaret avklares på forhånd."

Prioriteringer ved bruk av midler til tiltak i verneområder

Klima – og miljødepartementet har bedt om en styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene. Bedring av tilstanden i verneområder, slik at antall truede verneområder reduseres, vil derfor ha fokus. De største negative påvirkningsfaktorene er gjengroing, fremmede arter, forstyrrelse av dyrelivet, tekniske inngrep og slitasje på vegetasjon, figur 1.

Figur 1. Trusselfaktorer i verneområder pr 31.12.2017

Ved fordeling av midler til skjøtsel og besøksforvaltning, skal tiltakene som gir størst positiv effekt på tilstanden og som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer prioriteres.

Etablerte skjøtselstiltak i naturtyper som krever kontinuerlig skjøtsel for å opprettholde god tilstand (løpende

skjøtsel), skal prioriteres høyere enn nye, større prosjekter. Det finnes likevel tilfeller der strakstiltak bør prioriteres. Dette gjelder f.eks. der det oppdages nye forekomster av fremmede arter med stort spredningspotensiale og der trua arter eller naturtyper står i fare for å gå tapt. Et annet eksempel kan være sikkerhetstiltak knyttet til besøksforvaltningen.

I verneområder der verneformålet trues av manglende skjøtselstiltak, og der det er behov for oppstart av tiltak umiddelbart, vil slike tiltak prioriteres foran besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet. Tiltak for å styrke besøksforvaltningen kan eventuelt gå parallelt med nødvendige skjøtselstiltak.

Et delmål med budsjettposten er å tilrettelegge for de besøkende med informasjon i tråd med merkevaren Norges nasjonalparker. I enkelte verneområder er det ikke ønskelig med økt ferdsel av hensyn til verneverdiene. I slike områder er likevel god, oppdatert informasjon i tråd med merkevaren viktig.

Målet med forvaltningen av verneområdene er å redusere truslene mot verneverdiene og å ønske folk velkommen inn for gode naturopplevelser.

Strategien vår for å nå dette målet, vil være å prioritere tiltak som innretter seg mot en bedret tilstand i verneområdene. Dette vil være tiltak som innrettes mot trusselfaktorene for de aktuelle områdene, og slike tiltak kan være både skjøtselstiltak og tilretteleggingstiltak. For å sikre en god opplevelse for besøkende, vil vi følge opp tiltak som er fremmet i besøksstrategier, og inkludert er bruk av merkevaren Norges nasjonalparker.

Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler:

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsar-områder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene
2. Løpende skjøtselstiltak
3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging
4. Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk
5. Bruk av merkevaren i øvrige verneområder
6. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)

Finansiering av større tilretteleggingstiltak

Midler til opprettelse av installasjoner som informasjonspunkt, toalettbygg og parkeringsplasser i tilknytning til verneområder, må være forankret i en godkjent besøksstrategi for å kunne bli prioritert. Tiltaksmidler kan brukes til (primært å delfinansiere) gjennomføring av denne typen tilrettelegging, og søknader til slike anlegg skal være godt begrunnet med bl.a. informasjon om besøkstall og eksisterende bruk av området.

Tilrettelegging etter universell utforming i verneområder

Universell utforming av stier innebærer krav til dekke, terrengutforming og bredde som vanskeliggjør denne typen tiltak i verneområder. I verneforskriftene er det et generelt forbud mot tyngre tekniske inngrep, og de har som den klare hovedregel ikke dispensasjonsbestemmelser som hjemler universell tilrettelegging i verneområdet. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i nml. § 48 første ledd, første alternativ, vil sjelden kunne anvendes da universell utforming medfører terrenginngrep som strider mot verneformålet og påvirker verneverdiene. Hvorvidt et omsøkt tiltak er i konflikt med forskriften må vurderes i det enkelte tilfellet.

Utenfor verneområdet, i tilknytning til innfallsporter eller startpunkt, kan det i enkelte tilfeller være aktuelt å etablere tilretteleggingstiltak med universell utforming. Også utenfor verneområder bør forvaltningsmyndighet være bevisst på inngrep som påføres terrenget og gjøre en vurdering av om behovet står i forhold til kostnader og inngrep.

På denne bakgrunnen vil det være høy terskel for tildeling av midler utover det som kan defineres som "enkel tilrettelegging" i verneområder.

Kulturminner i verneområder

Kulturminner er en del av verneformålet i de aller fleste nasjonalparker og i enkelte andre verneområder. Ansvar for oppfølging og ivaretagelse av kulturminner ligger hos kulturminnemyndighetene. Det er egne poster på statsbudsjettet for forvaltning av kulturminner, og tiltaksmidler prioriteres vanligvis ikke til dette formålet. Skjøtsel av enkelte kulturminner, slik som steingjerder, gravrøyser og fangstsystemer, kan likevel vurderes prioritert for samfinansiering med kulturminnemyndigheten. Eksempler på tiltak som *ikke* finansieres av tiltaksmidler eller driftsmidler er vedlikehold av bygninger i verneområder. Ansvar for finansiering av vedlikehold og drift av bygninger ligger hos eier.

«MottakerNavn»e
Alle verneområdestyrer

Trondheim, 13.11.2023

Deres ref.:
«Ref»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/8969

Saksbehandler:
Vibeke Husby

Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO-ressurser i verneområder - 2024

Elektronisk søknadssenter (ESS) skal benyttes for å melde inn behov for midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering, finansiert over kap./post 1420.31. Frist for innmelding er 10. januar 2024. Innmeldingen skal bygge på planleggingsmøter mellom forvaltningsmyndighet for verneområdene og SNO lokalt. Prioritering av oppsynsinnsett fra SNO skal inngå i møtene, basert på behov og oppdrag som er lagt inn i [Naturopdrag](#) på forhånd. Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet skal inviteres til planleggingsmøtene hos Statsforvalteren.

1. Post 1420.31 – Tiltak i verneområder og naturrestaurering

Post 1420.31 heter nå *Tiltak i verneområde og naturrestaurering*. For 2024 vil vi opprettholde to skjemaer i ESS for innmelding av behov for tiltak finansiert over 31-posten. Ett skjema heter *Midler til tiltak i verneområder* og det andre heter *Midler til naturrestaurering*, altså tilsvarende ordning for innmelding som før.

De miljørettslige prinsippene (§§ 8 til 12) i naturmangfoldlovens kapittel II skal legges til grunn ved myndighetsutøvelse som berører naturmangfold. For at det skal komme frem tydeligere hvilke vurderinger som er gjort forut for søknader om midler til tiltak, ber vi nå om at forvaltningsmyndighet synliggjør vurderingene av miljørettsprinsippene ved innmelding av behov for midler til tiltak som kan berøre naturmangfold. Når en beslutning har utelukkende positiv effekt for naturmangfold, er det ikke nødvendig å bruke prinsippene. Vi ber om at det gis en kort oppsummering av vurderingen i merknadsfeltet ved utfylling av skjema i elektronisk søknadssenter og at eventuell utfyllende beskrivelse av vurderingene legges ved som vedlegg til tiltaket. Vurderingen etter prinsippene skal være forholdsmessig til tiltakets omfang og påvirkning på naturmangfoldet. I henhold til KLD sin veileder om naturmangfoldloven kapittel II, er det ikke nødvendig å henvise til hvert enkelt prinsipp, men vi ønsker at det kommer frem hvilke vurderinger

som er gjort. Veilederen ligger på regjeringens nettsider [her](#) og Miljødirektoratets veiledning om miljørettsprinsippene finnes [her](#).

Naturrestaurering

Posten kan benyttes til å restaurere forringet natur i terrestriske økosystemer som våtmark, skog, fjell, kulturlandskap og åpent lavland. Vi er inne i FNs tiår for naturrestaurering (2021-2030). Restaurering er nødvendig for å stoppe tapet av naturmangfold og under dette virkninger av klimaendringene. Midlene skal benyttes til å gjennomføre restaureringstiltak, blant annet med grunnlag i *Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025)*. Statsforvalteren i Oslo og Viken og Statsforvalteren i Innlandet kan bistå med faglige råd knyttet til restaurering av myr. Det kan meldes inn behov for midler til styrket kapasitet på naturrestaurering hos Statsforvalterne fra kap. 1420.21. Vi gjør oppmerksom på at midlene til å styrke kapasiteten er begrenset.

Restaurering i de truede naturtypene sanddynemark, sørlig etablert sanddynemark og åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone prioriteres høyt, men det kan også meldes inn behov for midler til restaurering i andre terrestriske naturtyper, så lenge det legges ved en prosjektbeskrivelse av tiltakene. Behov for midler til hogst av fremmede treslag i verneområder meldes også inn i skjemaet for *Naturrestaurering* i ESS. Statsforvalteren i Vestland kan bistå med faglige råd knyttet til slik hogst.

Midlene kan benyttes til naturrestaurering både innenfor og utenfor verneområder. Kap./post 1420.31 er ikke en tilskuddspost og kan ikke benyttes til tilskudd. Det er kun Statsforvalteren og verneområdestyrene som har adgang til å melde inn behov for midler på denne posten. Alle tiltak skal kostnadsberegnes og gis unik prioritering i skjemaet.

Til orientering, i forslaget til statsbudsjett for 2024, er det foreslått en ny tilskuddsordning for naturrestaurering (post 1420.80 – *Tilskot til tiltak for å ta vare på natur*). Det er satt av 10 mill. kroner til formålet. Kommuner, organisasjoner og private kan søke om midler til tiltak. Tilskudd til restaurering vil bli prioritert til tiltak i kommuner som har vedtatt kommunedelplan for naturmangfold. Tilskudd kan også gis til private aktører, så lenge det blir inngått langsiktige avtaler for bevaring av arealene. Miljødirektoratet vil i samarbeid med KLD utarbeide en forskrift for tilskuddsordningen, og ordningen vil etter planen være klar våren 2024, med søknadsfrist før sommeren.

Tiltak i verneområder

Målet for bruken av midler til tiltak i verneområder er at naturtilstanden opprettholdes og bedres. Miljødirektoratet legger *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder* til grunn for tildeling av midler, se vedlegg 1. Prioriteringene i strategien skal også følges ved innmelding av tiltak. Det kan meldes inn behov for tiltak i alle typer av verneområder, inkl. marine verneområder og andre verneområder i sjø.

Alle tiltak skal kostnadsberegnes og gis unik prioritering. Alle innmeldte tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- eller skjøtselsplan, besøksstrategi eller andre relevante styringsdokumenter.

Tiltaksplaner i FPNV (forvaltningsplan på nett) er koblet til søknadskjema i ESS. Disse tiltaksplanene åpnes i ESS, og FPNV-tiltak velges direkte inn i søknadsskjemaet.

Det kan tildeles midler til kartlegginger og andre nødvendige utredninger som er direkte knyttet til tiltak.

Statsforvalteren har ansvar for å kontakte kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for mindre verneområder for å registrere behov for tiltaksmidler. Innmeldte behov skal samordnes og prioriteres av Statsforvalteren i dialog med kommunene og inngå i den samlede prioriterte innmeldingen.

Pågående skjøtselstiltak

Statsforvalteren kan for 2024 søke om en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke for pågående skjøtselstiltak (ved senere endringer i fylkesinndeling tar vi forbehold om endret fordeling). Dersom behovet skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Tiltak der SNO er økonomisk ansvarlig, meldes inn som enkelttiltak i ESS, og ikke som del av en ramme.

Fremmede arter

For bekjempelse av mink, rynkerose og stillehavsøsters er det utarbeidet handlingsplaner (DN-rapport 5-2011, DN-rapport 2013-1 og Rapport M-588, 2016). Prioriteringer gitt i handlingsplanene skal følges ved innmelding av behov for midler til slike tiltak, og metodene som er gjengitt i planene skal benyttes.

Ved minkbekjempelse kan fellingsinstruksen kun tas i bruk av tjenesteytere som har kontrakt med SNO.

Informasjonstiltak

Alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til [merkevaren Norges nasjonalparker](#) og være forankret i en besøksstrategi. For verneområder forvaltet av verneområdestyrer og for verneområder med status som Ramsarområde, skal besøksstrategier sendes til Miljødirektoratet for faglig godkjenning. Alle henvendelser knyttet til informasjonstiltak rettes til merkevare@miljodir.no.

Områder som har eller tåler mye besøk, områder som har særlig sårbare naturverdier (med behov for kanalisering av ferdsel), samt bynære områder skal prioriteres ved utarbeidelse av besøksstrategier.

Behov for midler til informasjonstiltak i prioriterte områder meldes inn via ESS. Statsforvalteren må samordne og gjøre en prioritering av forslag om informasjonstiltak fra kommuner med delegert forvaltningsmyndighet.

Statsforvalteren kan for 2024 melde inn behov for en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke til informasjonstiltak. (ved senere endringer i fylkesinndeling tar vi forbehold om endret fordeling). Dersom Statsforvalterens behov skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres

som egne tiltak i ESS. Informasjonstiltak som SNO skal være økonomisk ansvarlig for, meldes inn som enkelttiltak i ESS.

Verneskilt og skiltstenger

Totalt behov for antall verneskilt, underskilt og skiltstenger meldes inn sammen med de andre tiltakene i ESS. Det skal benyttes en egen linje for skilt og en annen for stenger, og respektive antall og type skilt/stenger oppgis i merknadsfeltet.

Retningslinjene for bruk av verneskilt finner du her:

https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/alle-tema/verneomrader/retningslinjer-for-bruk-av-verneskilt_mdir_mai_2021.pdf

Verneskilt, underskilt og skiltstenger til verneskiltene kan bestilles via en felles bestillingsløsning fra vår leverandør Reklameservice AS: <https://miljodir.reklameservice.no/>. Bestillingsløsningen krever innlogging, og passordet er *miljodirektoratet*.

2. Innmeldinger av andre behov

Driftsmidler til verneområdestyrer

Verneområdestyrene skal melde inn behov for driftsmidler over post 1420.21 i ESS. Nærmere informasjon om hva det kan søkes om finnes i veiledningen til søknadsskjemaet i ESS under "Bestillingsdialog", "Behovsinnmelding statsforvalteren". Midler til driftsoppgaver i verneområdene kan ikke dekkes over post 1420.31, men kan omsøkes under post 1420.21.

Forvaltningsplaner og bevaringsmål

Forvaltningsplaner skal utarbeides i det nettbaserte FPNV-systemet. Behov for midler til forvaltningsplaner skal meldes inn i ESS, i skjemaet *Behovsinnmelding statsforvalteren*.

Vi trenger å vite hva som er effekten av tiltak som settes inn, og det er derfor viktig med effektmåling av tiltak. Vi oppfordrer forvaltningsmyndigheten til å etablere bevaringsmål i NatStat - Naturstatus for verneområder, som er utviklet for dette formålet. Se informasjonsskriv for fremgangsmåte og nærmere detaljer her: [Etablere bevaringsmål i NatStat \(fm-nett.no\)](#)

Ferdselstellere

Tellerne vi bruker i dag fra Eco-Counter fases etter hvert ut etter 2024. I den forbindelse vil det i 2024 komme nye retningslinjer fra oss om bruk og organisering av ferdselstellere i verneområder. For det kommende året skal det imidlertid meldes inn behov for tellere som før via ESS, og forvaltningsmyndighetene skal ikke kjøpe inn tellere selv.

Behov for Miljødirektoratets elektroniske ferdselstellere meldes inn i ESS. Det skal meldes inn både behov for å kunne beholde tellere som allerede er i bruk og behov for nye tellere. I kostnadsfeltet

skrives kr. 1. Behovet må begrunnes, da det erfaringsvis er stor etterspørsel etter tellere. SNO skal bistå ved å sette ut tellere og rapportere inn koordinater og stedsnavn, i tillegg til å ajourføre databasen. Behov for personalressurser i felt for oppsetting og drift, meldes inn i Naturoppdrag.

Marint søppel

Det fins en egen tilskuddspost (*Tilskudd til tiltak mot marin forurensning*). Statsforvalteren vil her kunne oppfordre frivillige og ideelle organisasjoner og stiftelser, private bedrifter, selvstendige kommunale og interkommunale selskaper og samarbeidsorganer til å søke for å få til et samarbeid om rydding innenfor de kystnære verneområdene. Minstesummen det kan søkes om over denne ordningen er kr. 300.000. Behov for midler til mindre tiltak knyttet til rydding av marint søppel i verneområder kan meldes inn i ESS, *Tiltak i verneområder*.

3. Planlegging av verneområdearbeidet

Det er viktig å sikre god dialog og forutsigbarhet i verneområdearbeidet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsetning, gjennomføring av tiltak og overvåking (bevaringsmål) som SNO skal ha ansvar for å utføre selv eller gjennom tjenestekjøp. Dette sikres gjennom planleggingsmøtene som omhandler verneområdearbeidet, og aktiv bruk av Naturoppdrag gjennom året. Det er en klar forventning om at både forvaltningsmyndighet og oppsyn bruker Naturoppdrag, både ved planlegging og gjennomføring av tiltak i verneområdene.

På planleggingsmøte 1 i november/desember, skal SNO rapportere fra årets arbeid, og utfordringer og behov for kommende år skal diskuteres. SNO er selv ansvarlig for å planlegge, prioritere og å være økonomisk ansvarlig ved gjennomføring av tilsyns- og kontrolloppgaver. Det er allikevel viktig at forvaltningsmyndigheten drøfter tilsynsbehov med SNO og kommer med innspill til prioriteringer av tilsynsvirksomheten for kommende år.

Forvaltningsmyndigheten kan i tillegg ha behov for å få utført feltoppgaver som registreringsarbeid, bevaringsmål eller tiltak i verneområder (restaurerings-, skjøtsels- eller tilretteleggingstiltak). Naturoppdrag skal brukes til denne dialogen. *Dette betyr at "Skjemaet for innspill om ønsker til SNO-ressurs" fra og med i år ikke skal benyttes.*

Forvaltningsmyndigheten, SNO og tjenesteytere skal gjennom året fortløpende legge inn behov og observasjoner, samt rapportere på det som blir gjennomført i felt. Forvaltningsmyndigheten kan ut fra dette vurdere hva som trengs av tiltak og avklaringsbehov, og evt. generere oppdrag på dette. Hvorvidt SNO skal være utfører av oppdraget, drøftes på planleggingsmøte 1, og behov for SNO-ressurs legges deretter inn som utfører i Naturoppdrag. SNO vil i etterkant gjøre en vurdering av innspillene i forhold til kompetanse og kapasitet, og de siste avklaringene knyttet til utfører gjøres senest på planleggingsmøte 2.

Forslag til tiltak for kommende år fra forvaltningsmyndighet, bør legges inn fortløpende i Naturoppdrag og senest en uke før planleggingsmøte 1, slik at begge parter kan forberede seg best mulig til møtet. For flere fylker gjøres dette på såkalte null-/formøter mellom saksbehandler hos forvaltningsmyndigheten og SNO, hvor man går mer detaljert gjennom tiltakene. Dette gjelder også tiltak knyttet til Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025) og eventuelle andre oppgaver knyttet til restaurering av natur.

For tilsynsoppdrag i verneområder forvaltet av Statsforvalteren, har de fleste embeter tidligere brukt «Skjema tilsynsbehov i verneområdene». I Planleggingsmøte 1 bør det diskuteres om dette skjemaet fortsatt er formålstjenlig som oversikt over tilsynshyppighet, eller om Naturoppdrag er bedre egnet.

Oppgaver knyttet til registrering og skjøtsel av kulturminner må avklares med regional kulturminnemyndighet før de meldes inn til SNO-lokalt. Dette er for å kunne vurdere muligheten for å samkjøre tiltak.

4. Elektronisk søknadssenter (ESS)

Elektronisk søknadssenter (ESS) vil være klart for innmeldinger i skjemaene *Midler til tiltak i verneområder* og *Midler til naturrestaurering* fra og med 20. november 2023.

Behov for tiltaksmidler skal meldes inn med netto beløp, det vil si uten merverdiavgift. Den regnskapsmessige håndteringen ved bokføring av merverdiavgift, omtales i Rundskriv R-116 fra Finansdepartementet.

Tiltaksmidlene vil bli tildelt i hovedtildelingen i februar 2024. Dersom det skulle bli behov for supplerende tildelinger senere på året, meldes behov inn på e-post, se adresser under.

Det må være klart hvem som skal være økonomisk ansvarlig for de ulike tiltakene når de legges inn i ESS. Dette lar seg ikke lett endre etter at midlene er tildelt.

Dersom klimatiske forhold, som for eksempel frossen mark, gjør at enkelttiltak bør realiseres før midler formelt blir tildelt, må tiltaket forhåndsklareres med Miljødirektoratet, ved:

- Vibeke Husby vibeke.husby@miljodir.no for verneområder forvaltet av Statsforvalteren og av kommuner med delegert forvaltningsmyndighet
- Ingrid Moe Dahl ingrid.moe.dahl@miljodir.no for verneområder forvaltet av verneområdestyrer.

Forhåndsklareringen forutsetter at tiltaket er høyt prioritert i bestillingen. De aktuelle tiltakene legges både inn i ESS med merknad om forhåndsklarering og formidles i egen e-post.

Frist for forvaltningsmyndigheten for å melde inn behov for midler i ESS og behov for SNO som utfører i Naturoppdrag er **10. januar 2024**.

Elektronisk søknadssenter <https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/>

5. Rapportering

Rapporteringen av mer-/mindreforbruk skal skje i forbindelse med rapport pr. 31. aug. 2024, økonomirapportering pr. 1. november og Endelig årsrapport (EÅR) pr. 31. des. 2024. Samtidig med

EÅR skal det i 2024 rapporteres i ESS på enkelttiltak finansiert over post 1420.31. Manglende rapportering kan få konsekvenser for senere tildelinger.

Planlagte tiltak som ikke blir realisert, rapporteres fortløpende til Miljødirektoratet, se mailadresser over. Det kan da frigjøres tiltaksmidler som kan komme andre verneområder til gode.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust

avdelingsdirektør
Land- og friluftslivavdelingen

Morten Kjørstad

avdelingsdirektør
Statens naturoppsyn

Vedlegg:

Strategi for bruk av tiltaksmidler 2020-2025

Kopi til: Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for verneområder

Fra: Ingrid Moe Dahl[ingrid.moe.dahl@miljodir.no]

Sendt: 22.11.2023 14:40:49

Til: Skansen, Ronny; Gulbrandsen, Jenny Marie; Eide, Sara Kristiane; Odden, Alf; Haug, Jørn Trygve; Grevrusten, Stein Magne; Stokkenes, Aina-Elise Bolstad; Bøe Kildahl, Henriette Othilie; Valan, Sindre Kolstad; Sveen, Kari; Ullring, Ulf; Liebe, Morten; anves@statsforvalteren.no; Sørlie, Kristine; Rødstøl, Mari Melbø; Stensby, Trond; Skarsaune, Ingvild; Nystuen, Hilde; Berge, Eirin; Sem, Gunhild Kirsti; Svendsgard, Bernhard; Nystad, Ingvild Hansen; Kvalshaug, Ole-Jakob; Aarstrand, Bjørnar; Sørensen, Emma Andrea; Andersen, Erik Jonas; Rova, Johan; Ingvaldsen, Inge Sollund; Halvorsen, Morten; Buttingsrud, Trond Erik; Jaren, Hege; Olsen, Monika; Skjemstad, Oddrun; Hansen, Stine Emilie Nøding; Benonisen, Rune; Storm, Nina Andrea; Bjerka, Ida Steien; Vistnes, Ingunn Ims; Salmila, Karoline; Østereng, Geir; Solbakke, Jørgen Eira; Baardvik, Bjørn Morten; Kollstrøm, Rolf; Birkeland, Ingve; Tødås, Tore; Thyrum, Kirsten; Bull, Hans; Nisja, Eli Grete; Duvier, Roy; Slettom, Lars; Berger, Marit Sophie; Henriksen, Linda Forbregd; Strand, Sigbjørn; Nøstvold, Lina; Moen, Hege Sæther; Sjørmæling, Anne; Herregården, Kristian Kvaalen; Dobbedal, Eirik Johansen; Kråkenes, Lars Mikkjel Hus; Wallevik, Øystein; Snøtun, Trygve; Hauge, Tor Arne; Nedrelo, Eldrid; Nornes, Anbjørg; Vallestad, Jorunn; Underdal, Maria Baudonnel; Røyrvik, Alf

Erik[ronny.skansen@statsforvalteren.no; jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no; sara.kristiane.eide@statsforvalteren.no; alf.odden@statsforvalteren.no; jorn.haug@statsforvalteren.no; stein.grevrusten@statsforvalteren.no; aina-

elise.bolstad.stokkenes@statsforvalteren.no; henriette.kildahl@statsforvalteren.no; sindre.valan@statsforvalteren.no; kari.sveen@statsforvalteren.no; ulf.ullring@statsforvalteren.no; morten.liebe@statsforvalteren.no; anves@statsforvalteren.no; kristine.sorlie@statsforvalteren.no; mari.rodstol@statsforvalteren.no; trond.stensby@statsforvalteren.no; ingvild.skarsaune@statsforvalteren.no; hilde.nystuen@statsforvalteren.no; eirin.berge@statsforvalteren.no; gunhild.sem@statsforvalteren.no; bernhard.svendsgard@statsforvalteren.no; ingvild.hansen.nystad@statsforvalteren.no; ole-

jakob.kvalshaug@statsforvalteren.no; bjornar.aarstrand@statsforvalteren.no; emma.andrea.sorensen@statsforvalteren.no; erik.jonas.andersen@statsforvalteren.no; jorov@statsforvalteren.no; inge.ingvaldsen@statsforvalteren.no; morten.halvorsen@statsforvalteren.no; trond.erik.buttingsrud@statsforvalteren.no; hege.jaren@statsforvalteren.no; monika.olsen@statsforvalteren.no; oddrun.skjemstad@statsforvalteren.no; stine.emilie.noding.hansen@statsforvalteren.no; rune.benonisen@statsforvalteren.no; nina.storm@statsforvalteren.no; ida.bjerka@statsforvalteren.no; ingunn.vistnes@statsforvalteren.no; karoline.salmila@statsforvalteren.no; geir.ostereng@statsforvalteren.no; jorgen.solbakke@statsforvalteren.no; bjorn.baardvik@statsforvalteren.no; rolf.kollstrom@statsforvalteren.no; ingve.birkeland@statsforvalteren.no; tore.todas@statsforvalteren.no; kirsten.thyrum@statsforvalteren.no; hans.bull@statsforvalteren.no; eli.nisja@statsforvalteren.no; Roy.Duvier@statsforvalteren.no; lars.slettom@statsforvalteren.no; marit.berger@statsforvalteren.no; Linda.Forbregd@statsforvalteren.no; sigbjorn.strand@statsforvalteren.no; lina.nostvold@statsforvalteren.no; hege.moen@statsforvalteren.no; anne.sjomaling@statsforvalteren.no; kristian.herregarden@statsforvalteren.no; Eirik.Dobbedal@statsforvalteren.no; lars.mikkjel.hus.krakenes@statsforvalteren.no; oystein.wallevik@statsforvalteren.no; trygve.snotun@statsforvalteren.no; tor.arne.hauge@statsforvalteren.no; eldrid.nedrelo@statsforvalteren.no; anbjorg.nornes@statsforvalteren.no; jorunn.vallestad@statsforvalteren.no; maria.underdal@statsforvalteren.no; alf.erik.royrvik@statsforvalteren.no]

Kopi: Kim Daniel Hansen[kim.daniel.hansen@miljodir.no]; Ingrid Vaagland Stav[Ingrid.Vaagland.Stav@miljodir.no]; Kjell.tore.hansen@miljodir.no[kjell.tore.hansen@miljodir.no]; Line-Kristin Larsen[Line-Kristin.Larsen@miljodir.no]; Camilla Knutsen[Camilla.Knutsen@miljodir.no]; Pål Klevan[Pal.Klevan@miljodir.no];

Tittel: Informasjon om grunnstøtte til drift til styrene fra og med 2024

Hei, alle forvaltere!

Det har kommet inn flere spørsmål knyttet til driftstilskudd til styrene fra og med 2024 og jeg ønsker å orientere litt nærmere om dette til dere alle.

Som dere kjenner til så fikk Miljødirektoratet et oppdrag i tildelingsbrevet for 2023 om å *Levere forslag til ordning for fast fordeling av grunnstøtte til nasjonalpark- og verneområdestyret for vedlikehold, fornying av infrastrukturtiltak, informasjonsarbeid mv, inkludert forslag til fordelingsnøkkel innenfor en ramme av 4 mill. kr over post 1420.21.*

I forslaget til statsbudsjett for 2024 som kom 6. oktober står det *Til posten er det flytta 4 mill. kroner frå post 31 til tiltaks- og driftsmidler for nasjonalpark- og verneområdestyret med den grunngevinga at midlane primært er driftsutgifter, ikkje investeringar. Frå og med 2024 vil midlane bli fordelte styra etter eigen fordelingsnøkkel.*

Vi leverte et forslag til fordelingsnøkkel til KLD basert på oppdraget vi fikk i vår og vi baserte denne på et sett kriterier vi mener er relevante knyttet til behovet for driftsstøtte, slik som areal verneområdestyret forvalter, antallet innfallsporter styret vedlikeholder og besøkstrykk i områdene styret forvalter.

Disse midlene altså tenkt å utgjøre en **fast fordeling av grunnstøtte til drift som styrene så kan benytte til de driftsoppgaver/-løsninger de anser som viktige i sine områder.**

Dette vil være en grunnstøtte som tildeles styrene utover de midlene styret uansett skal omsøke for drift av nasjonalpark-/verneområdestyret i 2024.

Dere må levere søknader som normalt på driftsmidler til styrene deres på .21-posten som vi så vil vurdere på nyåret som tidligere. I tillegg vil dere da få tildelt en sum som dere kan benytte som grunnstøtte til de driftsbehov styret måtte prioritere. Denne summen trenger dere ikke å søke om.

Denne grunnstøtten vil bli tildelt sammen med øvrige tildelinger etter søknader på .21-post ("Behovsinnmelding statsforvalteren") og .31-post ("Midler til tiltak i verneområder" og "Midler til naturrestaurering") på første hovedsupplerende tildeling i februar 2024.

Endelig fordeling vil ikke bli klart før statsbudsjettet er endelig vedtatt. Ettersom statsbudsjettet ikke er vedtatt enda kan vi per nå ikke konkludere på de ulike summene til hvert enkelt styre.

Hilsen
Ingrid Moe Dahl
seniorrådgiver, seksjon for verneområder

mobil: 414 70 633
ingrid.moe.dahl@miljodir.no

www.miljodirektoratet.no | www.miljostatus.no
sentralbord: 73 58 05 00

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lofotodden nasjonalparkstyret	51/23	30.11.2023

Søknad om tilskudd til vertskap på Fredvang - Nasjonale Turiststier - Lofotodden nasjonalpark

Forslag til vedtak

Nasjonalparkstyret søker tilskuddsordningen Nasjonale Turiststier om kr. 400 000,- i tilskudd til vertskap/ naturveiledere til Fredvang for sommeren 2024. Vertskapet skal bistå Flakstad kommune og nasjonalparkstyret i praktisk besøksforvaltning på Fredvang.

Bakgrunn

Nasjonale turiststier er en tilskuddsordning som skal støtte opp under arbeid med tiltak og planlegging knyttet til turiststier som har svært mange besøkende hvorav en stor andel er internasjonale gjester.

Kriteriene for å få tilskudd til Nasjonale turiststier, er at:

- stien har svært høyt besøkstall
- internasjonale turister utgjør en betydelig andel av de besøkende
- stien/turen er en dagstur eller kortere
- søker må bidra med minst 25 prosent egeninnsats i form av økonomiske midler eller arbeidsinnsats
- det søkes om tilskudd til investeringstiltak, informasjon og utredninger knyttet til besøksforvaltning
- tiltakene er konkrete og gjennomførbare i inneværende år

Tiltak som kan få tilskudd, er:

- investeringstiltak
- informasjon og utredninger knyttet til besøksforvaltning

Det gis ikke tilskudd til drift. Fysiske tiltak skal være åpne for allmennheten.

Disse kan søke om tilskudd:

- destinasjonsselskap
- kommuner
- fylkeskommuner
- kommunale- eller interkommunale foretak
- stiftelser
- frivillige organisasjoner
- nasjonalpark- og verneområdestyrer
- regionråd

Grunnlaget for avgjørelsen

Vertskapsfunksjonen har vært utprøvd på Reinebringen med gode resultater, her som et forebyggende tiltak mot ulykker og uønskede hendelser. Her ble det gitt tilskudd gjennom tilskuddsordningen nasjonale turiststier.

Det gis ikke midler til vertskap eller naturveileder gjennom tiltaksmidler for nasjonalparkstyret.

Vurdering

Vertskapsordningen skal være et samarbeidsprosjekt mellom Flakstad kommune og Lofotodden nasjonalparkstyre. Vertskapet skal bistå i å løse besøksforvaltningsutfordringer på Fredvang, herunder arbeid ved innfallsporten Fredvang (veiledning for å forebygge ulykker, veiledning om sporløs ferdsel på innfallsporten, håndtering av søppel og tilsyn av toalett, utdeling av Wag Bags) og arbeid i felt (veiledning, mindre skjøtselsoppgaver, stimerking og skilting, søppelplukking). Vertskapet skal arbeide i perioden juni – august.

Vertskapsordningen er en prøveordning for å møte de stadig økende utfordringene man har med økte besøkstall. Den har som hensikt å se nærmere på hvordan kommune og nasjonalparkstyre kan samarbeide om aktiv besøksforvaltning, og hvilke effekt dette vil ha på de utfordringene man opplever på nærmiljøet og lokalbefolkningen, samt ute i naturen.

Tilskuddsordningen dekker inntil 75 % av totale kostnaden, som er beregnet til 540 000,-. Resterende kostnad skal dekkes opp gjennom egeninnsats fra Flakstad kommune og nasjonalparkforvalter.

Konklusjon

Det er et stort behov for mer vertskap for å møte de besøksforvaltningsutfordringene vi har på Fredvang. Fredvang møter kriteriene for å få tilskudd, men vi er muligens litt på siden av hvilke tiltak som kan få tilskudd ifølge Miljødirektoratet. På den andre siden har man fått midler til dette for lignende tiltak på Reinebringen. Forvalter skal også utforske alternative finansieringer dersom man ikke får tilskudd gjennom denne tilskuddsordningen.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

ST 52/23 Eventuelt